

**Chystaná novela vodního zákona s ohledem
na nezbytné činnosti a kompetence
jednotlivých orgánů a institucí při
vodohospodářských haváriích – návrh
informačního systému veřejné správy
a dalších podpůrných činností**

Podkladová studie

Duben 2023

Obsah

1	Úvod.....	4
2	Připravovaná novela vodního zákona v širších souvislostech.....	5
2.1	Připomínky k návrhu Ministerstva životního prostředí (rok 2022).....	6
2.2	Připomínky k návrhu Ministerstva životního prostředí (rok 2023).....	7
2.3	Návrh dalšího postupu legislativních a koordinačních prací.....	8
3	Rámcová věcná a právní analýza vzájemných vazeb, činností, časové návaznosti a kompetencí jednotlivých orgánů a institucí při vodohospodářských haváriích.....	9
3.1	Základní pojmy.....	10
3.2	Vazby na činnosti definované v zákonu č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů	12
3.3	Kompetence jednotlivých orgánů a institucí	13
4	Stávající informační systém veřejné správy s ohledem na vodohospodářské havárie a lokalizaci výpustí.....	15
4.1	Vyhláška č. 252/2013 Sb., o rozsahu údajů v evidencích stavu povrchových a podzemních vod a o způsobu zpracování, ukládání a předávání těchto údajů do informačních systémů veřejné správy, ve znění vyhlášky č. 87/2021 Sb.	15
4.2	Vodní bilance – vyhláška č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a o údajích pro vodní bilanci.....	16
4.3	Vodoprávní evidence – vyhláška č. 414/2013 Sb.	19
4.4	Majetková a provozní evidence (VÚME, VÚPE) – vyhláška č. 428/2001 Sb.....	19
4.5	Plán rozvoje vodovodů a kanalizací České republiky	20
4.6	Integrovaný registr znečištění (IRZ)	21
4.7	Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností (ISPOP)	21
4.8	Integrovaná prevence a omezování znečištění (IPPC) – registr zařízení	23
4.9	Systém evidence kontaminovaných míst (SEKM).....	23
4.10	Informační systém melioračních staveb	24
4.11	Územní plány obcí, územně analytické podklady, zásady územního rozvoje	24
4.12	Digitální technická mapa České republiky (DTM)	24
4.13	Stávající vodohospodářský informační portál VODA.....	25
4.14	Hydroekologický informační systém VÚV TGM.....	25
5	Nově navrhovaný informační systém „Vodohospodářské havárie“ a jeho vazby na stávající informační systém veřejné správy VODA a další informační systémy veřejné správy	25
5.1	Lokalizace výpustí – vytvoření a průběžná aktualizace databáze v rámci ISVS VODA..	25
5.2	Vytvoření a stálá aktualizace databáze možného úniku závadných látek	27
5.3	Vytvoření a stálá aktualizace databáze kontaktů.....	27
5.4	Vytvoření a stálá aktualizace databáze vodohospodářských havárií.....	28

5.5	Vytvoření a stálá aktualizace databáze akreditovaných laboratoří – vhodných pro měření jakosti povrchových, podzemních a odpadních vod.....	28
5.6	Celková koncepce mobilní aplikace „Vodohospodářské havárie“	28
6	Další podpůrné činnosti, školení pracovníků HZS a ČIŽP.	29
7	Závěry, doporučení a další postup prací	29
	Příloha č. 1 – Stručný popis havárie na řece Bečvě.....	30
	Příloha č. 2 – Sněmovní dokument 9016 – Závěrečná zpráva Vyšetřovací komise k ekologické katastrofě na řece Bečvě.....	32
	Příloha č. 3 – Materiál zpracovaný senátorkou RNDr. Jitkou Seitlovou a kolektivem – „Postup orgánů veřejné správy a státu dotčených havárií na Bečvě v září 2020 a komentář jejich posouzení“	33
	Příloha č. 4 – Znění Ministerstvem životního prostředí zaslaných dotčených ustanovení zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), s vyznačením navrhovaných změn (listopad 2022)	35
	Příloha č. 5 – Znění Ministerstvem životního prostředí zaslaných dotčených ustanovení zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), s vyznačením navrhovaných změn (2023)	47
	Příloha č. 6 – Společná schůzka s pracovníky HZS Plzeňského kraje ve Výzkumném ústavu vodohospodářském T. G. Masaryka.....	57
	Příloha č. 7 – Návrh nové přílohy vyhlášky č. 431/2001 Sb.	58
	Příloha č. 8 – Shrnutí poznatků o havárii na řece Bečvě (září 2020)	68

1 Úvod

V této podkladové studii jsme vyjádřili poměrně kritické stanovisko k chystané novelizaci zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodního zákona), ve znění pozdějších předpisů (samozřejmě mající souvislost s /dosud neobjasněnou/ kauzou Bečva – připravovanou především s ohledem na tuto /po roce 1989 evidentně nejhorší/ vodohospodářskou havárii). Pokusili jsme se rovněž nastínit komplexní řešení zde pojednávané problematiky činností a kompetencí jednotlivých orgánů a institucí při vodohospodářských haváriích a příslušného informačního systému veřejné správy a dalších podpůrných činností

V kapitole 2.1 jsou uvedeny připomínky k návrhu *Ministerstva životního prostředí* (rok 2022). Jde o tzv. *Návrh MŽP č. 2*. V kapitole 2.2 pak uvádíme též velmi kritické připomínky k dalšímu návrhu *Ministerstva životního prostředí* (*Návrh MŽP č. 3* – rok 2023). V kapitole 2.3 lze nalézt návrh dalšího postupu legislativních a koordinačních prací s ohledem na chystanou novelu zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodního zákona), ve znění pozdějších předpisů. V kapitole 3 se nacházejí celkem tři dílčí kapitoly. Nejprve lze zmínit dílčí kapitolu 3.1. V ní je obsaženo vymezení základních pojmů v oblasti vodohospodářských havárií. Jak v návrhu *Ministerstva životního prostředí* (rok 2022), tak v návrhu *Ministerstva životního prostředí* (rok 2023) vládne pojmový „chaos“. Snad tato podkladová studie pomůže příslušným pracovníkům *Ministerstva životního prostředí* při zpracování (již čtvrtého návrhu novely zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů /vodního zákona/, ve znění pozdějších předpisů), zpracovávaným v souvislosti s kauzou Bečva. V dílčí kapitole 3.2 jsou pojednány vazby na činnosti definované v zákonu č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. V dílčí kapitole 3.3 jsou analyzovány kompetence jednotlivých orgánů a institucí s ohledem na věcnou a právní analýzu vzájemných vazeb, činností, časové návaznosti a kompetencí jednotlivých orgánů a institucí při vodohospodářských haváriích. V kapitole 4 je popsán ve 14 dílčích kapitolách stávající informační systém veřejné správy s ohledem na vodohospodářské havárie a lokalizaci výpusť. V kapitole 5 je předložen nově navrhovaný informační systém „Vodohospodářské havárie“ a jeho vazby na stávající *Informační systém veřejné správy VODA* a další informační systémy veřejné správy. V kapitole 6 je velmi stručně nastíněn další postup s ohledem na další podpůrné činnosti, školení pracovníků *Hasičského záchranného sboru České republiky*, vzorkování a podporu činnosti laboratoří *Hasičského záchranného sboru České republiky* (případně dalších laboratoří).

Havárie na Bečvě byla událostí mimořádného rozsahu. Mediálně ji poznal téměř každý občan České republiky. Její stručný popis je uveden v příloze č. 1 této podkladové studie. V příloze č. 2 lze nalézt jen stručnou informaci o *Sněmovním dokumentu 9016 – Závěrečné zprávě Vyšetřovací komise k ekologické katastrofě na řece Bečvě*. Velmi důležitým dokumentem (v příloze č. 3) je i materiál zpracovaný senátorkou RNDr. Jitkou Seitlovou a kolektivem – *Postup orgánů veřejné správy a státu dotčených havárií na Bečvě v září 2020 a komentář jejich posouzení*. V příloze č. 4 lze nalézt znění *Ministerstvem životního prostředí* zaslaných dotčených ustanovení zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), s vyznačením navrhovaných změn (listopad 2022). V příloze č. 5 pak pozdější znění *Ministerstvem životního prostředí* zaslaných dotčených ustanovení zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), s vyznačením navrhovaných změn (2023). V příloze č. 6 je obsažen záznam o společné schůzce s pracovníky *HZS Plzeňského kraje ve Výzkumném ústavu vodohospodářském T. G. Masaryka*. V příloze č. 7 pak návrh nové přílohy do vyhlášky č. 431/2001 Sb. Zcela na závěr v příloze č. 8 uvádíme shrnutí poznatků o havárii na řece Bečvě (září 2020). Autoři této podkladové studie vycházeli především ze zkušeností z kauzy Bečva – právě proto jsou tak kritičtí.

2 Přípravovaná novela vodního zákona v širších souvislostech

Celkem proběhly na *Ministerstvu životního prostředí* tři pokusy o novelizaci zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodního zákona), ve znění pozdějších předpisů. Budeme je označovat jako *Návrh MŽP č. 1 až 3*. První návrh byl zpracován již v roce 2021. Jeho znění jsme k dispozici neměli – jedno je však jisté (podle připomínek k *Návrhu MŽP č. 2* zaslaných *Ministerstvem zemědělství*)¹ byl *Návrh MŽP č. 2* v principu shodný s *Návrhem MŽP č. 1* předloženým v dubnu 2021.

Výzkumnému ústavu vodohospodářskému T. G. Masaryka, veřejné výzkumné instituci, byly v roce 2022 zaslány následující soubory (zpracované *Ministerstvem životního prostředí – Návrh MŽP č. 2*):

- 1) důvodová zpráva pro meziresortní připomínkové řízení,
- 2) platné znění dotčených ustanovení zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), s vyznačením navrhovaných změn (uvádíme v příloze č. 4),
- 3) schéma řešení havárií mimořádného rozsahu,
- 4) vypořádání připomínek meziresortního připomínkového řízení (vybrané připomínky uvádíme v příloze č. 4),
- 5) vyjádření Ministerstva zemědělství k vypořádání připomínek, které Ministerstvo zemědělství uplatnilo v rámci meziresortního řízení v květnu 2022 k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů (září 2022).

V letošním roce byly *Výzkumnému ústavu vodohospodářskému T. G. Masaryka, veřejné výzkumné instituci*, rovněž zaslány další aktuální soubory (zpracované *Ministerstvem životního prostředí – Návrh MŽP č. 3*):

- 1) důvodová zpráva pro meziresortní připomínkové řízení,
- 2) platné znění dotčených ustanovení zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), s vyznačením navrhovaných změn (viz přílohu č. 5),
- 3) závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace²,
- 4) připomínky ministerstev, krajů a dalších institucí.

Jak již bylo výše naznačeno, *Výzkumnému ústavu vodohospodářskému* byla zaslána řada souborů, které mají věcnou souvislost s chystanou novelou zákona č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů (vodního zákona), ve znění pozdějších předpisů. Pokusíme se shrnout základní navrhovanou věcnou koncepci a znění novely uvedeného vodního zákona spolu s citací příslušných změn zaslaných v rámci připomínkového řízení jednotlivými resorty, kraji a dalšími institucemi. Následně je uveden i názor k chystanému znění (jak k *Návrhu MŽP č. 2*, tak k *Návrhu MŽP č. 3*).

Doporučuje se, aby legislativní práce byly pozastaveny. To, že došlo na *Bečvě* k tak katastrofální vodohospodářské havárii, nemusí nezbytně vést k neuváženým a urychleným

¹ *Ministerstvo zemědělství* ve svých připomínkách mj. uvedlo: „*Návrh je v principu shodný s materiálem předloženým v dubnu loňského roku. Ohledně jednání platformy odborné pracovní skupiny zřízené předkladatelem, která měla podrobně projednat a dohodnout úpravy kompetencí jednotlivých orgánů a institucí podílejících se na řešení havárie je třeba uvést, že tato dohoda nebyla jednomyslná a ze strany Ministerstva zemědělství byly opakovaně vzneseny připomínky proti navrhovaným změnám kompetencí.*“

² *Karlovarský kraj* ve svých připomínkách (k *Návrhu MŽP č. 3*) uvádí: „*Ze závěrečné zprávy RIA vyplývá, že téměř celá navrhovaná novela vodního zákona je reakcí pouze na tzv. „havárii na Bečvě“, resp. až příliš zohledňuje nepovedenou likvidaci a nepovedené šetření příčin „havárie Bečva“, než aby, v případě řešení havárií, reagovala na skutečné a časté problémy plynoucí z některých neprakticky formulovaných ustanovení § 41 vodního zákona.*“

legislativním změnám. Spíše je alarmující, že po více než dvou letech nebyl dodnes původce havárie potrestán³. Před návrhem paragrafovaného znění doporučujeme provést nejen podrobnou legislativní, ale i důkladnou věcnou analýzu. Tu by mohl zpracovat *Výzkumný ústav vodohospodářský* ve spolupráci s *Českou inspekcí životního prostředí*, *Hasičským záchranným sborem České republiky*, jednotlivými *krajskými úřady* a s s. p. *Povodí*.

2.1 Připomínky k návrhu Ministerstva životního prostředí (rok 2022)

Jde o tzv. *Návrh MŽP č. 2* (viz výše kapitolu 2). V příloze č. 5 jsme uvedli znění zaslaných dotčených ustanovení *zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)*, s vyznačením navrhovaných změn. Dle našeho názoru (těž např. *Ministerstva zemědělství* – viz poznámku č. 58) šlo o „neuváženě“ rychlou snahu provést příslušnou novou právní úpravu co nejdříve. S ohledem na celostátní dlouhodobou koncepci v oblasti ochrany vod nejde o záležitost „akutní“. Kauza Bečva má samozřejmě „politický“ rozměr – ten by však neměl převážet nad „chladnou“ racionální analýzou zde pojednávané věcné oblasti vodohospodářských havárií. V příloze č. 5 jsou uvedeny všechny významné připomínky (od jednotlivých resortů a dalších institucí) zaslané k návrhu zpracovanému *Ministerstvem životního prostředí (Návrhu MŽP č. 2)*. Jako zásadní „problém“ zde bylo možné shledat nedostatečnou „vazbu“ na právně více „závažnější“ *zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů*. Chybělo „propojení“ na některé legální definice obsažené v § 2 tohoto zákona. Především šlo o pojmy: *závažná havárie*, *mimořádná událost*, *záchranné práce* a *likvidační práce*. Další problém by nastal, při zavedení pojmu *havárie mimořádného rozsahu* (do chystané novely *zákona č. 254/2001 Sb.* – viz poznámku č. 53). Ve svých připomínkách mj. *Ministerstvo zemědělství* uvedlo: „Z navržené definice je zřejmé, že zpočátku „běžná“ havárie se může kdykoliv změnit v havárii mimořádného rozsahu. V takovém případě by vznikaly nepraktické situace, kdy např. vodoprávní úřad řeší havárii podle vodního zákona a správního řádu, a po určité době, kdy se naplní definice mimořádné havárie, tak řešení havárie převezme Hasičský záchranný sbor České republiky v režimu zákona o integrovaném záchranném systému.“

Další nejasnosti byly v návrhu *Ministerstva životního prostředí (Návrhu MŽP č. 2)* u systému hlášení havárií. Je nezbytné vše provázat na existující (a plně funkční) informační systémy *Hasičského záchranného sboru České republiky*, *jednotek požární ochrany* a *Policie České republiky*. K tomu měla (již dříve) proběhnout vzájemná důkladná meziresortní diskuse. Zcela zásadní

³ Ve článku na *Novinky.cz* s názvem *Viník otravy řeky Bečvy se hledá už dva roky, vědci upozorňují na chyby ve vyšetřování*, je mj. uvedeno: „Dva roky 20. září uplynuly od rozsáhlé ekologické havárie na řece Bečvě. Chemikálie z dosud neznámého zdroje otrávily 40 kilometrů řeky a usmrtily nejméně čtyřicet tun ryb, což představuje zhruba sto tisíc kusů ryb. Ekologická havárie postihla řeku pod *Valašským Meziříčím* až po *Přerov*, případ se dostal k soudu, ale stále není u konce. Podle odborníků kyanid poškodil celý vodní biotop a podmínky pro všechny na vodu vázané organismy v daném úseku. Život se do řeky vrací postupně, a to vysazováním nových ryb. V kauze je obžalována společnost *Energoaqua* z *Rožnova pod Radhoštěm* na *Vsetínsku* a její ředitel *Oldřich Havelka*. Firma *Energoaqua* spravuje tovární areál bývalé rožnovské *Tesly*. Zajišťuje v něm i čištění odpadních vod, které odcházejí kanálem ústícím ve *Valašském Meziříčí* do *Bečvy*. První ryby podle zástupců společnosti začaly hynout zhruba 3,5 kilometru od tohoto vyústění. Vylučují tak, že by byli původcem ekologické havárie. Shodují se na tom i někteří rybáři a vědci, kteří kvůli tomu dělali i pokus se solankou. Pokus podle šéfa *hustopečských* rybářů *Stanislava Pernického* ukázal, že chlorid sodný, který je anorganickou látkou, stejně jako kyanid draselný, se ve vodě rozptýlil v celé šíři toku už po několika stech metrech. Podle něj tak unik jedu musel být podstatně blíže k místu nálezů prvních mrtvých ryb. „Dosavadní vyšetřovací verze je z hlediska fyzikálně-chemického a toxikologického absurdní. Na Bečvě zřejmě v době otravy podle vyšetřovacího spisu přestaly platit přírodní zákony. Vlastním pokusem jsme ukázali, že látky z rožnovského kanálu jsou plně rozmíchány v celém profilu *Bečvy* již pod prvním jezem po 820 metrech od ústí rožnovského kanálu do *Bečvy*. Mrtvé ryby by se musely objevit již zde, a nikoliv až po dalších skoro třech kilometrech,“ uvedl přírodovědec *Jakub Hruška*. I proto *Okresní soud* ve *Vsetíně* vrátil kauzu k došetření, neboť podle předsedy soudu *Pavla Kotradyho* ve vyšetřování spatřuje nedostatky, které by se mohly projevit při dokazování. *Olomoucký krajský soud* by tak měl v následujícím období rozhodnout o stížnosti státního zástupce *Jirího Sachra*, jenž nesouhlasil s vrácením kauzy k došetření.“

připomínky lze vznést k navrhovanému § 41 odst. 4. Jde o formulaci: „Řízení prací při zneškodňování havárie, s výjimkou havárie mimořádného rozsahu, přísluší vodoprávnímu úřadu příslušnému podle místa havárie.“. Pokud by byla ve vodním zákonu případně dána vazba na zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, – pak by měla být prioritně havárie řízena v souladu s příslušnými ustanoveními tohoto zákona. Zcela zásadní úlohu zde má *Hasičský záchranný sbor České republiky*. Je nezbytné, aby tzv. **záchranné práce** (podle zákona č. 239/2000 Sb.) a **likvidační práce**, řídil **velitel zásahu**.

Rovněž by měla být výrazně posílena úloha *České inspekce životního prostředí*. Ta má mj. (na rozdíl od *obce s rozšířenou působností*) zcela nezastupitelnou roli v zákonu č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů, zákonu č. 73/2012 Sb., o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a o fluorovaných skleníkových plynech, ve znění pozdějších předpisů, zákonu č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákonu č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů, zákonu č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů, zákonu č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, zákonu č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, ve znění pozdějších předpisů, zákonu č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů. Dalším poněkud sporným bodem bylo to, že *Hasičský záchranný sbor České republiky* by měl být povinen neprodleně informovat o jemu nahlášené havárii především vodoprávní úřad příslušný podle místa havárie (teprve poté by následoval *správce povodí, Česká inspekce životního prostředí a Policie České republiky*). Domníváme se, že by prioritně měla být informována *Česká inspekce životního prostředí*.

2.2 Připomínky k návrhu Ministerstva životního prostředí (rok 2023)

Především jako zcela sporný návrh nové úpravy zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (*vodního zákona*), ve znění pozdějších předpisů, lze označit § 19a, který navrhuje vést (zcela samostatně) evidenci výpusť odpadních vod ze zdrojů znečištění do vod povrchových. Jde o zcela nesystémové řešení. V připomínkovém řízení s ním zcela zásadně nesouhlasilo cca 80 % krajů. Podrobnosti k uvedenému návrhu uvádíme v příloze č. 5. Ve velmi závažné a podnětné připomínce *Českého úřadu zeměměřického a katastrálního* byla mj. obsažena informace o tom, že jsou před dokončením *digitální technické mapy krajů*, ve kterých budou i v případě kanalizace dostupné údaje o poloze trasy kanalizační sítě – včetně objektů a vyústění kanalizační sítě. Další podrobné informace uvádíme v kapitole 4.12 této podkladové studie.

Dalším zcela nepromyšleným krokem *Ministerstva životního prostředí* bylo vložení nového odstavce za stávající odstavec 6 u § 38 zákona č. 254/2001 Sb. Další komentář je zbytečný (technické metody kontinuálního měření u některých látek ze souboru navrhovaných látek, nejsou navíc vůbec k dispozici – biologický monitoring, a navíc v režimu online, není též přesvědčivý a je velmi nepřesný). Podrobnosti uvádíme v příloze č. 5.

Pokud jde o nový návrh znění § 40 zákona č. 254/2001 Sb. – lze říci jen jediné – jde o méně „špatnou“ variantu, než byla ta, která byla předložena v dřívějším *Návrhu MŽP č. 2* (rok 2022). V odstavci 3 je obsažen „nepochopitelný“ pojem **součást havárie**⁴.

Pokud jde o navrhované znění § 41 zákona č. 254/2001 Sb. – opět nedošlo k žádnému zlepšení proti dřívějšímu *Návrhu MŽP č. 2* (rok 2022). Podrobnosti uvádíme v příloze č. 5. Navrhujeme, aby

⁴ V občanském právu slovo „součást“ znamená něco, co nemůže být samostatným předmětem občanskoprávních vztahů a vždy sdílí osud věci hlavní.

příslušný zpracovatel využil níže uvedenou věcnou a právní analýzu vzájemných vazeb, činností, časové návaznosti a kompetenci jednotlivých orgánů a institucí při vodohospodářských haváriích (viz kapitolu 3 této podkladové studie). Obdobně to platí i u nově navrhovaného znění § 42 zákona č. 254/2001 Sb.

K ostatním nově navrhovaným ustanovením uvádíme podrobný komentář pouze v příloze č. 5.

2.3 Návrh dalšího postupu legislativních a koordinačních prací

Pro účely této práce bude nezbytné, aby jak *Ministerstvo životního prostředí*, tak *Ministerstvo zemědělství* umožnilo získat příslušné potřebné podklady jak od *České inspekce životního prostředí*, tak od *s. p. Povodí*. Rovněž bude nezbytná spolupráce s *Českou informační agenturou životního prostředí (CENIA)*. Po provedené analýze by následná předběžná studie, případně zpracovaná *Výzkumným ústavem vodohospodářským T. G. Masaryka, veřejnou výzkumnou institucí*, byla zaslána k připomínkám *Ministerstvu životního prostředí, Ministerstvu vnitra, Ministerstvu zemědělství* (případně i *Ministerstvu zdravotnictví, Ministerstvu financí, Státnímu úřadu pro jadernou bezpečnost*). Samozřejmě též *České inspekci životního prostředí, Hasičskému záchrannému sboru České republiky, jednotlivým krajským úřadům* a všem *s. p. Povodí*.

Před vlastním návrhem paragrafovaného znění bude nezbytné provést rozsáhlé rešeršní práce. Bylo by vhodné, aby *Česká inspekce životního prostředí* poskytla veškeré nezbytné podklady – především by šlo o úřední *záznamy o význačných vodohospodářských haváriích*. Z poskytnutých podkladů by se zjistilo, které prvky stávajícího systému jsou funkční a které nikoliv. Na základě souboru dat a dalších popisných údajů by bylo možné provést jednoznačné pojmové vymezení (pokud možno i v souladu se *zákonem č. 239/2000 Sb.*). Domníváme se, že bude nutné rozlišovat havárie na ty, *kteř jsou původcem havárie ohlášeny a na ty, které ohlášeny nejsou* (kde je původce neznámý /viz i kauzu Bečva/).

V žádném případě bychom nedoporučovali nové úpravy k navrhované novele *zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)*, ve znění pozdějších předpisů, zasílat jako vládní návrh do *Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky* bez novelizovaných návrhů „doprovodných“ prováděcích předpisů. V daném případě jde především o *vyhlášku č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků, ve znění vyhlášky č. 66/2014 Sb. a vyhlášky č. 175/2011 Sb.* Doporučujeme „rozdělení“ na dva prováděcí předpisy:

- a) *vyhlášku č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, ve znění vyhlášky č. 66/2014 Sb., vyhlášky č. 175/2011 Sb. a vyhlášky č. xxx/2023 Sb.*
- b) *vyhlášku č. xxx/2023 Sb., o způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků.*

První vyhláška by byla plně v kompetenci *Ministerstva životního prostředí*⁵. Naopak druhá by byla společným prováděcím právním předpisem *Ministerstva životního prostředí, Ministerstva vnitra a Ministerstva zemědělství* (případně *Ministerstva zdravotnictví a Státního úřadu pro jadernou bezpečnost*).

V návaznosti na *vyhlášku č. 252/2013 Sb., o rozsahu údajů v evidencích stavu povrchových a podzemních vod a o způsobu zpracování, ukládání a předávání těchto údajů do informačních systémů*

⁵ Novela by byla „nekomplikovaná“. Asi následující: „*Ministerstvo životního prostředí stanoví podle § 39 odst. 8 a § 41 odst. 7 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění zákona č. 150/2010 Sb. a zákona xxx/2023 Sb. Čl. I. Vyhláška č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, ve znění vyhlášky č. 66/2014 Sb., vyhlášky č. 175/2011 Sb. se mění takto: Paragrafy 7–13 se zrušují.*“

veřejné správy, ve znění vyhlášky č. 87/2021 Sb., by byla zpracována novela, která by zahrnula i informační systém veřejné správy v oblasti vodohospodářských havárií a též rozšířila ustanovení § 15 – evidence vypouštění odpadních vod (s ohledem na výpusti). Tento novelizovaný prováděcí předpis by byl zpracován Ministerstvem životního prostředí a Ministerstvem zemědělství – též i Ministerstvem vnitra (s ohledem na případné napojení na informační systém Hasičského záchranného sboru České republiky).

Teprve poté by mohl být souběžně zahájen vlastní vývoj navrhovaného systému „Vodohospodářské havárie“ – spolu s institucionálním zakotvením dalších podpůrných činností, školení pracovníků Hasičského záchranného sboru České republiky, vzorkování a další podporou všech potřebných činností laboratoří Hasičského záchranného sboru České republiky.

Do systému laboratoří by pak měly být prioritně zahrnuty všechny vysoce odborně kvalifikované laboratoře s. p. Povodí – rovněž i příslušné hygienické laboratoře. Následně by byly zahrnuty též další (již nestátní) vodohospodářské laboratoře působící v oblasti vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu. Jako poslední by do systému bylo možné zahrnout i komerční laboratoře⁶. Hlavní podmínkou by samozřejmě bylo příslušné osvědčení o akreditaci dle příslušné ČSN EN ISO/IEC⁷.

Kromě novely vodního zákona a novely vyhlášky č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků, ve znění vyhlášky č. 66/2014 Sb. a vyhlášky č. 175/2011 Sb., bude s nejvyšší pravděpodobností nezbytné provést i příslušné právní úpravy i v zákonu č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Oba předpisy (jak zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů /vodní zákon/, ve znění pozdějších předpisů, tak zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů) by měly mít stanoveny alespoň částečně shodné kompetence při řízení prací při zneškodňování havárií. Jako zcela zásadní změnu stávající koncepce kompetencí stanovených ve vodním zákonu vidíme posílení pravomocí Hasičského záchranného sboru České republiky (viz podrobně níže).

3 Rámcová věcná a právní analýza vzájemných vazeb, činností, časové návaznosti a kompetencí jednotlivých orgánů a institucí při vodohospodářských haváriích.

Na celou problematiku se pokusíme pohlédnout jen z ryze věcného hlediska. Též se pokusíme zvážit všechny možné typy havárií, které se mohou vyskytnout.

⁶ Kompetence, která se týká poplatků za vypouštění odpadních vod do vod povrchových, byla příslušnou novelou zákona č. 254/2001 Sb. od 1. 1. 2019 inspekci odňata. Správu poplatků má od 1. 1. 2019 v kompetenci Státní fond životního prostředí České republiky. Nicméně by bylo možné využít tzv. institut kontrolních laboratoří a měřicích skupin. V souladu s ustanovením § 103 odst. 4 a § 103a odst. 4 vodního zákona (zákon č. 254/2001 Sb.) zajišťuje Státní fond životního prostředí České republiky úhrady nákladů spojených s prováděním odběrů vzorků a následných analýz odpadních vod, stejně jako kontrolou správnosti měření objemu vypouštěných odpadních vod, pro účely poplatku za vypouštění odpadních vod do vod povrchových. Viz internetové stránky Ministerstva životního prostředí: https://www.mzp.cz/cz/mereni_znecistení_vypoustených_odpadních_vod. Zde je k dispozici i tzv. přehled dodavatelů.

⁷ Podrobnosti by stanovila novelizovaná vyhláška č. 450/2005 Sb. (viz výše).

3.1 Základní pojmy

Nejprve vymezíme havárie podle typu vod. Mohou nastat jen dvě možnosti:

- a) havárie které mají za následek významné zhoršení jakosti **povrchových vod**⁸ a
- b) havárie které mají za následek (méně časté) zhoršení jakosti **podzemních vod**⁹.

V dalším textu se budeme věnovat především haváriím vyskytujícím se na povrchových vodách. Havárie na vodách podzemních lze označit za „lokální“ a časově „neakutní“. Též zde není problematické vypátrat příslušného původce havárie. S ohledem na ohlášení havárie lze provést členění na:

- a) **havárie původcem havárie ohlášená** a
- b) **havárie původcem havárie neohlášená** (jde o havárii u které není v době prováděného zneškodňování havárie či odstraňování následků havárie původce znám).

Vyhláška č. 450/2005 Sb. ¹⁰	Zákon č. 254/2001 Sb. ¹¹	Zákon č. 239/2000 Sb. ¹²
Hlášení havárie (§ 4)	Hlášení havárie (§ 41 odst. 2)	
Bezprostřední odstraňování příčin havárie (§ 9)	Bezprostřední opatření k odstraňování příčin a následků havárie (§ 41 odst. 1)	
Zneškodňování havárie (§ 10)	Zneškodňování havárie (§ 10)	Záchranné práce (§ 2 písm. c))
Odstraňování následků havárie (§ 11)	Odstranění následků nedovoleného vypouštění odpadních vod, nedovoleného nakládání se závadnými látkami nebo havárií (§ 42 odst. 1)	Likvidační práce (§ 2 písm. d))
<i>Šetření příčin havárie (v současných předpisech chybí)</i>		
	Opatření k nápravě (§ 42)	

Z výše uvedené tabulky lze odvodit nové (již systematické a konzistentní) členění pojmů (vycházíme především z vyhlášky č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků, ve znění vyhlášky č. 66/2014 Sb. a vyhlášky č. 175/2011 Sb.):

- a) **hlášení havárie** (primárně Hasičskému záchrannému sboru České republiky – též Policii České republiky);

⁸ Bylo by možné ještě členění na povrchové vody stojaté a tekoucí. Bohužel stávající vodní zákon toto vymezení nezná.

⁹ Havárie na podzemních vodách jsou mnohem méně časté. Zpráva o stavu vodního hospodářství ČR v roce 2020 (tzv. „Modrá zpráva“) uvádí, že v roce 2020 bylo do centrální evidence havárií (kterou vede Česká inspekce životního prostředí) zapsáno celkem 194 havárií, které naplnily ve své skutkové podstatě definici havárie dle § 40 zákona č. 254/2001 Sb. **Ke znečištění podzemních vod došlo jen ve třech případech**, v jednom případě byla současně znečištěna podzemní i povrchová voda.

¹⁰ Stávající znění vyhlášky č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků, ve znění vyhlášky č. 66/2014 Sb. a vyhlášky č. 175/2011 Sb.

¹¹ Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů (současné platné znění – nikoliv návrh novely).

¹² Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

- b) **bezprostřední odstraňování příčin havárie**¹³ (opatření, která vedou k bezprostřednímu odstranění příčin havárie a k zamezení šíření závadných látek do horninového prostředí a povrchových nebo podzemních vod, spočívají zejména v uzavření a zajištění uzavíracích ventilů, zaslepení havarovaných potrubí, opravě nádrží, odčerpání zbytků závadných látek z porušených obalů, cisteren, skladovacích a přepravních nádrží nebo z přeložení zbytků závadných látek z dopravních prostředků a kontejnerů, je-li to technicky možné; dále se jedná o opatření k zamezení výbuchu, požáru a zamoření závadnými látkami /§ 9 vyhlášky č. 450/2005 Sb./);
- c) **zneškodňování havárie**¹⁴ (zásah směřující k odstranění závadných látek z nenasycované a sycované zóny, zemin a z povrchových a podzemních vod za účelem dosažení jakosti vody na úroveň obvyklou před havárií, nadlepšování průtoků ve vodních tocích, dávkování chemických činidel a provzdušňování, použití pevných sorbentů atp. /**záchranné práce** dle zákona č. 239/2000 Sb./);
- d) **odstraňování následků havárie**¹⁵ (u povrchových vod odstranění zachycených závadných látek, případně jiných hmot jimi kontaminovaných, zachycení a následné odstranění uhynulých ryb, případně jiných vodních živočichů a vyčištění koryta a břehů vodních toků – u podzemních vod jde o sanační čerpání /**likvidační práce** dle zákona č. 239/2000 Sb./).
- e) **šetření příčin havárie** (především odběry vzorků – u havárie původcem havárie neohlášené jde o zjištění původce);
- f) **opatření k nápravě** (viz celý § 42 zákona č. 254/2001 Sb.).

Bod c) je možné pojmově ztotožnit s tzv. **záchrannými pracemi**, definovanými v zákonu č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Bod d) pak s tzv. **likvidačními pracemi**. S ohledem na pojmové vymezení „etap“ prací souvisejících s příslušnými bezprostředními a následnými opatřeními lze zaznamenat poměrně

¹³ S ohledem na právní úpravu v dané oblasti je vhodné zmínit i zrušenou vyhlášku č. 35/1972 Sb., o ochraně vod před znečišťováním ropnými látkami. I zde se vyskytuje v § 5 již pojem „**bezprostřední opatření**“. Ta jsou zde členěna na: „**bezodkladné ohlášení havárie příslušnému okresnímu národnímu výboru, nebo nejbližšímu místnímu národnímu výboru, popř. orgánu Veřejné bezpečnosti**“, „**co nejrychlejší odstranění příčin havárie**“ a na „**zabránění nepříznivým následkům havárie nebo alespoň jejich zmírnění tak, aby byly co nejmenší**“.

¹⁴ Podle zákona č. 239/2000 Sb. jde o „**záchranné práce**“ – tj. činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin. Určité pojmové vymezení obsahovala již vyhláška č. 6/1977 Sb., o ochraně jakosti povrchových a podzemních vod. V § 8 je definováno „**hlášení havárie**“. V § 12 bylo použito (v nadpisu paragrafu) „**zneškodňování havárie a odstraňování jejich škodlivých následků**“. To bylo členěno na: „**bezprostřední opatření k zneškodňování havárie**“ a na „**opatření k odstranění škodlivých následků havárie**“. V § 12 odst. 2 je dále „**bezprostřední opatření k zneškodňování havárie**“ členěno na: „**neprodlené hlášení havárie**“, „**co nejrychlejší odstranění příčin havárie**“ a na „**zabránění škodlivým následkům havárie nebo alespoň jejich zmírnění tak, aby byly co nejmenší**“. Čistě pro zajímavost – v rovněž už zrušeném zákonu č. 138/1973 Sb., o vodách (vodním zákonu), ve znění pozdějších předpisů, je v nadpisu § 27 uvedeno pouze „neurčité“ „**opatření k nápravě**“.

¹⁵ Podle zákona č. 239/2000 Sb. jde o „**likvidační práce**“ – činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí. Již výše jsme uvedli poměrně vhodné pojmové vymezení ve zrušené vyhlášce č. 6/1977 Sb., o ochraně jakosti povrchových a podzemních vod. Šlo o první „etapu“, která by mohla být pojímána jako synonymum k tzv. „**záchranným pracím**“ podle zákona č. 239/2000 Sb. Pokud jde o druhou etapu – „**opatření k odstranění škodlivých následků havárie**“ – ta je v § 12 odst. 3 členěna na: „**likvidaci uniklých závadných látek**“, „**sledování jakosti ohrožené podzemní vody, je-li nebezpečí průniku závadných látek do země**“ a na „**uvedení zasaženého místa, pokud možno do původního stavu**“. Ke konci této poznámky si dovolueme navrhnout, aby v zákonu č. 239/2000 Sb. byly „**likvidační práce**“ pozměněny na „**likvidační práce a následná opatření**“. V predešlé poznámce pod čarou byla zmíněna rovněž zrušená vyhláška č. 35/1972 Sb., o ochraně vod před znečišťováním ropnými látkami. V § 5 byl uveden pojem „**následná opatření**“. Šlo o „**zneškodnění uniklých ropných látek**“, „**sledování jakosti ohrožené podzemní vody, je-li nebezpečí průniku ropných látek do země**“, „**uvedení místa zasaženého ropnou havárií pokud možno do původního stavu**“ a o „**sepsání zápisu o havárii a o provedených opatřeních a jeho předložení okresnímu národnímu výboru**“.

značný pojmový „chaos“. Určitý „historický“ exkurz v dané oblasti jsme se pokusili rámcově nastínit v poznámce č. 14 a v poznámce č. 15.

Podle příčiny vzniku by bylo možné havárie členit na:

- a) vypouštění nadměrně znečištěných odpadních vod při selhání čistírny odpadních vod,
- b) vypouštění nadměrně znečištěných odpadních vod prostřednictvím veřejných nebo průmyslových kanalizací,
- c) únik závadných látek, které nejsou odpadními vodami (či kapalných odpadů – viz *zákon č. 541/2020 Sb.*) prostřednictvím veřejných nebo průmyslových kanalizací,
- d) únik závadných látek, které nejsou odpadními vodami (či kapalných odpadů – viz *zákon č. 541/2020 Sb.*) melioračním potrubím,
- e) splach závadných látek (či kapalných odpadů) ze zpevněných ploch do vodního toku (včetně nehod na pozemních komunikacích),
- f) vsakování závadných látek (či kapalných odpadů) do vod podzemních (včetně nehod na pozemních komunikacích),
- g) únik závadných látek z produktovodů,
- h) přírodní vliv (nadměrná eutrofizace při vysokých teplotách vody),
- i) ostatní příčiny.

3.2 Vazby na činnosti definované v zákonu č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

Ve stávajícím znění *zákona č. 254/2001 Sb.* je uvedeno v § 41 odst. 4: „*Dojde-li k havárii mimořádného rozsahu, která může závažným způsobem ohrozit životy nebo zdraví lidí nebo způsobit značné škody na majetku, platí při zabraňování škodlivým následkům havárie přiměřeně ustanovení o ochraně před povodněmi.*“

V *Návrhu MŽP č. 2 (2022)* bylo navrženo nové znění § 40 odst. 3. Byl zde definován pojem ***havárie mimořádného rozsahu*** (šlo o havárie, při níž by došlo k mimořádně závažnému zhoršení jakosti povrchových vod, zejména havárie). Definice byla provedena výčtem (značný únik závadné látky, významný úhyn ryb nebo dalších vodních živočichů, poškození vodního ekosystému ve značném rozsahu, zhoršená jakost vody ohrožující ohrozit zásobování pitnou vodou, ohrožení životů nebo zdraví lidí, značná škoda podle trestního zákoníku). V § 40 odst. 4 bylo stanoveno, že: „*havárie mimořádného rozsahu se vždy považuje za mimořádnou událost podle zákona o integrovaném záchranném systému.*“

V *Návrhu MŽP č. 2 (2022)* byla tak dána značně „nejasná“ definice ***havárie mimořádného rozsahu***. V *Návrhu MŽP č. 3 (2023)* se tento pojem naopak vůbec nevyskytuje (těž i „vymizelo“ stávající znění v § 41 odst. 4). To však neznamená, že mezi *zákonem č. 254/2001 Sb.* a *zákonem č. 239/2000 Sb.* by neexistovala žádná vazba. Je tomu spíše naopak. Oba zákony by měly vzájemně mezi sebou korespondovat. To znamená, že činnosti by měly být identické jak při „běžné“ havárii, tak při havárii mimořádného rozsahu. Jde rovněž o ***působnost složek integrovaného záchranného systému i v rámci vodního zákona***. Základními složkami integrovaného záchranného systému jsou *Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany* zařazené do plošného pokrytí kraje, poskytovatelé *zdravotnické záchranné služby* a *Policie České republiky*.

Pro nás je důležitý především *Hasičský záchranný sbor České republiky*. Je zcela nezbytné, aby tzv. ***záchranné práce*** (podle *zákona č. 239/2000 Sb.*), tj. ***zneškodňování havárie*** (zásah směřující k odstranění závadných látek z nenasycované a sycované zóny, zemin a z povrchových a podzemních vod za účelem dosažení jakosti vody na úroveň obvyklou před havárií, nadlepšování průtoků ve vodních tocích, dávkování chemických činidel a provzdušňování, použití pevných sorbentů atp.) řídil velitel zásahu. Rovněž tak by tomu mělo být u ***likvidačních prací*** (podle *zákona č. 239/2000 Sb.*), tj.

odstraňování následků havárie (u povrchových vod se tím rozumí především odstranění zachycených závadných látek, případně jiných hmot jimi kontaminovaných, zachycení a následné odstranění uhynulých ryb, případně jiných vodních živočichů a vyčištění koryta a břehů vodních toků – u podzemních vod jde o sanační čerpání).

Z ustanovení § 10 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zcela jednoznačně vyplývá nezastupitelná úloha krajů. I z těchto důvodů se domníváme, že úloha *obcí s rozšířenou působností* (ORP) při řízení vodohospodářských havárií by měla být spíše minimální (podrobně viz níže dílčí kapitolu 3.3). Další činností, kterou bude nutné definovat (ne však v zákoně – ale až prováděcí vyhlášce), bude zcela jednoznačně definovaný postup při odběru vzorků v průběhu havárie.

3.3 Kompetence jednotlivých orgánů a institucí

Nejprve provedeme historický přehled příslušné právní úpravy v této pojednávané oblasti. V zákonu č. 138/1973 Sb., o vodách (vodním zákonu), ve znění pozdějších předpisů, bylo v § 26 stanoveno, že „podrobnosti o hlášení havárií a o spolupráci jednotlivých orgánů a organizací při nich a při odstraňování jejich škodlivých následků stanoví vyhláškou ústřední vodohospodářský orgán republiky v dohodě s ministerstvem vnitra republiky a ministerstvem zdravotnictví republiky“. Dále bylo v § 27 stanoveno, že tzv. vodohospodářský orgán (tehdy šlo o vodoprávní úřad na úrovni „velkých“ okresů – nikoliv dnešních „malých“ obcí s rozšířenou působností) „uloží tomu, kdo nedovoleným vypouštěním vod nebo nedovoleným nakládáním s látkami škodlivými vodám znečistí povrchové nebo podzemní vody nebo tímto ohrozí jejich jakost, povinnost provést opatření k odstranění závadného stavu“. Podívejme se na znění v té době platné znění vyhlášky č. 6/1977 Sb., o ochraně jakosti povrchových a podzemních vod. Důležité je pro nás znění § 8 odst. 2, kde bylo stanoveno: „Původce havárie nebo ten, kdo ji zjistil, hlásí havárii okresnímu národnímu výboru a v Praze Národnímu výboru hlavního města Prahy, v jehož územním obvodu se havárie nebo její znaky zjistily, a při ohrožení jakosti vod v souvislosti s porušením kanalizačního řádu, též správci veřejné kanalizace; občan může hlásit havárii nejbližšímu útvaru Veřejné bezpečnosti. Tyto útvary předávají přijaté hlášení neprodleně příslušnému okresnímu národnímu výboru nebo v Praze Národnímu výboru hlavního města Prahy...“. Šlo v podstatě i o pozdější (po roce 1989) okresní úřady (do doby nového administrativního členění České republiky, ke kterému došlo na základě zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů)¹⁶. Vyhláška č. 6/1977 Sb., o ochraně jakosti povrchových a podzemních vod, byla zrušena novým zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Ve stávajícím platném znění zákona č. 254/2001 Sb. je v § 41 určeno, že „ten, kdo způsobil havárii, je povinen činit bezprostřední opatření k odstraňování příčin a následků havárie“. Přitom se má řídit pokyny vodoprávního úřadu a České inspekce životního prostředí. Nabízí se otázka – čími pokyny? Evidentně se v praxi uplatňuje zásada, že tím, kdo havárii řídí, je první úředník, který se k havárii dostaví (většinou až mnohem později po zásahu příslušného hasičského záchranného sboru). Rovněž tak je v § 42 zákona č. 254/2001 Sb. uvedeno, že „... k odstranění následků nedovoleného vypouštění odpadních vod, nedovoleného nakládání se závadnými látkami nebo havárií uloží **vodoprávní úřad nebo Česká inspekce životního prostředí** tomu, kdo porušil povinnost k ochraně povrchových nebo podzemních vod nebo původci havárie, povinnost provést opatření

¹⁶ Dle článku CXVII zákona č. 320/2002 Sb. byly dnem nabytí účinnosti, tj. 1. ledna 2003, zrušeny okresní úřady. Kompetence okresních úřadů převzaly zčásti krajské úřady a zčásti obecní úřady obcí s rozšířenou působností státní správy, čímž okresy přestaly plnit funkci územních jednotek státní správy. Šlo evidentně o velmi „nešťastnou“ změnu. Obecní úřady obcí s rozšířenou působností jsou poměrně „malé“ – pro případné řízení vodohospodářských havárií jsou evidentně nedostatečně vybavené.

k nápravě závadného stavu, popřípadě též opatření k zajištění náhradního odběru vod, pokud to vyžaduje povaha věci.“ I v tomto ustanovení jsou příslušné kompetence opět zcela „nejasné“.

Ve vyhlášce č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků, ve znění pozdějších předpisů, je v § 10 obdobně stanoveno, že „... zneškodněním havárie se rozumí zásah směřující k odstranění závadných látek z nenasaturované a nasaturované zóny, zemin a z povrchových a podzemních vod za účelem dosažení jakosti vody na úroveň obvyklou před havárií nebo na úroveň stanovenou **vodoprávním úřadem**, popřípadě **Českou inspekcí životního prostředí** v rámci řízení prací při zneškodňování havárie.“

Jak podle zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, tak podle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, by měl být řízením prací i při „běžné“ havárii pověřen **velitel zásahu**.

Pokud jde o **šetření příčin havárie** – to by mělo příslušet **České inspekci životního prostředí** (ve spolupráci s **Hasičským záchranným sborem České republiky** /odběr vzorků/). Ta by si mohla vyžádat součinnost vodoprávního úřadu (s ohledem na stávající znění § 10 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, by mělo jít o kraje¹⁷ /vždy u havárií mimořádného rozsahu/ než o *obec s rozšířenou působností*) a *správce povodí*. Rovněž by měla **Česká inspekce životního prostředí** zajišťovat i nadále centrální evidenci havárií (výhodou by bylo především to, že by, podle námi navrhované změny v příslušných ustanovení vodního zákona, byla přítomna u většiny havárií)¹⁸. Jde o tyto položky:

- OI ČIŽP,
- pořadí havárie na OI,
- datum ohlášení havárie,
- datum vzniku havárie,
- kdo havárii ohlásil (původce, občan, rybářská organizace, právnická i fyzická osoba, která havárii nezpůsobila; orgán státní správy nebo samosprávy, podnik Povodí, jiný správce toku),
- komu prvnímu byla havárie ohlášena (HZS, PČR, správce povodí, obecní úřad obce s rozšířenou působností, krajský úřad, ČIŽP),
- místo havárie (název obce, areál závodu, část obce),
- obec s rozšířenou působností (dříve okres), kraj,
- ohrožený vodní útvar (povrchová voda, podzemní voda, povrchová + podzemní voda),
- znečištěný vodní útvar (povrchová voda, podzemní voda, povrchová + podzemní voda),
- název toku nebo nádrže,
- číslo hydrologického pořadí,
- ohrožený zdroj pitné vody (hromadné zásobování, individuální zásobování, jiný, žádný),
- název původce, adresa, IČO,
- OKEČ (Odvětvová klasifikace ekonomických činností) původce,
- uniklá látka,

V následujícím tabelárním přehledu jsme se pokusili schematicky vymezit kompetence jak **Hasičského záchranného sboru České republiky**, tak **České inspekce životního prostředí**. Znázornili

¹⁷ Většina průmyslových podniků má navíc většinou už integrované povolení podle zákona č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů.

¹⁸ Poznámka – po převedení činností související s poplatky za vypouštěné znečištění na **Státní fond životního prostředí** – **České inspekci životního prostředí** ubyla nemalá úřední agenda.

jsme mnohem častější havárii na **povrchových vodách**. U vod podzemních by zasahoval *Hasičský záchranný sbor České republiky* pouze výjimečně.

Další případné účastníky v tabelární sestavě neuvádíme. Šlo by samozřejmě též o příslušný *vodoprávní úřad (obce s rozšířenou působností), správce povodí* či případně o zástupce příslušného *krajského úřadu*. Jejich role by byla konzultativní. Odborně nezastupitelnou roli by zde plnil zástupce *správce povodí (s. p. Povodí)*.

Havárie na povrchových vodách	Hasičský záchranný sbor České republiky	Česká inspekce životního prostředí
Hlášení havárie	Tísňová linka – či přímo HZS	
Bezprostřední odstraňování příčin havárie	Primárně původce havárie, pokud situaci nezvládá zasahuje hasičský záchranný sbor (zamezení dalšího šíření závadných látek, zajištění uzavíracích ventilů, zaslepení havarovaných potrubí atp.)	Odborná podpora (pokud je už přítomna na místě havárie)
Zneškodňování havárie (záchranné práce podle zákona č. 239/2000 Sb.)	Norné stěny, dávkování chemických činidel, provzdušňování, použití pevných sorbentů atp.	Odborná podpora (pokud je už přítomna na místě havárie)
Odstraňování následků havárie (likvidační práce podle zákona č. 239/2000 Sb.)	Odstranění zachycených závadných látek či jiných kontaminovaných hmot, zachycení a odstranění uhynulých ryb či jiných živočichů, vyčištění koryta a břehů vodního toku (spolupráce s rybářskými svazy)	Odborná podpora (pokud je už přítomna na místě havárie)
Šetření příčin havárie	Měření pH či jiná terénní měření, odběry vzorků povrchové vody (ve vodním toku či nádrži) – příp. odběry vzorků uhynulých ryb (do doby příjezdu České inspekce životního prostředí)	Odběry vzorků povrchové vody – u havárie původcem havárie neohlášené zjištění původce
Opatření k nápravě		V souladu s § 42 vodního zákona

4 Stávající informační systém veřejné správy s ohledem na vodohospodářské havárie a lokalizaci výpustí

4.1 Vyhláška č. 252/2013 Sb., o rozsahu údajů v evidencích stavu povrchových a podzemních vod a o způsobu zpracování, ukládání a předávání těchto údajů do informačních systémů veřejné správy, ve znění vyhlášky č. 87/2021 Sb.

Tato vyhláška byla vydána na základě zmocnění daného v § 21 odst. 2 *zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění zákona č. 20/2004 Sb. a zákona č. 150/2010 Sb.* V jednotlivých paragrafech jsou věcně popsány následující evidence:

- § 2 Evidence vodních toků, jejich povodí a ostatních vodních linií,
- § 3 Evidence objektů na vodních tocích a ostatních vodních liniích,
- § 4 Evidence hydrogeologických rajonů,
- § 5 Evidence vodních nádrží,
- § 6 Evidence vodních útvarů včetně silně ovlivněných vodních útvarů a umělých vodních útvarů,

- § 7 Evidence množství povrchových vod,
- § 8 Evidence jakosti povrchových vod,
- § 9 Evidence množství podzemních vod,
- § 10 Evidence jakosti podzemních vod,
- § 11 Evidence stavu vodních útvarů,
- § 12 Evidence ekologického potenciálu silně ovlivněných a umělých vodních útvarů,
- § 13 Evidence odběrů povrchových vod,
- § 14 Evidence odběrů podzemních vod,
- § 15 Evidence vypouštění odpadních vod¹⁹,
- § 16 Evidence vypouštění důlních vod,
- § 17 Evidence akumulace povrchových vod ve vodních nádržích,
- § 18 Evidence mezinárodních oblastí povodí na území České republiky a dílčích povodí,
- § 19 Evidence chráněných oblastí přirozené akumulace vod,
- § 20 Evidence ochranných pásem vodních zdrojů,
- § 21 Evidence zdrojů povrchových vod, které jsou využívány nebo u kterých se předpokládá jejich využití jako zdroje pitné vody,
- § 22 Evidence zdrojů podzemních vod, které jsou využívány nebo u kterých se předpokládá jejich využití jako zdroje pitné vody,
- § 23 Evidence citlivých oblastí,
- § 24 Evidence zranitelných oblastí,
- § 25 Evidence oblastí povrchových vod využívaných ke koupání,
- § 26 Evidence povrchových vod, které jsou nebo se mají stát trvale vhodnými pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů,
- § 27 Evidence hlavních odvodňovacích a hlavních závlahových zařízení,
- § 28 Evidence záplavových území.

Relevantní tzv. evidence by byly následně zařazeny do nově navrhovaného informačního systému veřejné správy „Vodohospodářské havárie“ Tento informační systém veřejné správy by byl samozřejmě plně věcně kompatibilní s výše uvedenou novelizovanou vyhláškou č. 252/2013 Sb.

4.2 Vodní bilance – vyhláška č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a o údajích pro vodní bilanci

Institut *vodní bilance* je vymezen příslušnými ustanoveními obsaženým v platném znění § 22 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (*vodní zákon*), ve znění pozdějších předpisů. Jde o odstavec 1 a 2. *Vodní bilance* se sestává z *hydrologické bilance* a *vodohospodářské bilance*. *Hydrologická bilance* porovnává přírůstky a úbytky vody a změny vodních zásob povodí, území nebo vodního útvaru za daný časový interval. *Vodohospodářská bilance* porovnává požadavky na odběry povrchové a podzemní vody a vypouštění odpadních vod s využitelnou kapacitou vodních zdrojů z hledisek množství a jakosti vody a jejich ekologického stavu. Do *vodní bilance* je zahrnut

¹⁹ Paragraf 15 má znění: „Evidence vypouštění odpadních vod. Údaje o vypouštění odpadních vod, na které se vztahuje ohlašovací povinnost pro vodní bilanci, se evidují v rozsahu údajů pro vypouštění odpadních vod stanovených v přílohách č. 1 až 4 vyhlášky a údajů o polohovém určení místa vypouštění. Údaje podle odstavce 1 zpracovávají a do informačního systému veřejné správy ukládají správci povodí.“ Toto ustanovení se přímo (v poznámkách 7 a 8) vztahuje na § 10 vyhlášky č. 431/2001 Sb. a přílohy č. 1 až 4 vyhlášky č. 431/2001 Sb. Nikoliv na údaje uvedené v § 38 odst. 6 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (*vodního zákona*), ve znění pozdějších předpisů. Tj. hodnoty naměřeného objemu a zjištěného znečištění vypouštěných odpadních vod.

každý, kdo vypouští **odpadní nebo důlní vody do vod povrchových nebo podzemních** v množství **přesahujícím v kalendářním roce 6 000 m³ nebo 500 m³ v kalendářním měsíci**. Podrobnosti vodní bilance stanoví vyhláška č. 431/2001 Sb. o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a o údajích pro vodní bilanci.

Institut *vodní bilance* má dlouhou tradici. Data obsažená v tzv. *Souhrnné vodní bilanci*, kterou dle § 1 odst. 2 pro hlavní povodí České republiky zajišťuje *Ministerstvo zemědělství* společně s *Ministerstvem životního prostředí* prostřednictvím *Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka*, jsou daty vysoké relevance. Pečlivě kontrolovanými jednotlivými *s. p. Povodí*. Struktura databáze – s ohledem na identifikační a prostorové vymezení příslušných „jevů“ (*odběr povrchové vody, odběr podzemní vody, vypouštění do povrchové vody, vypouštění do podzemní vod*) je následující:

ICOC	Identifikační číslo odběru – přiřazuje Povodí, s. p. (dtto ICO)
JEV	POV – odběr povrchové vody, POD – odběr podzemní vody, VYP – vypouštění do povrchové vody, VYZ – vypouštění do podzemní vod
POVODI	Název Povodí, s. p.
VLASTNIK	Vlastník
ICO_VL	Podnikatelské identifikační číslo IČO – vlastník
PROVOZOVATEL	Provozovatel
ICO_PROV	Podnikatelské identifikační číslo IČO – provozovatel
CZ_NACE	Klasifikace ekonomických činností – od roku 2009
NAZICO	Název uživatele (odběru nebo vypouštění)
NAZ_MIS_2	Zdroj
COV	Identifikátor čištěných a nečištěných odpadních vod (existuje ČOV) ano/ne
BIOL_CIST	Biologické čištění ano/ne
TYP_KANAL	Typ kanalizace
POC_NAP_OB	Počet napojených obyvatel
KATASTR	Katastr – název
KATASTR_C	Katastr – číslo
OBEC	Obec – název
OBEC_C	Obec – číslo
OKRES	Okres – název
OKRES_C	Okres – číslo
KRAJ	Kraj – název
KRAJ_C	Kraj – číslo
HG_RAJON	Číslo hydrogeologického rajonu
MC	Horní maticové číslo úseku toku podle strukturálního modelu
CP	Číslo polohy na úseku toku
CHP	Číslo hydrologického pořadí
TOK	Název toku
IDVT	Identifikátor toku dle CEFT
RKM	Říční km
BREH	Břeh (pravý, levý, střed, oba)
X	Souřadnice X_JTSK
Y	Souřadnice Y_JTSK

Rovněž je v databázi obsažena položka: *Číslo jednací VH rozhodnutí*. V roce 2021 bylo v databázi celkem **5 176 míst vypouštění do povrchové vody**. Systém *vodní bilance* je dobře fungujícím nástrojem v oblasti ochrany vod. Pouze by možná bylo vhodné novelizovat přílohu č. 3

vyhlášky č. 431/2001 Sb. o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a o údajích pro vodní bilanci. Návrh uvádíme v příloze č. 7.

Na závěr této dílčí kapitoly je zapotřebí rovněž ocitovat platné znění § 126 odst. 6: „*Ohlašovací povinnost vůči vodoprávním úřadům nebo oprávněným subjektům podle § 10 odst. 1, § 22 odst. 2, § 38 odst. 6 u zdrojů znečištění s povoleným množstvím vypouštěných odpadních vod větším než 6000 m³/rok se plní prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí nebo datové schránky ministerstva určené k plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí podle zákona o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů.*“ Z uvedeného vyplývá, že veškeré údaje nejsou již zasílány přímo příslušnému správci povodí, ale prostřednictvím *integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností*²⁰.

²⁰ K uvedené změně došlo na základě zákona č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů, především pak s ohledem na jeho třetí část (změna zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů). V § 14 (přechodná ustanovení) zákona č. 25/2008 Sb. bylo tehdy stanoveno: „1) Povinné subjekty plnící ohlašovací povinnosti vymezené v § 126 odst. 6 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, které jsou zároveň provozovateli povinnými plnit ohlašovací povinnost podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 166/2006 a podle zákona o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů, ohlašují povinné údaje prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí poprvé za rok 2009; 2) Povinné subjekty plnící ohlašovací povinnosti vymezené v § 126 odst. 6 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, které jsou zároveň provozovateli činností podle přílohy I nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 166/2006 a nejsou zapojeny do integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí podle bodu 1, ohlašují povinné údaje prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí poprvé za rok 2010. Při ohlašování povinných údajů za rok 2008 a 2009 se postupuje podle dosavadních právních předpisů; 3) Povinné subjekty plnící ohlašovací povinnosti vymezené v § 126 odst. 6 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, které nejsou zapojeny do integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí podle bodu 1 nebo 2, ohlašují povinné údaje prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí poprvé za rok 2011. Při ohlašování povinných údajů za rok 2008 až 2010 se postupuje podle dosavadních právních předpisů.“ Postupné zavádění celého systému probíhalo následujícím způsobem. Při ohlašování povinných údajů za rok **2007** již řada údajů od tzv. povinných subjektů byla získávána prostřednictvím *Centrální ohlašovny*. Na základě negativních zkušeností *Povodí Vltavy, s. p.*, je možné hodnotit ohlašovací systém tak, že práce se velmi zkomplikovala. Navíc institut IRZ byl vázán na termín 31. března, nikoliv na požadovaný termín 31. ledna (nutný pro dodržení všech lhůt potřebných pro zpracování *hydrologické a vodohospodářské bilance*). Dále pak nepřehledné uspořádání celého systému znemožnilo rychlé vyhledávání příslušných subjektů. Přitom šlo prozatím jen o část právnických a fyzických osob, na které se v roce 2007 vztahovalo tehdy platné *nařízení vlády č. 368/2003 Sb., o integrovaném registru znečišťování, ve znění nařízení vlády č. 304/2005 Sb.* Při ohlašování povinných údajů za rok **2008** se postupovalo podle dosavadních právních předpisů, tj. podle § 22 odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb. a vyhlášky č. 431/2001 Sb. Při ohlašování povinných údajů za rok **2009** nebylo jasné zda nedojde k tomu, že některé údaje budou stále zasílány v souladu s § 10, § 11 a přílohami 1 až 3 *vyhlášky č. 431/2001 Sb.* Určitá část subjektů plnících ohlašovací povinnosti (šlo o provozovatele povinné plnit ohlašovací povinnost podle *nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 166/2006*) musela ohlašovat povinné údaje (avšak pouze ty, které jsou vymezeny *zákonem č. 25/2008 Sb. a nařízením vlády č. 145/2008 Sb.*) prostřednictvím webových stránek (*Centrální ohlašovna*, nebo *IRZ*) *Ministerstva životního prostředí*. Tím mohla chybět určitá část údajů přímo zasílaných odběrateli povrchových nebo podzemních vod, jakož i těmi, kteří využívají přírodní léčivé zdroje nebo zdroje přírodních minerálních vod a vody, které jsou vyhrazenými nerosty, a dále těmi, kteří vypouštějí do vod povrchových nebo podzemních vody odpadní nebo důlní v množství přesahujícím v kalendářním roce 6 000 m³ nebo 500 m³ v kalendářním měsíci (tzv. povinnými subjekty). Údaje bylo časově nereálné věcně zkontrolovat příslušnými *správci povodí* (na základě znalosti údajů z minulého roku). *Vodní bilance* za rok 2009 byla sestavena později, mnohdy za pomoci odborného došetření (údaje byly následně nově opraveny) a nových výpočtů či odhadů. Problémem bylo i vyplnění statistického výkazu *VH 8a-01 – Ročního výkazu o vodních tocích a dodávkách povrchové vody* zasílaného *správci povodí* (do 31. března) a zpracovávaného na základě *zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů*.

4.3 Vodoprávní evidence – vyhláška č. 414/2013 Sb.

Základní ustanovení jsou obsažena v § 19 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Podrobnosti stanoví vyhláška č. 414/2013 Sb., o rozsahu a způsobu vedení evidence rozhodnutí, opatření obecné povahy, závazných stanovisek, souhlasů a ohlášení k nimž byl dán souhlas podle vodního zákona, a částí rozhodnutí podle zákona o integrované prevenci (o vodoprávní evidenci). Správní úřady a orgány územní samosprávy ukládají do informačního systému veřejné správy rozhodnutí, opatření obecné povahy, závazná stanoviska, souhlasy, ohlášení, k nimž daly souhlas podle vodního zákona, části rozhodnutí podle zákona o integrované prevenci, které jsou pravomocné nebo účinné, a identifikační údaje podle § 19 odst. 3 vodního zákona v rozsahu podle přílohy č. této vyhlášky (s výjimkou rozhodnutí ve věcech správních deliktů).

Důležitá je pro nás především příloha č. 1 této vyhlášky. Jednotlivé typy rozhodnutí jsou označeny příslušným číselným kódem (v hranaté závorce). S ohledem na problematiku tzv. výpustí je pro nás důležitý kód [1 3 1] – *vypouštění odpadních vod do vod povrchových (§ 8 odst. 1 písm. c) vodního zákona*). Případně též [1 2 3] – *čerpání za účelem snižování vodní hladiny (§ 8 odst. 1 písm. b) bod 3. vodního zákona*) a [1 5 0] – *čerpání znečištěných podzemních vod za účelem snížení jejich znečištění a jejich následné vypouštění do těchto vod, popřípadě do vod povrchových (§ 8 odst. 1 písm. e) vodního zákona*).

S ohledem na uvedenou vyhlášku byl uveden do provozu **Centrální registr vodoprávní evidence (CRVE)** na adrese: <https://eagri.cz/public/web/mze/voda/aplikace/centralni-registr-vodopravni-evidence.html>.

4.4 Majetková a provozní evidence (VÚME, VÚPE) – vyhláška č. 428/2001 Sb.

V souladu s ustanovením § 5 odst. 3 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů, mají vlastníci vodovodů a kanalizací povinnost každoročně předávat na příslušné vodoprávní úřady vybrané údaje majetkové a vybrané údaje provozní evidence vodovodů a kanalizací (data VÚME a VÚPE). Data se předávají vždy za předchozí uplynulý rok, nejpozději do 28. února.

V souladu s vyhláškou 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů, musí být data VÚME a VÚPE zpracována a předána v předepsané elektronické formě v rozsahu příloh 1 až 8 této prováděcí vyhlášky. *Ministerstvo zemědělství* nechalo zpracovat pro potřeby vyplnění a předání dat aplikaci MPVaK (zpracovatel), která je vystavena k bezplatnému stažení. Součástí samorozbalovací instalace aplikace MPVaK (zpracovatel) je uživatelská příručka aplikace pro vyplnění dat VÚME a VÚPE, stručný úvod, jak postupovat při prvním spuštění nové aplikace a návod, jakým způsobem předat data VÚME a VÚPE na vodoprávní úřad. Pro výpočet ceny uvedených objektů (pořizovací ceny infrastrukturního majetku vodovodů a kanalizací) se použije Metodický pokyn pro orientační ukazatele výpočtu pořizovací ceny objektů pro VÚME²¹.

Nejprve zmíníme databázi VÚME (kanalizací /majetkovou/). Pokud jde o souřadnice X (v JSTK) a souřadnice Y (v JSTK) – jsou zde k dispozici souřadnice začátku stoky a konce stoky. Měli jsme k dispozici soubor za rok 2021. Ve sloupci „vypouštění odpadní vody“ je uvedeno (slovně) buď vypouštění do vodního recipientu nebo na ČOV. U vypouštění na ČOV souřadnice X (v JSTK)

²¹ Viz podobné informace na portálu: <https://eagri.cz/public/web/mze/voda/vodovody-a-kanalizace/vybrane-udaje-z-majetkove-a-provozni-evidence-vodovodu-a-kanalizaci/>

a souřadnice Y (v JSTK) chybí. U vypouštění do vodního recipientu jsou spíše k dispozici (nikoliv všechny). Nicméně z uvedeného vyplývá, že by bylo možné lokalizovat velký počet tzv. volných výpustí (nečištěných odpadních vod) u kanalizací pro veřejnou potřebu. K dispozici je Č. j. povolení k vypouštění odpadních vod (nečištěných).

Pokud jde o databázi VÚME (ČOV /majetkovou/), tam lze dohledat souřadnice X (v JSTK) a souřadnice Y (v JSTK) konce přívodní stoky (nikoliv souřadnice místa vypouštění odpadních vod z ČOV do vod povrchových). K dispozici je však Č. j. povolení k vypouštění odpadních vod z ČOV do vod povrchových.

V databázi VÚPE (kanalizací /provozní/) jsou obsaženy údaje o vypouštěném množství a znečištění (u několika vybraných ukazatelů jakosti odpadní vody). Lokalizace je zde dána pouze názvem a kódem obce, názvem a kódem části obce a názvem a kódem katastrálního území.

V databázi VÚPE (ČOV /provozní/) jsou obsaženy údaje o vypouštěném množství a znečištění (u několika vybraných ukazatelů jakosti odpadní vody) – a to jak na přítoku do ČOV, tak na odtoku do recipientu. K dispozici je Č. j. povolení k vypouštění odpadních vod z ČOV do vod povrchových.

4.5 Plán rozvoje vodovodů a kanalizací České republiky

Plán rozvoje vodovodů a kanalizací území České republiky (PRVKÚ ČR), jako dokument státní politiky v oboru vodovodů a kanalizací, byl zpracován na základě ustanovení § 29 odst. 1 písm. c) zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů. Jednotlivé kraje mají internetové aplikace přístupné na níže uvedených internetových adresách.

Praha	PRVKÚK – kanalizace, čistírny odpadních vod (ČOV), čerpací stanice	Mapa nenalezena (ani na stránkách PVS) – zpracován Generel odvodnění
Středočeský	Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Mapový portál Středočeského kraje	https://gis.kr-stredocesky.cz/js/ozp_prvkuk/
Jihočeský	Program rozvoje vodovodů a kanalizací Mapa vodovodů a kanalizací z programu rozvoje v Jihočeském kraji (změna č. 7)	https://gisportal.kraj-jihocesky.gov.cz/arcgis/apps/webappviewer/index.html?id=b91bd15855c94be69f00f51d359c9b52
Plzeňský	Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Plzeňského kraje – kanalizace	https://prvk.plzensky-kraj.cz/prvk/mapy/kanalizace
Karlovarský	Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Karlovarského kraje – kanalizace	http://webmap.kr-karlovarsky.cz/prvk/
Ústecký	Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Ústeckého kraje – kanalizace	https://prvk.kr-ustecky.cz/prvk/mapy/kanalizace
Liberecký	Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Libereckého kraje – kanalizace	https://prvk.kraj-lbc.cz/
Královéhradecký	Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Královéhradeckého kraje – kanalizace	https://prvk.kr-kralovehradecky.cz/prvk/mapy/kanalizace
Pardubický	Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Pardubického kraje	https://prvk.pardubickykraj.cz/mapy/kanalizace
Vysočina	Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Vysočina – kanalizace	https://prvk.kr-vysocina.cz/prvk/mapy/kanalizace
Jihomoravský	Plán rozvoje vodovodů a kanalizací JMK – kanalizace	https://gis.jmk.cz/portal/apps/webappviewer/index.html?id=4800c50025c942c493c160aa3b2deb1c
Olomoucký	Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Olomouckého kraje – kanalizace	https://prvk.olkraj.cz/prvk/mapy/kanalizace
Moravskoslezský	Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Moravskoslezského kraje – kanalizace (2015)	https://geoportal.msk.cz/Html5Viewer/Index.html?viewer=prvkuk

Zlínský	Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Zlínského kraje – PRVKZK kanalizace	https://geoportal.kr-zlinsky.cz/prvkuk_k/
---------	--	---

V příslušných mapách jsou podrobně vykresleny jednotlivé typy kanalizační sítě (dešťová, splašková, jednotná) a příslušné objekty (především čistírny odpadních vod). Vyústění do vodních toků je zde možné snadno dohledat. Samozřejmě jde jen o kanalizace pro veřejnou potřebu (veřejné kanalizace) – nikoliv o kanalizace průmyslových podniků.

4.6 Integrovaný registr znečištění (IRZ)

Relevantní k tomuto registru jsou následující předpisy: *zákon č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů*; *nařízení vlády č. 145/2008 Sb., kterým se stanoví seznam znečišťujících látek a prahových hodnot a údaje požadované pro ohlašování do integrovaného registru znečišťování životního prostředí, ve znění pozdějších předpisů*; *nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 166/2006 ze dne 18. ledna 2006, kterým se zřizuje evropský registr úniků a přenosů znečišťujících látek a kterým se mění směrnice Rady 91/689/EHS a 96/61/ES, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1010 ze dne 5. června 2019 o sladění povinností podávání zpráv v oblasti právních předpisů souvisejících s politikou životního prostředí a o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 166/2006 a (EU) č. 995/2010, směrnic Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES, 2004/35/ES, 2007/2/ES, 2009/147/ES a 2010/63/EU, nařízení Rady (ES) č. 338/97 a (ES) č. 2173/2005 a směrnice Rady 86/278/EHS.; rozhodnutí Komise (EU) 2019/1741 ze dne 23. září 2019, kterým se stanoví formát a četnost údajů, které mají členské státy poskytovat pro účely ohlašování podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 166/2006, kterým se zřizuje evropský registr úniků a přenosů znečišťujících látek a kterým se mění směrnice Rady 91/689/EHS a 96/61/ES.*

Data jsou dostupná na internetové adrese: <https://www.irz.cz/>. Do IRZ se vkládají údaje o únicích do ovzduší, vody a půdy. Též přenosy látek v odpadních vodách, odpadech. Úniky do vody nepatří mezi nejohlašovanější typ úniků. Pokryto je poměrně široké spektrum látek – např. i pesticidy nebo těžké kovy. V rámci E-PRTR se sleduje celkem 71 látek nebo jejich skupin (např. i polycyklické aromatické uhlovodíky).

4.7 Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností (ISPOP)

Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) zajišťuje příjem a zpracování vybraných hlášení (na základě ohlašovacích povinností) z oblasti životního prostředí v elektronické podobě a jejich další distribuci příslušným institucím veřejné správy. Legislativa z oblasti životního prostředí ukládá ekonomickým subjektům povinnost hlásit institucím veřejné správy informace o vlivu jejich ekonomické činnosti na životní prostředí.

Uvedený systém vznikl na základě vydání *zákona č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů*, především pak s ohledem na jeho třetí část (změna *zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon)*, ve znění pozdějších předpisů). Došlo tak k vložení nového § 126 odst. 6: „*Ohlašovací povinnost vůči vodoprávním úřadům nebo oprávněným subjektům podle § 10 odst. 1²², § 22 odst. 2, § 38 odst. 6 u zdrojů znečištění s povoleným množstvím vypouštěných odpadních vod větším než 6 000 m³/rok²³ se plní*

²² Citování § 10 odst. 1 je legislativně nadbytečné – a tím i chybné (viz níže).

²³ Jde o povinnost zdrojů znečištění s povoleným množstvím vypouštěných odpadních vod větším než 6 000 m³/rok (nikoliv o povinnost zasílat data při překročení limitu 500 m³ vody v kalendářním měsíci – též ne o povinnost zasílání údajů v případě překročení limitu 1 000 m³ v kalendářním roce nebo 100 m³ v kalendářním měsíci).

prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí nebo datové schránky ministerstva určené k plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí podle zákona o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů.“

Pokud jde o vlastní znění **§ 10 odst. 1** zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodního zákona), ve znění pozdějších předpisů, jde v současnosti o povinnost podle:

- § 8 odst. 1 písm. a) bodu 1 (odběr povrchové vody větší než 1000 m³ v kalendářním roce nebo 100 m³ vody v kalendářním měsíci);
- § 8 odst. 1 písm. b) bodu 1 (odběr podzemní vody větší než 1 000 m³ v kalendářním roce /nebo 100 m³ vody v kalendářním měsíci);
- § 8 odst. 1 písm. a) bodu 5 (jiné nakládání s povrchovými vodami větší než 6 000 m³ v kalendářním roce nebo 500 m³ vody v kalendářním měsíci);
- § 8 odst. 1 písm. b) bodu 2 (akumulace podzemních vod větší než 6 000 m³ v kalendářním roce nebo 500 m³ vody v kalendářním měsíci);
- § 8 odst. 1 písm. b) bodu 3 (čerpání podzemních vod za účelem snižování jejich hladiny větší než 6 000 m³ v kalendářním roce nebo 500 m³ vody v kalendářním měsíci);
- § 8 odst. 1 písm. b) bodu 4 (umělé obohacování podzemních zdrojů vod povrchovou vodou větší než 6 000 m³ v kalendářním roce nebo 500 m³ vody v kalendářním měsíci);
- § 8 odst. 1 písm. b) bodu 5 (jiné nakládání s podzemními vodami větší než 6 000 m³ v kalendářním roce nebo 500 m³ vody v kalendářním měsíci);
- § 8 odst. 1 písm. d) (čerpání povrchových nebo podzemních vod a jejich následnému vypouštění do těchto vod za účelem získání tepelné energie větší než 6 000 m³ v kalendářním roce nebo 500 m³ vody v kalendářním měsíci);
- § 8 odst. 1 písm. e) (čerpání znečištěných podzemních vod za účelem snížení jejich znečištění a k jejich následnému vypouštění, pokud nejde o činnost prováděnou na základě povolení podle zákona o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě větší než 6 000 m³ v kalendářním roce nebo 500 m³ vody v kalendářním měsíci);
- § 8 odst. 1 písm. f) (užívání důlní vody jako náhradního zdroje podle zvláštního zákona větší než 6 000 m³ v kalendářním roce nebo 500 m³ vody v kalendářním měsíci);
- zvláštního zákona č. 164/2001 Sb., o přírodních léčivých zdrojích, zdrojích přírodních minerálních vod, přírodních léčebných lázních a lázeňských místech a o změně některých souvisejících zákonů (lázeňského zákona) ve znění pozdějších předpisů (nakládání s vodami v množství alespoň 6 000 m³ vody v kalendářním roce nebo 500 m³ vody v kalendářním měsíci, které jsou přírodním léčivým zdrojem nebo zdrojem přírodních minerálních vod nebo které jsou vyhrazeným nerostem).

S ohledem na **množství vypouštěných odpadních vod větším než 6 000 m³/rok** nevyhovuje ani jedna z výše uvedených položek. Výše uvedená data jsou zasílána pouze *správcům povodí*.

O **§ 22 odst. 2** jsme se již výše zmínili (v dílčí kapitole 4.2).

S ohledem na integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností (ISPOP) – plní zcela klíčovou roli především **§ 38 odst. 6** zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodního zákona), ve znění pozdějších předpisů. Jde v současnosti o povinnost toho, kdo vypouští odpadní vody do vod povrchových nebo podzemních, v souladu s rozhodnutím vodoprávního úřadu, měřit objem vypouštěných vod a míru jejich znečištění a výsledky těchto měření předávat vodoprávnímu úřadu, který rozhodnutí vydal, příslušnému správci povodí a pověřenému odbornému subjektu.

Povinností ohlašovatelů je doručit příslušná hlášení státním či veřejným institucím, které mají dotčenou právní normou uloženou povinnost hlášení kontrolovat, příp. vyměřovat poplatky. Hlášení obsahují informace o znečišťování ovzduší, vod, půdy, evidenci odpadů či např. likvidaci elektrozařízení nebo evidence autovraků v příslušných zařízeních. ISPOP byl zřízen na základě § 4

odst. 1 zákona č. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování životního prostředí a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti životního prostředí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zřizovatelem ISPOP a správcem ISPOP je dle zákona č. 365/2000 Sb. Ministerstvo životního prostředí. Provozovatelem ISPOP je dle zákona č. 365/2000 Sb. Česká informační agentura životního prostředí. Podrobnější informace lze nalézt na internetové adrese: <https://www.ispop.cz/>. Zde se nalézají i příslušné formulářové vzory. Je zde odkaz převážně na § 10 vyhlášky č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a o údajích pro vodní bilanci – správně by měl být uveden především odkaz na zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodního zákona), ve znění pozdějších předpisů.

Označení formuláře	Název	Právní předpis	Ověřovatel	Termín
F_VOD_38	Základní údaje předávané znečišťovatelem vodoprávnímu úřadu, správci povodí a pověřenému odbornému subjektu	§ 38 odst. 6 zákona č. 254/2001 Sb.	vodoprávní úřad	Rozhod. vodopráv. úřadu
F_VOD_ODBER_PODZ	Odběr podzemní vody	§ 10 vyhl. č. 431/2001 Sb. - příloha č. 1	správce povodí	do 31. 1.
F_VOD_ODBER_POVR	Odběr povrchové vody	§ 10 vyhl. č. 431/2001 Sb. - příloha č. 2	správce povodí	do 31. 1.
F_VOD_VYPOUSTENI	Vypouštění vody	§ 10 vyhl. č. 431/2001 Sb. - příloha č. 3	správce povodí	do 31. 1.
F_VOD_AKU	Vzdouvání nebo akumulace povrchové vody	§ 10 vyhl. č. 431/2001 Sb. - příloha č. 4	správce povodí	do 31. 1.
F_VOD_PV	Poplatkové přiznání za odebrané množství podzemní vody	§ 88j zákona č. 254/2001 Sb.	SFŽP	do 15. 2.
F_VOD_OV	Poplatkové přiznání za vypouštění odpadních vod do vod povrchových	§ 89o zákona č. 254/2001 Sb.	SFŽP	do 15. 2.

Na základě (neoficiálního) souhrnného souboru zpracovaného *Výzkumným ústavem vodohospodářským T. G. Masaryka* v roce 2015 lze zjistit IČO/ID ohlašovatele, kód činnosti NACE, název a kód obce, recipient, souřadnice X (v JSTK), souřadnice Y (v JSTK), název a kód ukazatele měřené jakosti odpadních vod a příslušnou naměřenou hodnotu. Pro nás je důležitá (s ohledem na výpusti) především existence souřadnic X (v JSTK) a souřadnic Y (v JSTK).

4.8 Integrovaná prevence a omezování znečištění (IPPC) – registr zařízení

Na internetové adrese: <https://ippc.mzp.cz/ippc/ippc.nsf/appliances.xsp> je kompletní seznam zařízení. U větších průmyslových podniků je uvedena např. spalovna, teplárna, průmyslový provoz – též i zařízení provozu vodního hospodářství. Tam lze dohledat tzv. „Povolovací řízení“. K jednotlivým rokům jsou přiřazena příslušná integrovaná povolen (v pdf-formátu).

4.9 Systém evidence kontaminovaných míst (SEKM)

Na internetové adrese: <https://www.sekm.cz/portal/> je dostupný přehled kontaminovaných lokalit. Informační systém SEKM umožňuje dle pokynů *Evropské agentury pro životní prostředí* (EEA) systematickou evidenci informací o kontaminovaných a potenciálně kontaminovaných místech i ekologických újmách. Data SEKM jsou využívána také jako jedna část *územně analytických*

podkladů dle stavebního zákona. Pro vstup do systému se musí uživatel registrovat (pro nepřihlášené uživatele je k dispozici základní mapa pod volbou „Přehled kontaminovaných lokalit“).

4.10 Informační systém melioračních staveb

Tento systém spravuje *Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, veřejná výzkumná instituce*. Informační systém melioračních staveb (ISMS) poskytuje dosud digitalizované informace k tématům zemědělských meliorací – zejména závlahových a odvodňovacích staveb a protierozních opatření. Prezentovaná data vycházejí z původních podkladů *Zemědělské vodohospodářské zprávy (ZVHS)* a jsou průběžně doplňována z dalších informačních zdrojů. V roce 2016 byl například v rámci celostátní inventarizace a průzkumu závlahových systémů zjišťován potenciál jejich případné obnovy (s ohledem na přípravu realizace opatření vedoucích ke zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody)²⁴.

4.11 Územní plány obcí, územně analytické podklady, zásady územního rozvoje

Hned na začátku je zapotřebí předeslat, že každý kraj má zcela jiný systém. Podrobně jsme prostudovali jen Jihočeský kraj. Ten má na svém geoportálu²⁵:

- územní plány obcí,
- územně analytické podklady,
- zásady územního rozvoje,
- územní studie krajiny.

Bohužel jde o značně roztržité údaje – nicméně zde lze nalézt rovněž mapové znázornění příslušných podzemních sítí – tedy i vodovodů a kanalizací.

4.12 Digitální technická mapa České republiky (DTM)

Digitální technická mapa představuje poměrně komplikovaný informační systém evidující a zobrazující u stávajících DTM měst hlavně účelovou mapu povrchové situace, technickou infrastrukturu (sítě), dopravní infrastrukturu (komunikace, prvky komunikací aj.).

Kromě uvedených prvků a stavebních objektů obsahují DTM i další prvky reprezentující např. výškopis (hrany a paty svahů), zeleň (hranice a druhy porostů, solitérní stromy atd.) a další prvky reálného světa jako jsou např. rozhraní jednotlivých druhů ploch atd. DTM jsou přístupné prostřednictvím počítače on-line, často ovšem neveřejně pouze pro vnitřní potřebu pořizovatele. Obecně si *digitální technickou mapu* vedou tzv. správci technické infrastruktury, některá města a některé kraje pro svou vnitřní potřebu, data jsou však ve většině případech neveřejná nebo vzhledem k formátu v němž jsou vedena nedostupná.

Nově stát ukládá povinnost sdílet tato data do centrálně budovaného systému DTM krajů, který bude sloužit pro potřebu rozhodování a koordinace v rámci stavebního řízení (Digitální technická mapa České republiky a IS DMVS). Pro každého vlastníka, správce a provozovatele technické a dopravní infrastruktury dle *vyhlášky 393/2020 Sb.* vzniká povinnost zveřejňování dokumentace sítí technické a dopravní infrastruktury do IS DTM krajů prostřednictvím jednotného výměnného formátu. Více informací je dostupných na: <https://www.dtmcr.cz/>.

²⁴ Příslušná mapová aplikace je dostupná na adrese: <https://meliorace.vumop.cz/?core=app&zoom=1¢er=-517613.40627925255,-1115229.0427131138>.

²⁵ <https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/portal/>.

4.13 Stávající vodohospodářský informační portál VODA

Tento informační portál je dostupný na adrese: <https://www.voda.gov.cz/>. *Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí* spravuje informační systém veřejné správy dle § 21 odst. 2 písm. c) vodního zákona a ve spolupráci s dalšími ústředními vodoprávními úřady tak naplňují zákonné povinnosti a nabízejí soubor informací o vodách České republiky. *Informační systém VODA České republiky* byl oficiálně zahájen v roce 2005, a to společným schválením základních dokumentů (projektový záměr, základní pravidla komunikace, společné cíle, grafický manuál a harmonogram realizace projektových úloh). Doporučujeme všem zájemcům si prohlédnout příslušné internetové stránky.

4.14 Hydroekologický informační systém VÚV TGM

*Hydroekologický informační systém (HEIS VÚV)*²⁶ je centrálním informačním systémem VÚV TGM, v. v. i., v oblasti vodního hospodářství a ochrany vod a informačním zdrojem pro řešitele ústavu a uživatele z řad veřejné správy a odborné i laické veřejnosti.

Vývoj HEIS VÚV byl zahájen v polovině 90. let v gesci *Ministerstva životního prostředí*. Systém byl vyvíjen jako součást *Hydroekologického informačního systému ČR (HEIS ČR)*, realizovaného za účelem vytvoření jednotného informačního systému pro podporu státní správy ve vodním hospodářství, sestávajícího se ze sedmi dílčích informačních systémů: nadregionálních informačních systémů *Výzkumného ústavu vodohospodářského, Českého hydrometeorologického ústavu* a regionálních informačních systémů podniků *Povodí Labe, Vltavy, Ohře, Moravy a Odry (ISyPo)*.

HEIS VÚV je součástí *Jednotného informačního systému o životním prostředí Ministerstva životního prostředí ČR (JISŽP)*. Od roku 2003 je HEIS VÚV rovněž využíván k zabezpečení povinností (vedení vybraných evidencí) VÚV TGM, v. v. i., vztahujících se k problematice provozu informačních systémů veřejné správy (ISVS) v oblasti „voda“. Vybrané údaje HEIS VÚV jsou v rámci podávání zpráv o implementaci směrnic EU v oblasti voda a zpráv o stavu životního prostředí rovněž dále poskytovány *Evropské komisi, Evropské agentuře pro životní prostředí a Mezinárodním komisím pro ochranu Labe, Odry a Dunaje*. Plnění všech výše uvedených požadavků je ve VÚV TGM, v. v. i., technicky zajišťováno společně prostředky *Hydroekologického informačního systému (HEIS VÚV)* a *Digitální báze vodohospodářských dat (DIBAVOD)*.

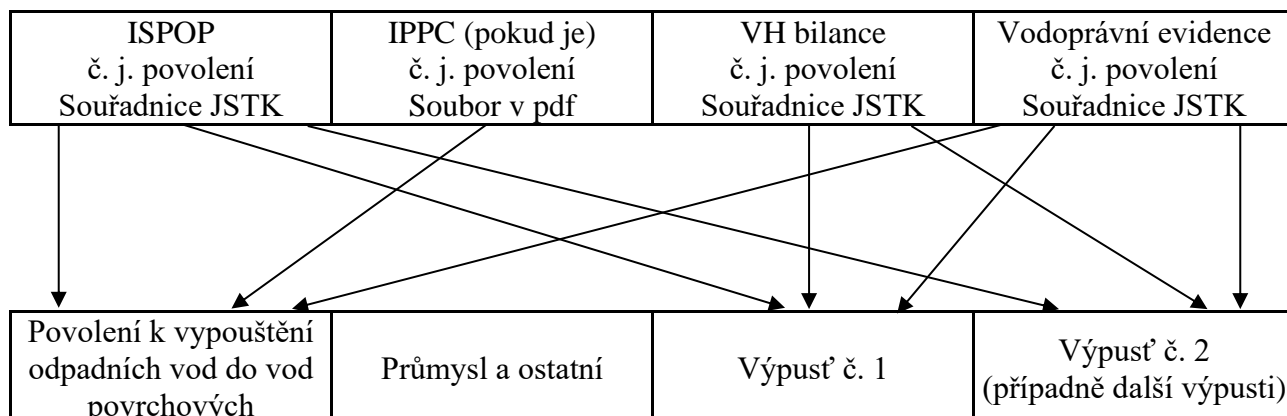
5 Nově navrhovaný informační systém „Vodohospodářské havárie“ a jeho vazby na stávající informační systém veřejné správy VODA a další informační systémy veřejné správy

5.1 Lokalizace výpustí – vytvoření a průběžná aktualizace databáze v rámci ISVS VODA

Nejprve se pokusíme vykreslit schéma průmyslového podniku (včetně agrokomplexů, skladišť a ostatních zdrojů znečištění), které nejsou zařazeny do kategorie kanalizací pro veřejnou potřebu.

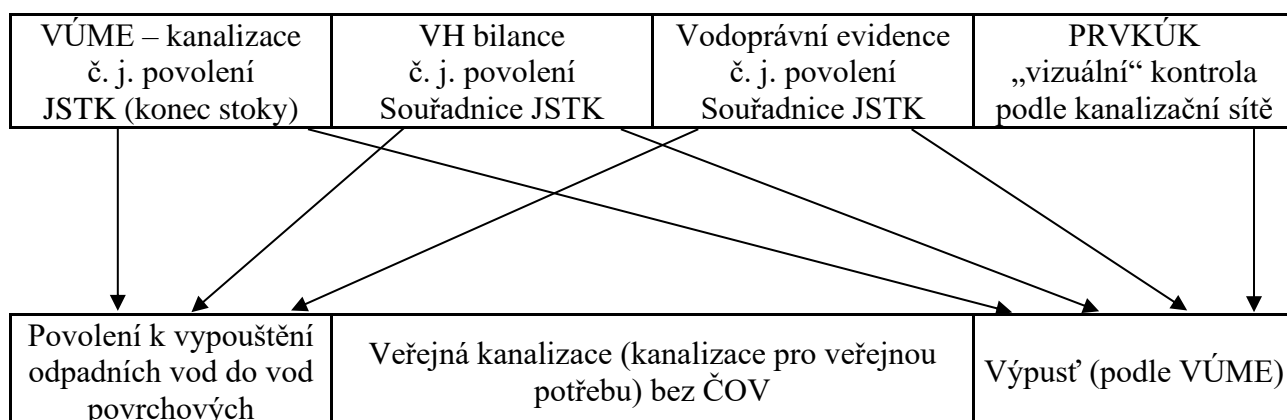
²⁶ <https://heis.vuv.cz/>.

Schéma identifikace výpustí z dostupných databází – průmysl a ostatní

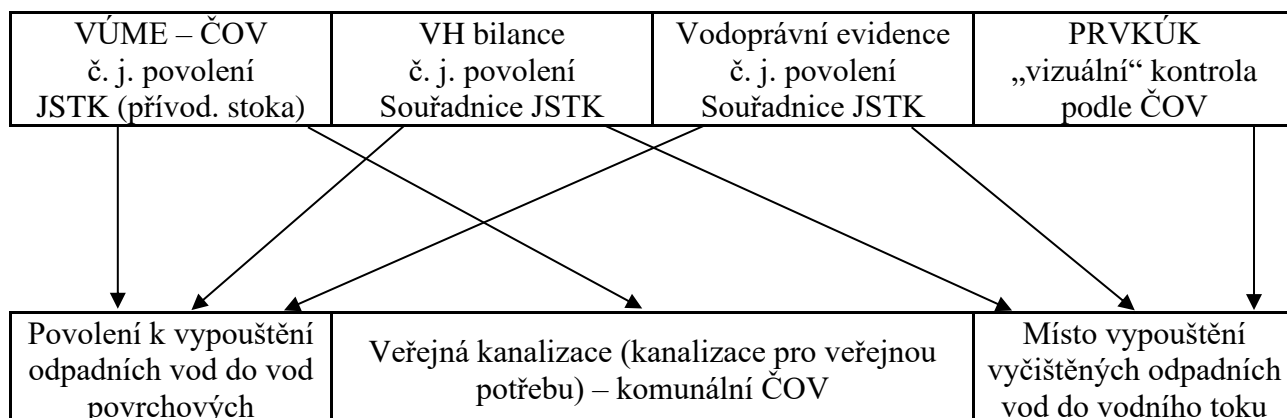
Jako další skupinu jsme zvolili všechny tzv. volné výpusti, které jsou dobře zaznamenány v majetkové evidenci VÚME (kanalizací). Pokud jde o souřadnice X (v JSTK) a souřadnice Y (v JSTK) – jsou zde k dispozici souřadnice začátku stoky a konce stoky. K dispozici je též Č. j. povolení k vypouštění odpadních vod (nečištěných).

Schéma identifikace výpustí z dostupných databází – veřejná kanalizace bez ČOV

Jako poslední uvádíme výúst' z komunální čistírny odpadních vod. Určitým problémem bude to, že ve VÚME (ČOV /majetkové/) lze dohledat jen souřadnice X (v JSTK) a souřadnice Y (v JSTK) konce přívodní stoky (nikoliv souřadnice místa vypouštění odpadních vod z ČOV do vod povrchových). K dispozici je však Č. j. povolení k vypouštění odpadních vod z ČOV do vod povrchových.

Schéma identifikace výpustí z dostupných databází – komunální ČOV

S ohledem na propojení všech informačních systémů veřejné správy nepůjde o snadnou záležitost – avšak finančně mnohem méně náročnou, než je uvedeno v *Závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace*. Zde jsou vyčísleny náklady na prvotní zmapování, evidenci, digitalizaci a vytvoření registru výpustí odpadních vod na 200 mil. až 1 mld. Kč. Každý ví, je by to dopadlo – stálo by to miliardu. To, co je navrhováno *Ministerstvem životního prostředí* (v *Návrhu MŽP č. 3 /2023/*) je v současné hospodářské a finanční krizi zcela nezodpovědné.

Samozřejmě budou do systému zařazeny pouze výpusti, ke kterým lze přiřadit platné vodoprávní rozhodnutí. Domníváme se však, že v současné vodoprávní evidenci (vedené podle vyhlášky č. 414/2013 Sb., o rozsahu a způsobu vedení evidence rozhodnutí, opatření obecné povahy, závazných stanovisek, souhlasů a ohlášení k nimž byl dán souhlas podle vodního zákona, a částí rozhodnutí podle zákona o integrované prevenci /o vodoprávní evidenci/) je podchyceno téměř všechno – především s ohledem na kód [1 3 1] – vypouštění odpadních vod do vod povrchových (§ 8 odst. 1 písm. c) vodního zákona). Data jsou obsažena v **Centrálním registru vodoprávní evidence (CRVE)**. Pokud jde o možné meliorační výusti – tam by bylo možné (ale až v další etapě prací) využít *Informační systém melioračních staveb*, který spravuje *Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, veřejná výzkumná instituce*. Dále pak bude možné (až bude plně k dispozici /pravděpodobně už 2023/) rovněž využít *Digitální technickou mapu* (viz podrobně kapitulu 4.12).

5.2 Vytvoření a stálá aktualizace databáze možného úniku závadných látek

Ve vodní bilanci, sestavované v souladu s vyhláškou č. 431/2001 Sb., o obsahu vodní bilance, způsobu jejího sestavení a o údajích pro vodní bilanci, jsou následující údaje o jakosti vypouštěných odpadních vod:

- biochemická spotřeba kyslíku,
- chemická spotřeba kyslíku,
- nerozpuštěné látky,
- rozpuštěné anorganické soli,
- amoniakální dusík,
- anorganický dusík,
- celkový fosfor.

Jde pouze o základní ukazatele. Více údajů je možné dohledat v *Integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP)*. Další údaje by bylo možné získat z *Integrovaného registru znečištění*. Do něj se vkládají údaje o únicích do ovzduší, vody a půdy. Též přenosy látek v odpadních vodách a odpadech. Pokryto je poměrně široké spektrum látek. Do databáze by rovněž vkládali údaje jednotliví inspektoři *České inspekce životního prostředí* v rámci své běžné kontrolní činnosti. Do databáze by byla rovněž každoročně převáděna data (přípustné povolené limity vypouštěného znečištění) obsažená v jednotlivých vodoprávních rozhodnutích – převážně z *Centrálního registru vodoprávní evidence (CRVE)* – rovněž i z integrovaných povolení (z registru zařízení – viz kapitulu 4.8).

5.3 Vytvoření a stálá aktualizace databáze kontaktů

V současnosti je možné havárii nahlásit *Hasičskému záchrannému sboru České republiky* nebo *jednotkám požární ochrany* nebo *Policii České republiky*, případně *správci povodí*. Hlášení mimořádných událostí by mělo primárně směřovat na *centra tísňové komunikace* prostřednictvím tísňových linek, tj. linek, na nichž je obsluhována komunikace přijatá na jednotném evropském tísňovém čísle 112 nebo národních tísňových číslech – viz *zákon č. 127/2005, o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)*, ve znění pozdějších předpisů (podrobnosti uvádíme v příloze č. 4).

V kapitole 3.3 uvádíme kompetence jednotlivých orgánů a institucí. Navrhuje se, aby **zneškodňování havárie (záchranné práce dle zákona č. 239/2000 Sb.) a odstraňování následků havárie (likvidační práce dle zákona č. 239/2000 Sb.)** řídil příslušný velitel zásahu dané jednotky *Hasičského záchranného sboru České republiky*. Ten by měl mít kontakt na příslušné pracovníky *České inspekce životního prostředí, vodoprávní úřad* (jak ORP, tak krajský), *správce povodí* a příslušné *laboratoře* (viz níže kapitolu 5.5).

5.4 Vytvoření a stálá aktualizace databáze vodohospodářských havárií

Řada situací se opakuje – řada zkušeností „zapadne“. V současnosti je *Česká inspekce životního prostředí* členěna na deset *oblastních inspektorátů*. Zkušenosti se „horizontálně“ nepřenášejí. Proto by měly být základní údaje (včetně stručných popisů) všech významnějších havárií (minimálně 50 za rok) k dispozici inspektorům ze všech *oblastních inspektorátů*. Rovněž tak *vodoprávním úřadům a správcům povodí*. V rámci *kauzy Bečva* se podařilo např. zjistit, že masivní úhyn ryb nebyl ani tak způsoben kyanidy – ale volným chlórem. Šlo o výjimečný polutant. Nicméně připomínal zápach běžného prostředku v domácnosti, známým pod komerční značkou SAVO. V databázi by měly být rovněž obsaženy popisy reakce ryb na příslušný polutant, toxikologické a další údaje.

5.5 Vytvoření a stálá aktualizace databáze akreditovaných laboratoří – vhodných pro měření jakosti povrchových, podzemních a odpadních vod

V *Návruhu MŽP č. 3 (2023)* je uvedeno (viz přílohu č. 5), že pro účely šetření příčin havárie *správce povodí* zajistí odběry vzorků havárií zasažené povrchové nebo podzemní vody včetně příslušných pevných matric a vypouštěných odpadních vod v havárii zasaženém území a jejich bezodkladné předání laboratoři (tím jsou zřejmě míněny laboratoře jednotlivých s. p. Povodí). Uvedený návrh není zcela vhodný. Státních podniků *Povodí* je pouze pět. Tím není řečeno, že by tyto laboratoře neměly být prioritně využity. Jejich odborná úroveň (především v matrici voda) je vynikající. Obdobně jsou orientovány (již komerční laboratoře) vodovodů a kanalizací. Obecně akreditaci v České republice zajišťuje *Český institut pro akreditaci*. Ten má seznam příslušných akreditovaných laboratoří dostupný na adrese: https://www.cai.cz/?page_id=4499. Do databáze by bylo vhodné doplnit též telefonní číslo. Přihlásit by se mohly (ve vlastním zájmu) všechny akreditované laboratoře. Pokud by došlo k havárii, byla by vybrána územně nejbližší laboratoř (záleželo by i na rozsahu stanovovaných ukazatelů jakosti vody).

5.6 Celková koncepce mobilní aplikace „Vodohospodářské havárie“

Uvedeme pouze rámcovou představu. Vhodná by byla mapová aplikaci orientovaná na mobilní telefony. Příslušná mapa by se podle GPS našla sama podle polohy mobilu. Velitel zásahu příslušného záchranného sboru by následně viděl na mobilu všechny výpusti v daném dílčím povodí. Při kliknutí na danou výpust by se objevila informace o tom, jaké odpadní vody (příp. dešťové vody) jsou příslušnou kanalizací odváděny.

V mobilní aplikaci by byly i návody co mají příslušné útvary *Hasičského záchranného sboru České republiky* konat. Na položené otázky by dostali odpověď. Telefonicky by mohli vše konzultovat s vybranými odborníky *České inspekce životního prostředí* a s. p. *Povodí* (na základě databáze kontaktů /viz výše/). Též by zde byly dostupné návody, kde a jak mají být odebrány vzorky povrchové či odpadní vody. Podle databáze možného úniku závadných látek (viz výše) by se mohli operativně rozhodovat, jak postupovat při **zneškodňování havárie** či při **odstraňování následků havárie**. Obdobně i **při šetření havárie** (viz kapitolu 3.1). Jednalo by se především o **havárie původcem havárie neohlášené**. Podrobnosti by stanovil až detailní projekt navrhované mobilní aplikace.

6 Další podpůrné činnosti, školení pracovníků HZS a ČIŽP.

Jednalo by se o trvalou činnost. Podrobnosti by měl stanovit samostatný projekt. Jako příklad lze uvést kurzy vzorkování. Ve *Výzkumném ústavu vodohospodářském T. G. Masaryka, veřejné výzkumné instituci* byla pořádána pod vedením ASLAB řada kurzů vzorkování. Kurz je určen jak vedoucím pracovníkům a manažerům vzorkování, tak pracovníkům provádějícím vlastní vzorkovací práce v terénu. Kurz trvá 3 dny a je ukončen písemným zkušebním testem. Absolventi obdrží certifikát, který kvalifikuje držitele k získání pověření vykonávat specifické činnosti v rámci systémů kvality jejich pracovišť. Kurz je pořádán zpravidla v Praze, v případě zájmu však lze kurz uspořádat i v místě sídla organizace, která například potřebuje vyškolit větší počet pracovníků. V rámci kurzu jsou probírána tato témata:

- přehled a výklad norem týkajících se odběru vzorků vody, vodního prostředí a odpadních vod řady ČSN EN ISO 5667 a dalších norem a předpisů navazujících na normy ČSN ISO, zejména ČSN EN ISO/IEC 17025;
- strategie vzorkování, volba odběrových míst, frekvence, typy vzorkování;
- technika a technologie odběru vzorků vody z různých systémů: pitné vody, povrchové vody (tekoucí, stojaté), podzemní vody, odpadní vody a užitelské systémy, včetně dodržování bezpečnostních předpisů při odběrech;
- péče o vzorky a transport do laboratoří;
- řízení a zabezpečení kvality vzorkovacích procesů;
- začlenění vzorkovacích prací do systému kvality laboratoří podle ČSN EN ISO/IEC 17025.

7 Závěry, doporučení a další postup prací

Před vlastním návrhem paragrafovaného znění bude nezbytné provést rozsáhlé rešeršní práce. Minimum problematiky by mělo být pojednáno ve vlastním textu novelizovaných ustanovení *zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodního zákona), ve znění pozdějších předpisů*. Naopak maximum ustanovení doporučujeme zakomponovat do znění příslušných prováděcích právních předpisů. Nejde zde o povinnosti (na státu nezávislých) právnických a fyzických osob, ale o povinnosti orgánů státní (veřejné) správy. Konkrétně půjde o novelizaci *vyhlášky č. 450/2005 Sb., o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, způsobu a rozsahu hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků, ve znění vyhlášky č. 66/2014 Sb. a vyhlášky č. 175/2011 Sb.* Doporučujeme „rozdělení“ na dva prováděcí předpisy. Jednak by šlo o část pojednávající o náležitostech nakládání se závadnými látkami a náležitostech havarijního plánu, jednak o způsob a rozsah hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků. První vyhláška by byla plně v kompetenci *Ministerstva životního prostředí* – naopak druhá by byla společným prováděcím právním předpisem *Ministerstva životního prostředí, Ministerstva vnitra, Ministerstva zemědělství* (případně i *Ministerstva zdravotnictví a Státního úřadu pro jadernou bezpečnost*). Tyto dva novelizované prováděcí předpisy by však měly být k dispozici (alespoň v předběžném znění) *Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky* v rámci projednávání vládního návrhu novely *zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodního zákona), ve znění pozdějších předpisů*. Dále bude nutné novelizovat *vyhlášku č. 252/2013 Sb., o rozsahu údajů v evidencích stavu povrchových a podzemních vod a o způsobu zpracování, ukládání a předávání těchto údajů do informačních systémů veřejné správy, ve znění vyhlášky č. 87/2021 Sb.* Možná i *vyhlášku č. 414/2013 Sb., o rozsahu a způsobu vedení evidence rozhodnutí, opatření obecné povahy, závazných stanovisek, souhlasů a ohlášení k nimž byl dán souhlas podle vodního zákona, a částí rozhodnutí podle zákona o integrované prevenci (o vodoprávní evidenci)*. Paralelně s legislativními pracemi by probíhal rovněž vývoj informačního systému „Vodohospodářské havárie“.

Příloha č. 1 – Stručný popis havárie na řece Bečvě

S ohledem na tu okolnost, že k chystané novele *zákona č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů (vodního zákona)*, ve znění pozdějších předpisů, dochází na základě významné havárie na řece Bečvě – nejdříve stručně popíšeme v této kapitole její průběh – včetně činnosti příslušných orgánů státní správy a dalších institucí.

K havárii na řece *Bečvě* došlo v neděli 20. září 2020. Na základě pozdější výpovědi člena rybářského svazu je zřejmé, že u mostu v *Choryni* došlo k první změně v chování ryb již v 9:30 – k prvním úhynům pak asi v 10:00²⁷. Masivní úhyny ryb byly následně pozorovány rybáři v 10:30 cca 1 km od mostu v *Choryni* po směru toku řeky, přičemž již okolo 10:00 bylo pozorováno zvláštní chování ryb. K nahlášení události na *Policii České republiky* jednatelem *MO Českého rybářského svazu Choryně* došlo ve 12:20²⁸ (bezprostředně poté, co se v *Bečvě* nad mostem v *Choryni* objevily ryby se ztrátou orientace)²⁹. K nahlášení *Policii České republiky* došlo ze *Špiček* již ve 12:02. Úhyn ryb byl rovněž nahlášen *Hasičskému záchrannému sboru (HZS)* v 11:58³⁰. Pracovníkovi *vodoprávního úřadu Valašské Meziříčí* byla havárie nahlášena *Policii České republiky* ve 12:47. Ve 12:46 došlo k zásahu příslušníků ze stanice *Valašské Meziříčí*. Stejně jako rybáři i hasiči pozorovali v dané době nestandardní chování ryb – ty se u hladiny pohybovaly velmi rychle, u dna byly klidnější³¹. Docházelo k jejich vyskakování z vody na břeh a k následnému úhynu jak ve vodě, tak na břehu. Mnohem vážnější byla situace dále po toku řeky. Přestože se rybáři pokusili najít zdroj ohrožení – nebyl nalezen – první zmatené ryby se objevovaly cca 680 m od *Choryňského mostu* proti proudu³². Bylo rovněž provedeno orientační zjištění pH vody za pomoci lakmusových papírků ve výši 6,5–7³³. Ve 14:30 téhož dne byla kontaktována pohotovostní linka *Oblastního inspektorátu České inspekce životního prostředí Olomouc* s tím, že území *obce s rozšířenou působností Valašské Meziříčí* není v jejich působnosti – a též že místně příslušný je pouze *Oblastní inspektorát České inspekce životního prostředí Brno*. Následně byl kontaktován brněnský inspektorát a jemu byl popsán stav události. Příslušnou pracovnící bylo telefonicky sděleno, že na pracovišti není přítomna akreditovaná osoba s oprávněním k odběru vzorků. Proto došlo k předání vzorků pracovníku *vodoprávního úřadu*, tj. *odboru životního prostředí Městského úřadu Valašského Meziříčí*. Na jeho žádost byla v 15:01 přes *operační středisko Hasičského záchranného sboru Zlín* povolána *výjezdní skupina chemické laboratoře Hasičského záchranného sboru moravskoslezského kraje* z *Frenštátu*, neboť nebylo možné dané vzorky odebrat vlastními silami. V 17:03 došlo k příjezdu výjezdní skupiny do *Valašského Meziříčí*. Poté byl kontaktován pracovník *vodoprávního úřadu Valašského Meziříčí* a došlo k dalšímu odběru vzorků z řeky *Bečvy*. V 17:30 byla znovu provedena kontrola stavu a situace v lokalitě mostu u *Choryně* – byla zde zjištěna přítomnost pohybujících se ryb – už bez zjevných příznaků.

Vodoprávnímu úřadu v Hranicích byla havárie nahlášena 20. září ve 12:08. Pracovnice *vodoprávního úřadu Hranice* se po konzultaci s úsekovým technikem *Povodí Moravy, s. p.*, dostavila na most přes řeku *Bečvu* (v *Hustopečích nad Bečvou*), kde jí byla sdělena informace o dosavadním postupu *Hasičského záchranného sboru Olomouckého kraje, Policie České republiky, Povodí Moravy, s. p.*, a rybářů. *Správce vodního toku – Povodí Moravy, s. p.*, (úsekový technik) se dostavil ve 12:20 na místo havárie, posléze byl vystřídán po hodině krizovým technikem. Došlo k umístění norných stěn, nicméně se usoudilo, že látku není možné nornou stěnou ani sorbentem likvidovat.

²⁷ *Sněmovní dokument 9016 – Závěrečná zpráva Vyšetřovací komise k ekologické katastrofě na řece Bečvě*, s. 6.

²⁸ Dle sdělení Ing. Stanislava Pernického. *Dokument 9016* uvádí čas 11:30.

²⁹ *Sněmovní dokument 9016 – Závěrečná zpráva Vyšetřovací komise k ekologické katastrofě na řece Bečvě*, s. 5.

³⁰ Dle sdělení Ing. Stanislava Pernického. *Dokument 9016* uvádí čas 12:34.

³¹ *Sněmovní dokument 9016 – Závěrečná zpráva Vyšetřovací komise k ekologické katastrofě na řece Bečvě*, s. 3.

³² Tamtéž, s. 5.

³³ Jde o poměrně nízkou hodnotu – běžně se pH v řece *Bečvě* pohybuje okolo hodnoty 8,0.

Následně bylo rozhodnuto o nadlepení odtoku z vodní nádrže *Bystřička* za účelem naředění znečištěné povrchové vody. Až v odpoledních hodinách se dostavil pracovník *Oblastního inspektorátu České inspekce životního prostředí Olomouc*, který v 15:52 odebral vzorky kontaminované vody a kadáverů ryb z toku *Bečvy* v *Ústí*, kde aktuálně docházelo k úhynu ryb, – byla zde nainstalována normá stěna a probíhal zde sběr uhynulých ryb. Poté zástupce *České inspekce životního prostředí* provedl orientační monitoring bezobratlých živočichů. Bylo zjištěno, že minimálně část makrozoobentosu přežila. Inspektor ukončil terénní šetření v 17:00 a v 17:30 předal vzorky do *laboratoře Státního veterinárního ústavu Olomouc*³⁴. V 18:19 byly postupně odebírány vzorky vody od *Ústí* směrem k *Teplicím nad Bečvou* a *Hranicím*. Členové výjezdní skupiny rovněž převzali vzorky vody od hasičů, kteří je odebírali v *Lipníku nad Bečvou* a *Hranicích*. Ve 20:14 výjezdní skupina *chemické laboratoře* odjela zpět do *Frenštátu pod Radhoštěm*³⁵.

Ráno 21. září 2020 (v pondělí) došlo ke kontaktování pracovníků *odboru životního prostředí Zlín, vodoprávního úřadu Zlín* a k opětovnému kontaktování *České inspekce životního prostředí*. V následujících dnech byly prověřovány lokality možného úniku a odebírány vzorky včetně zapáchající šachty se stojatou vodou v katastrálním území *Lhotka nad Bečvou*, jejíž vyústění se však nepodařilo dohledat. Ve spolupráci s *Českou inspekcí životního prostředí* byly vytipovány společnosti, z jejichž provozoven by mohlo dojít k úniku. Došlo ke kontrole lagun ve společnosti *DEZA, a. s.*, které byly vizuálně v pořádku (včetně živých ryb, mechů a řas). Dále byly kontaktovány společnosti *Energoaqua, a. s.*, *Sonavox, s. r. o.*, *Cie Plasty, s. r. o.*, které nepotvrdily žádnou havárii. Byla provedena kontrola společnosti *Strabag, a. s.*, ve které prý bylo vše v pořádku³⁶. Během dne byly rovněž odebírány vzorky uhynulých ryb a vody. Až 21. září bylo *Českou inspekcí životního prostředí* zahájeno inspekční šetření, jehož předmětem byl monitoring toku a odběr vzorků vody. Řízení pokračovalo i v následujících dnech³⁷. V pondělí 21. září 2020 došlo k šetření u laguny společnosti *DEZA, a. s.*, – ale bez odběru vzorků. Poté došlo k vizuálnímu šetření u drážního tělesa vyhloubeného společností *Strabag, a. s.* (bez odběru vzorků)³⁸. U výústního objektu společnosti *Energoaqua, a. s.*, došlo 23. září 2020 (s ohledem na vizuální a pachová zjištění) též k odběru vzorků. Analýza vzorků byla zaměřena mj. i na kyanidy. Ve středu 23. září, ve čtvrtek 24. září a v pátek 25. září 2020 šetření pokračovalo v dalších společnostech.

Dne 22. září 2020 *Česká inspekce životního prostředí* požádala o součinnost *Povodí Moravy, s. p.*, – následně dodala ve středu 23. září 2020 ráno čtyři vzorky k vyšetření. *Povodí Moravy, s. p.*, svolalo krizový štáb – došlo ke kontaktování kolegů z *Rakouska* a *Slovenska* a dalším zvýšením průtoků. Dne 23. září 2020 probíhal odběr dalších vzorků – koncentrace klesaly. Dále pak *Povodí Moravy, s. p.*, spolupracovalo i při zarybnění řeky *Bečvy*³⁹.

³⁴ *Sněmovní dokument 9016 – Závěrečná zpráva Vyšetřovací komise k ekologické katastrofě na řece Bečvě*, s. 8.

³⁵ Tamtéž, s. 4.

³⁶ Tamtéž, s. 6.

³⁷ Tamtéž, s. 8.

³⁸ Podle pozdějších informací byl odběr vzorků proveden pracovníky *Povodí Moravy, s. p.* ČIŽP však tyto vzorky nepřevzala.

³⁹ *Sněmovní dokument 9016 – Závěrečná zpráva Vyšetřovací komise k ekologické katastrofě na řece Bečvě*, s. 10.

Příloha č. 2 – Sněmovní dokument 9016 – Závěrečná zpráva Vyšetřovací komise k ekologické katastrofě na řece Bečvě

*Vyšetřovací komise k ekologické katastrofě na řece Bečvě byla zřízena usnesením PS PČR č. 1624 ze dne 21. dubna 2021 k vyšetření havárie na řece Bečvě s počátkem 20. září 2020, při níž bylo zasaženo rozsáhlé území vodního toku Bečva a současně území několika obcí s rozšířenou působností, jakož i území dvou krajů (Zlínského a Olomouckého kraje). V době zřízení a jednání vyšetřovací komise i v době vypracování závěrečné zprávy nebyl znám veřejnosti původce havárie ani přesné složení látek, které do řeky Bečvy unikly. Vyšetřovací komise mohla zahájit svou činnost až po volbě své předsedkyně plénem sněmovny, ke které došlo dne 8. července 2021. Přesto, že vyšetřovací komisi byla vymezena velmi krátká doba k její činnosti, díky její činnosti a intenzivní spolupráci s příslušnými orgány vyšetřovací komise shromáždila všechny dostupné materiály a vyslechla z hlediska zjištění komise nejvýznamnější svědky. Vyšetřovací komise začala pracovat bohužel až 30. července 2021. Členové komise tak měli s ohledem na končící volební období Poslanecké sněmovny velmi malý časový prostor. Důležitou skutečností bylo trestní řízení, které bylo vedeno ve věci havárie na řece Bečvě. Přesto, že vyšetřovací komise spolupracovala s orgány činnými v trestním řízení, nemohla ohrozit výsledky trestního řízení ani tím, že by ve svých zjištění uvedla skutečnosti, které jí orgány činné v trestním řízení v rámci součinnosti sdělily. Cílem činnosti vyšetřovací komise nebylo zjistit viníka ekologické katastrofy, ale zejména přezkoumat postup orgánů, které se šetřením katastrofy zabývaly, a odhalit koncepční nedostatky v ochraně životního prostředí a v předcházení obdobným ekologickým katastrofám. Vyšetřovací komise se zaměřila zejména na postup jednotlivých orgánů bezprostředně po havárii a na to, zda je dostatečná současná právní úprava (zejména vodní zákon). Předmětem vyšetřovací komise nebyla **otázka informování veřejnosti ani prověřování postupu orgánů činných v trestním řízení.***

Příloha č. 3 – Materiál zpracovaný senátorkou RNDr. Jitkou Seitlovou a kolektivem – „Postup orgánů veřejné správy a státu dotčených havárií na Bečvě v září 2020 a komentář jejich posouzení“

Výbor pro veřejnou správu, územní rozvoj a životní prostředí Senátu PČR přijal dne 2. 6. 2021 usnesení, kterým doporučil změnu legislativních úpravy zákona o vodách ve smyslu „Návrhu legislativních a metodických opatření“ Dále pro Českou inspekci životního prostředí výbor doporučil zvážit zahájení řízení podle zákona č. 167/2008 Sb., o ekologické újmě. V materiálu jsou zodpovězeny následující kladené otázky:

1. Kdy a s jakým obsahem byla informace o *havárii na Bečvě* předána řediteli orgánu, starostům, hejtmanovi či vodoprávnímu úřadu?
2. Kdo řídil činnosti zneškodňování a likvidace *havárie na Bečvě*? Kdy a které orgány postupně přebíraly řízení prací v jejich průběhu? Požádaly VÚ ORP o převzetí řízení *havárie* VÚ OK?
3. Byl orgánům zásahu dostupný plán opatření pro případ *havárie* a byl využíván při zneškodňování a likvidaci *havárie na Bečvě*?
4. Bylo vydáno varování obcím a zejména občanům bezprostředně po *havárii*? Pokud ne, proč k varování nedošlo?
- 4a) Jak byla Krajským OISIZS vyhodnocena informace o mimořádné události na *Bečvě*?
5. Podávala v průběhu zneškodňování a likvidace *havárie na řece Bečvě* ČIŽP řídícímu VÚ podněty k nápravným opatřením ve smyslu § 42 odst. 4) vodního zákona, a pokud ano, jaké?
6. Byl odběr vzorků v čase a místech koordinován osobou řídící zneškodňování nebo jinak dohodnut?
- 6a) Odebíral VÚ po zjištění znečištění vzorky vody, sedimentů? Kdo a podle jakého doporučení nebo metodiky řídil odběr vzorků? Kam a kdy byly vzorky předány k chemické analýze?
- 6b) Kdy a kde byl správcem toku, Povodím, zahájen v případě *havárie na řece Bečvě* odběr vzorků vody? Pokud to nebylo neprodleně po zjištění *havárie*, co bylo důvodem nečinnosti?
7. Proč byly vzorky odebrané rybáři po zjištění znečištění znehodnoceny (vylity)?
- 7a) Proč byly vzorky odebrané rybáři po zjištění znečištění znehodnoceny (vylity) přesto, že byl od počátku nahlášení *havárie* přítomen odborný pracovník *Povodí* se znalostí zásad?
8. Byly vzorky vody (případně sedimentů) odebrány neprodleně po ohlášení *havárie* dne 20. září 2020 z celého úseku řeky zasaženého kontaminací a úhynem ryb a nad ním?
9. Pokud nebyly odebrány, jaký k tomu byl důvod?
10. Byly neprodleně po ohlášení *havárie* dne 20. 9. 2020 z celého úseku zasaženého kontaminací odebrány vzorky ze všech výustí kanalizací? Pokud nebyly vzorky z celého úseku kontaminace toku a nad ním a výpustí odebrány, prosím o sdělení důvodu.
11. Byly vzorky odebírány vždy po dvou a zaslány na analýzy do dvou nezávislých akreditovaných laboratoří? Do kterých?
12. Byly na místě odebrány vzorky ryb nebo jejich tkání a dále zaslány na analýzu do nezávislé laboratoře, nejlépe do dvou nezávislých laboratoří? Existují výsledky analýz?
13. Byl neprodleně po *havárii* proveden terénní průzkum postižení bentosu v korytě toku řeky *Bečvy* a na výustích kanalizací?
14. Kdy byl zjištěn chemický charakter znečištění *havárie na řece Bečvě* a komu a kdy byl oznámen? Byly u analyzovaných vzorků zjištěny mimo zvýšené obsahy kyanidů jiné závadné látky? Bylo provedeno zjišťování indikovatelné přítomnosti fenolů?
15. Na základě čeho bylo stanoveno množství mimořádně odpouštěné vody z *přehrady Bystřička* pro zvýšení průtoků a snížení koncentrace kontaminace, pokud nebyla známá ani kontaminující látka, natož její koncentrace?
16. Kdo a kdy provedl likvidaci uhynulých ryb na *řece Bečvě*?

16a Proč nebylo vydáno správní rozhodnutí k provedení nápravných opatření třetí osobě (rybářům) podle § 42 odst. 4 vodního zákona, aby bylo možné odklizení uhynulých ryb proplatit ze zvláštního účtu?

Pro další naše úvahy pak bylo důležité především znění *Přílohy č. 1 – návrhu legislativních a metodických opatření*. Pouze máme odlišný názor na bod 1 návrhu, kde jde uvažováno s primárním postavením vodoprávního úřadu. Z diskuse s pracovníky *Hasičského záchranného sboru Plzeňského kraje* vyplynulo, že pracovníci na úrovni obcí s rozšířenou působností (ORP) mají jen omezené praktické zkušenosti s ohledem na zneškodňování havárií v rámci integrovaného záchranného systému (IZS). Zcela souhlasíme s vyloučením jakýchkoliv zdvojených kompetencí *vodoprávních úřadů* a *České inspekce životního prostředí*. Rovněž bude nutné výslovně stanovit orgán odpovědný za provádění průzkumů v rámci příslušné (především původcem předem neohlášené) havárie.

Příloha č. 4 – Znění Ministerstvem životního prostředí zaslaných dotčených ustanovení zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), s vyznačením navrhovaných změn (listopad 2022)

S ohledem na vodohospodářské havárie navrhovalo *Ministerstvo životního prostředí* provést výrazné změny nejprve u § 40. Odstavec 1 se navrhoval změnit následovně:

(1) Havárií je ~~mimořádné závažné~~ je závažné zhoršení nebo mimořádné závažné ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod.

Odstavec 2 se navrhuje v následujícím znění:

*(2) Za havárii se vždy považuje zhoršení nebo závažné ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod ropnými látkami, **kyanidy, těžkými kovy**⁴⁰, zvláště nebezpečnými závadnými látkami, prioritními nebezpečnými látkami, popřípadě radioaktivními látkami a radioaktivními odpady, nebo zhoršení nebo ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod v chráněné oblasti přirozené akumulace vod nebo v ochranném pásmu vodního zdroje.⁴¹*

Za stávající odstavec 2 se vkládají poněkud „sporné“ zcela nové odstavce 3–5:

(3) Havárií mimořádného rozsahu⁴² je havárie, při níž došlo k mimořádně závažnému zhoršení jakosti povrchových vod, zejména havárie, kdy

a) došlo ke značnému úniku závadné látky,

b) došlo k významnému úhynu ryb nebo dalších vodních živočichů,

c) došlo k poškození vodního ekosystému, které vyžaduje následné provedení opatření k nápravě ve značném rozsahu,

d) zhoršená jakost vody způsobená havárií může ohrozit zásobování pitnou vodou, nebo

e) jsou ohroženy životy nebo zdraví lidí nebo hrozí značná škoda podle trestního zákoníku.

(4) Havárie mimořádného rozsahu se vždy považuje za mimořádnou událost podle zákona o integrovaném záchranném systému³⁵).

(5) Za součást havárie se považují rovněž technické poruchy a závady zařízení k zachycování, skladování, likvidaci, dopravě nebo odkládání závadných látek, které vlastní havárii předcházely a jsou s ní v příčinné souvislosti.⁴³

Poznámka – odkaz ³⁵) u odstavce 4 je odkazem na zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁰ Vloženo nově. Přitom jsou kyanidy uvedeny v příloze č. 1. vodního zákona. Jde o bezprostřední reakci s ohledem na události, které nastaly na řece Bečvě? Pojem „těžké kovy“ je poněkud „zvláštní“. Ve stejné příloze zákona jsou totiž uvedeny rovněž nebezpečné závadné látky – v jejich rámci pak skupina „Sloučeniny metaloidů a kovů“. Jde mj. o zinek, měď, nikl, chrom, olovo, selen atd. Dle našeho názoru by bylo vhodné zahrnout veškeré nebezpečné látky. K uvedenému doporučujeme provést toxikologickou studii. Z ní by vyplynulo, že jen asi nepatrná část nebezpečných látek by nebyla při případné vodohospodářské havárii relevantní.

⁴¹ Stávající znění § 40 odst. 2 je následující: „Za havárii se vždy považují případy závažného zhoršení nebo mimořádného ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod ropnými látkami, zvláště nebezpečnými závadnými látkami, popřípadě radioaktivními zářiči a radioaktivními odpady, nebo dojde-li ke zhoršení nebo ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod v chráněných oblastech přirozené akumulace vod nebo v ochranných pásmech vodních zdrojů.“

⁴² Zavádí se zcela nový pojem – jde o poněkud spornou legální definici. Podrobněji viz níže.

⁴³ Jde o „náhradu“ za stávající odstavec 3, který má nyní toto platné znění: „Dále se za havárii považují případy technických poruch a závad zařízení k zachycování, skladování, dopravě a odkládání látek uvedených v odstavci 2, pokud takovému vniknutí předcházejí.“

Rovněž i § 41 byl zcela změněn. Navrhované znění je následující:

(1) Ten, kdo způsobí havárii (dále jen „původce havárie“) nebo zjistí havárii, je povinen ji neprodleně hlásit Hasičskému záchrannému sboru České republiky.⁴⁴

(2) Původce havárie je povinen činit bezprostřední opatření k odstraňování příčin a následků havárie (dále jen „zneškodňování havárie“). Přitom se řídí schváleným havarijním plánem, popřípadě pokyny vodoprávního úřadu příslušného podle místa havárie nebo Hasičského záchranného sboru České republiky. Za místo havárie se považuje místo vzniku havárie nebo, není-li místo vzniku havárie známo, místo, kde byla havárie poprvé zjištěna.

(3) Hasičský záchranný sbor České republiky je povinen neprodleně informovat o jemu nahlášené havárii vodoprávní úřad příslušný podle místa havárie, správce povodí, a Českou inspekci životního prostředí a Policii České republiky. Dojde-li k havárii v ochranném pásmu přírodního léčivého zdroje nebo zdroje přírodních minerálních vod nebo na povrchových vodách využívaných ke koupání podle § 34, informuje Česká inspekce životního prostředí neprodleně Ministerstvo zdravotnictví. Dojde-li při havárii k ohrožení nebo znečištění zdroje pitné vody, informuje vodoprávní úřad příslušný podle místa havárie neprodleně příslušného provozovatele vodohospodářské infrastruktury a příslušnou krajskou hygienickou stanicí.⁴⁵

(4) Řízení prací při zneškodňování havárie, s výjimkou havárie mimořádného rozsahu, přísluší vodoprávnímu úřadu příslušnému podle místa havárie. V případě havárie mimořádného rozsahu přísluší řízení záchranných a likvidačních prací při zneškodňování havárie Hasičskému záchrannému sboru České republiky. Pokud nelze situaci bezodkladně projednat s vodoprávním úřadem nebo nelze jednoznačně určit, zda jde o havárii mimořádného rozsahu, postupuje se podle věty druhé. Při zneškodňování havárie mimořádného rozsahu spolupracuje s Hasičským záchranným sborem České republiky vodoprávní úřad příslušný podle místa havárie a další vodoprávní úřady, jejichž správní obvody byly havárií zasaženy.

(5) Šetření příčin havárie přísluší vodoprávnímu úřadu příslušnému podle místa havárie. Při šetření příčin havárie si vodoprávní úřad může vyžádat zejména součinnost České inspekce životního prostředí, správce vodního toku, správce povodí a Policie České republiky.

(6) Původce havárie je povinen na výzvu orgánů a osob uvedených v odstavci 3 při provádění opatření při zneškodňování havárie s těmito orgány a osobami spolupracovat⁴⁶.

(7) Osoby, které se zúčastnily zneškodňování havárie, jsou povinny poskytnout potřebné údaje Hasičskému záchrannému sboru České republiky, vodoprávnímu úřadu příslušnému podle místa havárie a České inspekci životního prostředí, pokud si jejich poskytnutí vyžádá.

(8) Ministerstvo životního prostředí stanoví vyhláškou způsob a rozsah hlášení havárií, jejich zneškodňování a odstraňování jejich škodlivých následků.

Ke změně by mělo dojít i u § 42 odst. 1, – a to následovně:

~~K odstranění následků nedovoleného vypouštění odpadních vod, nedovoleného nakládání se závadnými látkami nebo havárií (dále jen "závadný stav") uloží vodoprávní úřad nebo Česká~~

⁴⁴ Jde o upravené znění stávajícího odstavce 2: „Kdo způsobí nebo zjistí havárii, je povinen ji neprodleně hlásit Hasičskému záchrannému sboru České republiky nebo jednotkám požární ochrany nebo Policii České republiky, případně správci povodí.“ Podrobně se k uvedené změně vyjádříme níže.

⁴⁵ Jde o pozměněné znění stávajícího platného odstavce 3: „Hasičský záchranný sbor České republiky, Policie České republiky a správce povodí jsou povinni neprodleně informovat o jim nahlášené havárii příslušný vodoprávní úřad a Českou inspekci životního prostředí, která bude o havárii, k níž došlo v ochranných pásmech přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod a na povrchových vodách využívaných podle § 34, informovat též Ministerstvo zdravotnictví. Řízení prací při zneškodňování havárií přísluší vodoprávnímu úřadu, který o havárii neprodleně informuje správce povodí.“

⁴⁶ Jde o pozměněné znění současného odstavce 5: „Původce havárie je povinen na výzvu orgánů uvedených v odstavci 3 při provádění opatření při odstraňování příčin a následků havárie s těmito orgány spolupracovat.“

~~inspekce životního prostředí tomu, kdo porušil povinnost k ochraně povrchových nebo podzemních vod nebo původci havárie (dále jen "původce závadného stavu"), povinnost provést opatření k nápravě závadného stavu (dále jen "opatření k nápravě"), popřípadě též opatření k zajištění náhradního odběru vod, pokud to vyžaduje povaha věci. K odstranění následků nedovoleného vypouštění odpadních vod, nedovoleného nakládání se závadnými látkami nebo havárií (dále jen „závadný stav“) se uloží tomu, kdo porušil povinnost k ochraně povrchových nebo podzemních vod nebo původci havárie (dále jen „původce závadného stavu“), povinnost provést opatření k nápravě spočívající v odstranění následků závadného stavu, popřípadě též v zajištění náhradního odběru vod, pokud to vyžaduje povaha věci. Opatření k nápravě ukládá vodoprávní úřad nebo Česká inspekce životního prostředí, s výjimkou opatření k nápravě závadného stavu způsobeného havárií, které ukládá pouze vodoprávní úřad příslušný podle místa havárie, který si za tímto účelem může vyžádat součinnost České inspekce životního prostředí a Státního úřadu pro jadernou bezpečnost. Náklady na provedení opatření k nápravě nese ten, jemuž bylo opatření k nápravě uloženo. Pokud ten, komu byla uložena opatření, je neplní a hrozí nebezpečí z prodlení, zabezpečí opatření k nápravě vodoprávní úřad nebo Česká inspekce životního prostředí na jeho náklady. Pokud k havárii došlo v důsledku zásahu Hasičského záchranného sboru České republiky nebo jednotek požární ochrany, nepovažují se za původce havárie, jestliže k zásahu použili přiměřených prostředků.~~

Ke změně došlo rovněž u § 42 odst. 4:

~~Nelze-li opatření k nápravě uložit podle odstavců 1 až 3 a hrozí-li závažné ohrožení nebo znečištění povrchových nebo podzemních vod, zabezpečí nezbytná opatření k nápravě příslušný vodoprávní úřad z vlastního podnětu nebo z podnětu České inspekce životního prostředí. Může k tomuto účelu uložit provedení opatření k nápravě právnické osobě nebo fyzické osobě podnikající podle zvláštních právních předpisů,²³ nebo podnikající fyzické osobě, která je k provedení opatření k nápravě odborně a technicky způsobilá. Účastníkem řízení o uložení opatření je jen tato osoba; odvolání proti tomuto rozhodnutí nemá odkladný účinek. ~~K tomuto účelu zřizuje kraj v rámci svého rozpočtu zvláštní účet ročně doplňovaný do výše 10 000 000 Kč. K účelu úhrady plateb za provedená opatření k nápravě zřizuje kraj v rámci svého rozpočtu zvláštní účet ročně doplňovaný do výše 10 000 000 Kč. Obec s rozšířenou působností, jejíž úřad plní funkci vodoprávního úřadu, který provedení opatření k nápravě uložil, požádá příslušný kraj o úhradu platby za provedené opatření k nápravě. Příslušný kraj zašle bez zbytečného odkladu peněžní prostředky v dohodnuté výši obci s rozšířenou působností, která je zašle osobě, která opatření k nápravě provedla.~~~~

K další změně by mělo dojít v § 59. Zvažuje se zde s oznamováním změn vodoprávnímu úřadu, které by měly vliv na obsah provozního řádu vodního díla pro čištění odpadních vod. S ohledem na tuto podkladovou studii jde o nerelevantní ustanovení. K dalším změnám by mělo dojít u § 107 (Krajské úřady). Písmeno d) by mělo mít následující znění:

Do působnosti krajských úřadů patří d) činit za mimořádné situace, zejména při nedostatku vody a při haváriích, opatření, a to v případech přesahujících území správního obvodu obce s rozšířenou působností nebo možnosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností; v případě mimořádné situace přesahující území správního obvodu jednoho kraje činí opatření ten z krajských úřadů, v jehož správním obvodu mimořádná situace vznikla nebo, není-li známo místo vzniku mimořádné situace, činí opatření ten z krajských úřadů, jehož správní obvod je mimořádnou situací nejvíce zasažen. S krajským úřadem, který činí opatření, spolupracuje krajský úřad, jehož správní obvod byl havárií zasažen ...⁴⁷

⁴⁷ Stávající znění písmena d) je následující: „... činit za mimořádné situace, zejména při nedostatku vody a při haváriích, opatření, a to v případech přesahujících území správního obvodu obce s rozšířenou působností nebo možnosti obecního úřadu obce s rozšířenou působností...“

K další změně by mělo dojít u písmena s)⁴⁸:

s) *schvalovat provozní řády vodních děl pro čištění odpadních vod s povoleným vypouštěním odpadních vod s obsahem zvlášť nebezpečných závadných nebo nebezpečných závadných látek podle přílohy č. 1 do vod povrchových a manipulační řády vodních děl, která povoluje, včetně mimořádných manipulací na nich a komplexní manipulační řády, v případě, že do jeho působnosti patří povolení k nakládání s vodami alespoň pro jedno z vodních děl, na něž se komplexní manipulační řád bude vztahovat,*⁴⁹

Jako další změnu lze uvést navrhované znění u § 112 odst. 1 písm. b):

b) *ukládat odstranění a nápravu zjištěných nedostatků, jejich příčin a škodlivých následků, zjistí-li porušení povinností na úsecích uvedených ~~pod písmenem a)~~ v písmeni a) bodech 1, 2 nebo 4 až 6,*⁵⁰

Jako poslední navrhovanou změnu uvedeme znění § 115 odst. 17:

(17) *Manipulační řád vodního díla a provozní řád vodního díla pro čištění odpadních vod s povoleným vypouštěním odpadních vod s obsahem zvlášť nebezpečných závadných nebo nebezpečných závadných látek podle přílohy č. 1 do vod povrchových schvaluje vodoprávní úřad rozhodnutím.*⁵¹

Připomínky ke změnám navrhovaným Ministerstvem životního prostředí

Nejprve se zmíníme o navrhované změně v § 40 odst. 2. Jde o vložení dalších dvou položek „kyanidy“ a „těžké kovy“. Místo „neurčitého“ pojmu „těžké kovy“ by měla být uvedena skupina „Sloučeniny metaloidů a kovů“ uvedená v příloze č. 1 vodního zákona. Pokud jde o „kyanidy“ – pak je zřejmé, že zpracovatelé návrhu četli běžný denní tisk, který hovořil o *havárii na Bečvě* jako o kyanidové⁵².

⁴⁸ Jde o evidentní nesrovnalost. V připomíncekách Zlínského kraje se uvádí: „V předloženém znění návrhu se počítá s předcházející novelizací, jejíž účinnost je odložena, tudíž odkazy působnosti krajských úřadů v § 107 neodpovídají aktuálnímu znění vodního zákona, tedy nová kompetence na schvalování provozních řádů se týká § 107 odst. 1 písm. w), a ne v tomto návrhu uvedeném písm. s). Požadujeme z důvodu potřeby dřívější účinnosti novelizace uvést kompetence krajských úřadů v § 107 v aktuálním znění, tj. až po písm. z), neboť rekonstrukce stavebního práva je odložena (probíhá proces novelizace, k 23. 5. 2022 sněmovní tisk obdržel Senát), a je zřejmé, že absence schvalování (legalizace) provozních řádů ČOV nesnese odkladu, a měla by být, v souladu s důvody pro prováděnou novelizaci vodního zákona, uvedena co nejdříve do praxe.“

⁴⁹ Stávající znění je následující: „... schvalovat manipulační řády vodních děl, která povoluje, včetně mimořádných manipulací na nich a komplexní manipulační řády, v případě, že alespoň jedno z vodních děl, na něž se komplexní manipulační řád bude vztahovat, patří do jeho působnosti...“

⁵⁰ To znamená, že České inspekci životního prostředí již nebude příslušet v rámci vodoprávního dozoru kontrolovat, jak podnikající fyzické nebo právnické osoby dodržují povinnosti stanovené tímto zákonem nebo uložené podle tohoto zákona jí nebo vodoprávními úřady **na úseku havárií ohrožujících jakost vod**.

⁵¹ Stávající znění odstavce 17 je následující: „Manipulační řád vodního díla schvaluje vodoprávní úřad rozhodnutím.“

⁵² Na základě provedeného monitoringu je zřejmé, že koncentrace kyanidů v řece *Bečvě* nebyly tak vysoké, aby mohly způsobit téměř stoprocentní úhyn ryb. Nejvyšší hodnota byla naměřena v *Choryni* v neděli 20. září 2020 ve 12:30 ve výši 0,386 mg/l kyanidů celkových (tomu odpovídá cca 0,31 mg/l kyanidů volných). V profilu *Špičky* však byla naměřena hodnota 0,223 mg/l kyanidů volných – v *Hustopečích* dokonce jen 0,183 mg/l. Přesto i zde byl téměř stoprocentní úhyn ryb. Z dostupných dat bylo vypočteno proteklé množství kyanidů volných (vodním tokem *Bečvou* v profilu *Choryně*) o hodnotě 20 kg za 24 hodin (poté už byly koncentrace v podstatě zanedbatelné). Doba expozice ve výši 0,3 mg/l byla poměrně krátká (max. 1 hodinu) – navíc jen v profilu *Choryně* (hodnoty naměřené *Státním veterinárním ústavem v Olomouci* v profilu *Ústí* jsou evidentně nesprávné – hodnoty kyanidů celkových, snadno uvolnitelných i volných jsou „nelogické“ – i s ohledem na příslušnou chybu stanovení je hodnota kyanidů volných nepřiměřeně vysoká v porovnání s měřením *Hasičského záchranného sboru* – snadno uvolnitelné kyanidy zde musely být menší než 0,26 mg/l – spíše dokonce nepřekročily 0,2 mg/l). Při obdobné *havárii na Labi v roce 2006* byly koncentrace kyanidů volných mnohem vyšší (hodnota naměřená až ve velmi

Před dalšími připomínkami se dříve zmíníme o zákonu 224/2015 Sb. o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů. Nejprve uvedeme citaci § 2 písm. g) tohoto zákona:

g) závažnou havárií mimořádná, částečně nebo zcela neovladatelná, časově a prostorově ohraničená událost, zejména závažný únik nebezpečné látky, požár nebo výbuch, která vznikla nebo jejíž vznik bezprostředně hrozí v souvislosti s užíváním objektu, vedoucí k vážnému ohrožení nebo k vážným následkům na životech a zdraví lidí a zvířat, životním prostředí nebo majetku a zahrnující jednu nebo více nebezpečných látek...

Pro další analýzu složitých právních souvislostí bude vhodné i ocitovat některé základní definice obsažené § 2 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů:

Pro účely tohoto zákona se rozumí

a) integrovaným záchranným systémem koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací,

b) mimořádnou událostí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací,

c) záchrannými pracemi činnost k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin,

d) likvidačními pracemi činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí,

g) věcnou pomocí je poskytnutí věcných prostředků při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce; věcnou pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce,

h) osobní pomocí je činnost nebo služba při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce; osobní pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce.

Pokusme se „vnést světlo“ do pojmového „chaosu“. Navrhovaná novela vodního zákona hovoří o **havárii mimořádného rozsahu**, zákon č. 224/2015 Sb. o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů, o **závažné havárii** – a nakonec zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, o **mimořádné události**. Takže jsme se opět dostali do úskalí legálních definic⁵³. Pokud jde o zákon

vdáleném Nymburce, více než tři dny od úniku odpadních vod z podniku *Lučební závody Draslovka, a. s.*, činila 0,316 mg/l – dne 9. ledna 2006 musely být koncentrace pod Kolínem ve výši až 1 mg/l – přesto uhynula max. 3 % z celkové rybí obsádky). Na základě svědectví mnoha rybářů a dalších osob (např. i starostky *Milotic, pracovnice s. p., Povodí Moravy* a příslušníka *Policie ČR*), které byly přítomny při havárii v neděli 20. září 2020, je zřejmé, že byl cítit výrazný zápach chlóru („SAVO“). S ohledem na další okolnosti (viz níže) je evidentní, že neznámý pachatel použil chlornan sodný, aby „zahladil stopy“ – je totiž všeobecně známo, že chlornan kyanidy likviduje (avšak až při vyšším pH).

⁵³ K uvedenému pojmu lze doporučit článek Jana Fialy – *Definice v právních předpisech* (epravo.cz). Autor velmi kriticky hodnotil právé vodní zákon – konkrétně definici sucha. Uvedeme jen krátkou citaci: „Kombinace definice a legislativní zkratky jsou obecně nevhodné. Definice vlastně říká, že plán pro sucho je dokument, což je zcela zřejmé. V další části jsou vymezeny náležitosti plánu pro sucho, což nemá být obsahem definice.“ Těž je zapotřebí

č. 224/2015 Sb. – lze konstatovat (celkem jednoznačně), že jde o legální definici vztahující se věcně jen k oblasti právně regulované pouze tímto předpisem (viz úvodní větu § 2: „pro účely tohoto zákona se rozumí“). Obdobně je tomu u zákona č. 239/2000 Sb. (viz rovněž úvodní větu § 2: „pro účely tohoto zákona se rozumí“). U připravované novely vodního zákona (zákon č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů /vodního zákona/, ve znění pozdějších předpisů) tomu tak není. Ano – žijeme v „inflaci“ normotvorby. Holistický „nadhled“ se zcela vytratil. Vodní zákon (jako právní předpis spíše menší právní síly) by se měl zákonu č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, přizpůsobit. Navrhovatelé novely však asi smýšleli odlišně. A tak se dostáváme k navrhovanému novému znění § 40 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb.:

(1) Havárií je ~~mimořádné závažné~~ je závažné zhoršení nebo mimořádné závažné ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod.

S tímto zněním (snad?) souvisí i navrhovaná nová úprava § 40 odst. 3:

(3) Havárií mimořádného rozsahu je havárie, při níž došlo k mimořádně závažnému zhoršení jakosti povrchových vod⁵⁴, zejména havárie, kdy...

Pokusíme se o „překlad“ – autoři (snad) viděli jako „synonyma“ **mimořádné závažné ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod** a **havárií mimořádného rozsahu**. Téměř „uprostřed“ vodního zákona by se tak vyskytovala legální definice platná pro celý český právní řád (chybí úvodní část: „pro účely tohoto zákona se rozumí“). **Havárií mimořádného rozsahu** (mj. tento pojem naštěstí ani zákon č. 224/2015 Sb., ani zákon č. 239/2000 Sb. nezná). Souhrnně lze konstatovat, že navrhovaná právní úprava je neuvážená⁵⁵.

zmínit Usnesení ÚS ze dne 31. 07. 1996 (III. ÚS 124/96). Zde je obsažena tato právní věta: „Jednotnost právního řádu je v rovině právního jazyka kromě jiného spjata s konstantností významů, přisuzovaných jazykovým výrazům, tj. s vyloučením polysémie a homonymie. Výjimkou je pouze rozlišování samotným zákonodárcem, a to explicitně formou legální definice nebo implicitně, tzn. když je odlišnost významů, přisuzovaných jednomu výrazu, zřejmá z kontextu. Pakliže tedy právní předpis obsahuje legální definici pojmu, omezující její použití pouze pro účely daného předpisu, plyne z toho nutnost odlišení ve vztahu k významu stejného pojmu, obsaženého v jiných předpisech.“ Zcela na závěr této poznámky pod čarou bychom chtěli zdůraznit následující doporučení – kombinace definice a legislativní zkratky je nevhodná.

⁵⁴ Zde lze upozornit na to, na co upozornil též Karlovarský kraj: „Doporučujeme zahrnout rovněž možnost „mimořádně závažného ohrožení jakosti podzemních vod.“

⁵⁵ V připomínkách k navrhované novele Ministerstvo zemědělství velmi výstižně uvádí: „Z navržené definice je zřejmé, že zpočátku „běžná“ havárie se může kdykoliv změnit v havárii mimořádného rozsahu. V takovém případě by vznikaly nepraktické situace, kdy např. vodoprávní úřad řeší havárii podle vodního zákona a správního řádu, a po určité době, kdy se naplní definice mimořádné havárie, tak řešení havárie převezme Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) v režimu zákona o integrovaném záchranném systému. Jsme toho názoru, že pokud zákon zavádí 2 kategorie havárií, měl by výslovně řešit také mechanismus změny na druhý typ (a to včetně varianty, kdy dojde ke zmírnění). Ve smyslu obecné připomínky ke koncepci navržené novely považujeme za nanejvýš přínosné svěřit řešení havárií pouze jedinému orgánu, a to ČIŽP, který si k řešení jednotlivých incidentů bude moci vyžádat součinnost HZS ČR, Policie ČR, a dalších odborných orgánů (vodoprávní úřad, správci povodí). Pokud by však měla kategorie havárie mimořádného rozsahu zůstat zachována, je třeba ji definovat přesně. Měla by být totiž vzniklá havárie řešena jako havárie mimořádného rozsahu odlišným postupem, bude velmi problematické vyhodnocovat na místě „značný“ únik závadné látky „významný“ úhyn ryb, nebo poškození ekosystému, které si v budoucnu vyžádá „opatření ve značném rozsahu“. Toto není možné řešit pouze náznakem v důvodové zprávě. Jestliže má právní předpis rozlišovat mezi dvěma kategoriemi havárií, musí jejich vymezení být přesné a stanovené zákonem, nikoliv důvodovou zprávou. Považujeme také za nutné stanovit, kdy jsou ohroženy životy nebo zdraví lidí nebo hrozí značná škoda. Zda se postupuje podle trestního zákoníku nebo jiného předpisu. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, na nějž je odkazováno v důvodové zprávě, odkaz na trestní zákoník neobsahuje.“ Rovněž i Ministerstvo zdravotnictví v rámci připomínkového řízení uvedlo: „Domníváme se, že bezprostředně po havárii je obtížné zjistitelné, o jak velký únik závadných látek se jedná a klasifikace by měla být provedena na základě celkového množství závadné látky, která se v daném technologickém zařízení nachází. V první fázi havárie totiž nemá často provozovatel informaci, k jak velkému úniku jakýchkoliv látek (méně závadných, závadných, nebezpečných, zvláště

Následuje poněkud odlišné znění § 41 odst. 1. Jde o to, že ten, kdo způsobí havárii nebo zjistí havárii, je povinen ji neprodleně hlásit *Hasičskému záchrannému sboru České republiky*. Stávající znění § 41 odst. 2⁵⁶ je „širší“. V současnosti je možné havárii nahlásit *Hasičskému záchrannému sboru České republiky* nebo *jednotkám požární ochrany* nebo *Policii České republiky*, případně správci povodí⁵⁷. Niž se pokusíme vysvětlit, že při propojení tísňové komunikace a nově navrhovaného informačního systému „Vodohospodářské havárie“ bude možné adekvátně reagovat na jakákoliv hlášení. Hlášení mimořádných událostí by mělo primárně směřovat na centra tísňové komunikace prostřednictvím tísňových linek, tj. linek, na nichž je obsluhována komunikace přijatá na jednotném evropském tísňovém čísle 112 nebo národních tísňových číslech. *Zákon č. 127/2005, o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)*, ve znění pozdějších předpisů, v § 2 odst. 4 stanovuje, že: „e) tísňovou komunikací komunikace pomocí interpersonálních komunikačních služeb mezi koncovým uživatelem a centrem tísňové komunikace, jejímž cílem je požadovat a získat od tísňových služeb pomoc při mimořádných událostech, f) tísňovou službou složka integrovaného záchranného systému, g) centrem tísňové komunikace místo, kde je jako první přijata tísňová komunikace, h) nejvhodnějším centrem tísňové

nebezpečných, ...) došlo. Proto navrhujeme při prvotním ohlášení havárie a vymezení jejího rozsahu počítat s maximálním obsahem těchto látek v dotčené technologii. Následně by došlo k upřesnění uniklých látek a popřípadě překvalifikování rozsahu havárie.“ Nejvyšší státní zastupitelství došlo k tomuto vyjádření: „V této souvislosti si proto dovolujeme připomenout, že již v rámci původního připomínkového řízení vyslovilo Nejvyšší státní zastupitelství k předmětnému návrhu novely (jímž je reagováno na ekologickou havárii na řece Bečvě) zásadní připomínky jednak v přípise ze dne 22. 4. 2021 pod sp. zn. 1 SL 343/2021 a opakovaně dne 10. 6. 2021 v nesouhlasném vyjádření ke způsobu vypořádání připomínek. Tyto zásadní připomínky poukázaly především na zřejmou nesystematičnost právní úpravy, která byla shledána v tom, že pokud již z názvu nově navrhované definice „havárie mimořádného rozsahu“ vyplývá, že rozsah havárie na vodním toku je mimořádný, pak by takovou situaci měly logicky primárně řešit orgány činné v trestním řízení jako podezření z trestného činu poškození a ohrožení životního prostředí podle § 293 trestního zákoníku či trestného činu poškození a ohrožení životního prostředí z nedbalosti podle § 294 trestního zákoníku, k čemuž by situace po naplnění předpokládaných skutkových okolností beztak finálně dospěla z důvodu speciality trestněprávních norem. Nejvyšší státní zastupitelství v původním připomínkovém řízení současně opakovaně konstatovalo, že možným řešením je novelizace trestního zákoníku v podobě doplnění nové speciální skutkové podstaty trestného činu, kterou bude upravena trestněprávní odpovědnost za způsobení havárie mimořádného rozsahu na vodním toku, přičemž tento pojem zde bude zároveň jednoznačně definován. Právě pokud jde o Vámi navrhovanou definici „havárie mimořádného rozsahu“, k této byly rovněž v původním připomínkovém řízení uplatněny zásadní připomínky z důvodu, že takto formulovaná definice je neurčitá a vágní, neboť použité definiční znaky (např. *deletrvající* nebo *značný únik závadné látky*, *významný úhyn ryb* nebo *dalších vodních živočichů atd.*) jsou významově nejasného obsahu, a proto by v aplikační praxi neumožnily kvalifikovat na zákonném podkladě havárii mimořádného rozsahu a odlišit ji od havárie jiného typu, a to přestože na tomto určení závisí aplikace dalších ustanovení navrhované novely včetně správních sankcí.“ Hospodářská komora uvádí: „Domníváme se, že bezprostředně po havárii je obtížně zjistitelné, o jak velký únik závadných látek se jedná a klasifikace by měla být provedena na základě celkového množství závadné látky, která se v daném technologickém zařízení nachází... Neupřesnění pojmu bude mít za následek nejednoznačnost jeho výkladu a problémy v aplikační praxi.“ Ministerstvo průmyslu a obchodu rovněž mělo následující připomínku: „Domníváme se, že bezprostředně po havárii je obtížně zjistitelné, o jak velký únik závadných látek se jedná a klasifikace by měla být provedena na základě celkového množství závadné látky, která se v daném technologickém zařízení nachází. V první fázi havárie totiž nemá často provozovatel informaci, k jak velkému úniku jakýchkoliv látek (méně závadných, závadných, nebezpečných, zvláště nebezpečných, ... došlo. Proto navrhujeme při prvotním ohlášení havárie a vymezení jejího rozsahu počítat s maximálním obsahem těchto látek v dotčené technologii. Následně by došlo k upřesnění uniklých látek a popřípadě překvalifikování rozsahu havárie.“

⁵⁶ Došlo 1 „prohození“ odstavce 1 a odstavce 2.

⁵⁷ V již zrušeném zákonu č. 138/1972 Sb. se v § 26 nalézalo toto ustanovení: „(1) Kdo způsobí nebo zjistí mimořádné závažné zhoršení, popřípadě ohrožení jakosti povrchových vod nebo podzemních vod, je povinen to neprodleně hlásit národnímu výboru, popřípadě orgánu Veřejné bezpečnosti. Organizace, která v souvislosti s porušením kanalizačního řádu ohrozí jakost povrchových vod, je povinna to neprodleně hlásit též organizaci spravující veřejnou kanalizaci. (2) Dojde-li k havárii mimořádného rozsahu, která může závažným způsobem ohrozit životy nebo zdraví lidí nebo způsobit značné škody na majetku, platí při zabraňování škodlivým následkům havárie přiměřené ustanovení § 42 odst. 2. (3) Podrobnosti o hlášení havárií a o spolupráci jednotlivých orgánů a organizací při nich a při odstraňování jejich škodlivých následků stanoví vyhláškou ústřední vodohospodářský orgán republiky v dohodě s ministerstvem vnitra republiky a ministerstvem zdravotnictví republiky.“

komunikace předem určené centrum tísňové komunikace, které má vyřizovat tísňovou komunikaci z určité oblasti nebo tísňovou komunikaci určitého typu ...“ V § 10 písm. e) téhož zákona je uvedeno: „e) využívání sítí a služeb elektronických komunikací za krizové situace nebo válečného stavu za účelem zajištění komunikace mezi tísňovými službami a úřady...“ V § 33 je pak definována tzv. tísňová komunikace⁵⁸.

Dalším poněkud sporným zněním je nově navrhovaný odstavec 3. Jde o to, že *Hasičský záchranný sbor České republiky* je povinen neprodleně informovat o jemu nahlášené havárii především vodoprávní úřad příslušný podle místa havárie (teprve poté následuje *správce povodí, Česká inspekce životního prostředí* a *Policie České republiky*). Domníváme se, že prioritně by měla být informována *Česká inspekce životního prostředí*.

Zcela zásadní připomínky máme k nově navrhovanému § 41 odst. 4. Jde o formulaci: „*Rízení prací při zneškodňování havárie, s výjimkou havárie mimořádného rozsahu, přísluší vodoprávnímu úřadu příslušnému podle místa havárie.*“ Každému, kdo se „pohybuje“ v reálné praxi je zřejmé, že Vodoprávní úřady zejména u malých obcí s rozšířenou působností nemají dostatečné personální obsazení (1 nebo 2 pracovníci), technické zázemí ani vybavení např. pro odběr vzorků. Navrhovaná změna situaci nezlepší – naopak zhorší. V současném znění vodního zákona je obsaženo ustanovení: „*Rízení prací při zneškodňování havárií přísluší vodoprávnímu úřadu, který o havárii neprodleně informuje správce povodí.*“ Takže podle navrhovaného znění § 41 (nového) odst. 4 za vše zodpovídá pouze vodoprávní úřad. Podívejme se na některé zákony z oblasti životního prostředí a na příslušné kompetence obcí s rozšířenou působností. *Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů*, v § 7 odst. 1 uvádí: „*Účastníky řízení o vydání integrovaného povolení jsou vždy a) provozovatel zařízení, b) vlastník zařízení, není-li provozovatelem zařízení, c) obec, na jejímž území je nebo má být zařízení umístěno, d) kraj, na jehož území je nebo má být zařízení umístěno, e) občanská sdružení, obecně prospěšné společnosti, zaměstnavatelské svazy nebo hospodářské komory, jejichž předmětem činnosti je prosazování a ochrana profesních zájmů nebo veřejných zájmů podle zvláštních právních předpisů, dále obce nebo kraje, na jejichž území může toto zařízení ovlivnit životní prostředí, pokud se jako účastníci písemně přihlásily úřadu do 8 dnů ode dne zveřejnění stručného shrnutí údajů ze žádosti podle § 8.*“ Obec s rozšířenou působností není účastníkem řízení – ani není nikde zmíněna. Naopak *Česká inspekce životního prostředí* má nezastupitelnou roli – viz § 12, § 16, § 18, § 19b, § 20b (kontrola ČIŽP), § 28 (státní správu vykonávají: *Ministerstvo životního prostředí, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo zdravotnictví, krajské úřady, Česká inspekce životního prostředí, krajské hygienické stanice*). Především je nutné zmínit § 34 (*Česká inspekce životního prostředí* a) kontroluje plnění povinností stanovených tímto zákonem a povinností stanovených integrovaným povolením v oblasti životního prostředí, b) omezuje nebo zastavuje provoz zařízení nebo jeho části podle § 19b odst. 3 nebo 5, c) rozhoduje o přestupcích podle § 37, d) zveřejňuje zprávy z kontrol prostřednictvím informačního systému integrované prevence, e) ukládá opatření k nápravě podle § 19b odst. 1 a 2, f) zpracovává plány kontrol na příslušný kalendářní rok podle § 20b odst. 3, g) zpracovává programy běžných kontrol podle § 20b odst. 5, h) informuje úřad a krajskou

⁵⁸ *Ministerstvo vnitra* ve svých připomínkách mj. uvádí: „*Nepovažujeme za vhodné zužovat oproti stávající úpravě rozsah subjektů, jimž lze ohlásit jakoukoliv havárii pouze na Hasičský záchranný sbor České republiky. Hlášení mimořádných událostí by mělo primárně směřovat na centra tísňové komunikace prostřednictvím tísňových linek, tj. linek, na nichž je obsluhována komunikace přijatá na jednotném evropském tísňovém čísle 112 nebo národních tísňových číslech (blíže viz zákon o elektronických komunikacích). S ohledem na principy součinnosti mezi Hasičským záchranným sborem České republiky, jednotkami požární ochrany, Policií České republiky nebo správcem povodí nevidíme nutnost, aby bylo hlášení omezeno pouze na Hasičský záchranný sbor České republiky. Navíc zde v podstatě nesprávně provedené hlášení fyzickou osobou jinému subjektu než Hasičskému záchrannému sboru České republiky, může být sankcionováno podle § 123 pokutou až do 100 000 Kč., resp. 500 000, - Kč.*“

hygienickou stanicí o plánovaných kontrolách, uložených pokutách a opatřeních k nápravě). Též je důležitý i § 38 (přestupky, pokuty).

Podívejme se též na zákon č. 224/2015 Sb. o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů. V § 39 jsou vyjmenovány orgány kontroly – jsou jimi: Státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce, Český báňský úřad a obvodní báňské úřady, krajské hygienické stanice a hasičské záchranné sbory krajů (orgány integrované inspekce), krajské úřady a Česká inspekce životního prostředí. Ani zde není jmenována obec s rozšířenou působností. Důležitý je i § 40. Zde je stanoveno: „Česká inspekce životního prostředí zpracovává po projednání s krajskými úřady a orgány integrované inspekce návrh ročního plánu kontrol dodržování tohoto zákona.“ V § 43 jsou taxativně vyjmenovány orgány veřejné správy: „Státní správu na úseku prevence závažných havárií v objektech vykonávají a) ministerstvo, b) Ministerstvo vnitra, c) Český báňský úřad a obvodní báňské úřady, d) Česká inspekce životního prostředí, e) krajské úřady, f) Státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce, g) hasičské záchranné sbory krajů a h) krajské hygienické stanice.“ Opět nikde není jmenována obec s rozšířenou působností.

Na rozdíl od obce s rozšířenou působností (ORP) má Česká inspekce životního prostředí zcela nezastupitelnou roli v následujících právních předpisech: zákonu č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů, zákonu č. 73/2012 Sb., o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, a o fluorovaných skleníkových plynech, ve znění pozdějších předpisů, zákonu č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmě a o její nápravě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákonu č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů, zákonu č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů, zákonu č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, zákonu č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, ve znění pozdějších předpisů, zákonu č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů. Z uvedeného výčtu je zřejmé, že České inspekci životního prostředí jsou svěřeny kompetence k řešení havárií a jejich následků, stejně tak k hledání původců havárií v mnoha oblastech ochrany životního prostředí. Není proto nijak odůvodněné, aby České inspekci životního prostředí nebyla svěřena větší kompetence (než obci s rozšířenou působností) rovněž při řešení havárií podle vodního zákona⁵⁹. Personální vybavení obcí s rozšířenou působností (ORP) je samozřejmě

⁵⁹ Ministerstvo zemědělství ve svých připomínkách např. uvádí: „Návrh zpravuje v oblasti havárií ve vodním hospodářství odpovědnosti Českou inspekci životního prostředí (ČIŽP), která standardně takové situace řešila, a činí tak i u ostatních složek životního prostředí (ovzduší, odpady, integrovaná prevence a omezování znečištění). Navíc si je třeba uvědomit, že předložený návrh novely vodního zákona je odlišný od systematiky vodního zákona, a bezdůvodně snižuje význam činnosti ČIŽP jako odborného subjektu. Již podle vyhlášky č. 6/1977 Sb., o ochraně jakosti vod, která byla vydána na základě zmocnění předchozího právního předpisu, tj. zákona č. 138/1973 Sb., o vodách (o vodách), ve znění pozdějších předpisů, měla tehdejší Česká vodohospodářská inspekce a) provádět odborné vodohospodářské přešetření příčin havárie, b) zjišťovat původce havárie, c) navrhnout způsob odstraňování škodlivých následků havárie, d) navrhnout preventivní opatření k zamezení vzniku nové havárie, e) přešetřovat provedená opatření. Tyto úkoly byly ČIŽP odňaty v předchozím období a nově nebyly podle nového vodního zákona ČIŽP uloženy. Vzhledem ke kompetencím, jimiž ČIŽP disponuje v rámci ostatních složek ochrany životního prostředí, to považujeme za chybu a v rámci připravované novely by tato měla být napravena – nikoliv však dalším snížením rozsahu kompetencí ČIŽP, ale naopak jejich posílením.“ Dále pak též Ministerstvo zemědělství uvádí: „Máme za to, což ostatně potvrzuje i předkladatel v důvodové zprávě, že vodoprávní úřady nejsou k řízení likvidačních prací při haváriích mimořádného rozsahu dostatečně vybaveny, a to zejména personálně, odborně ani materiálně. Toto bezesporu platí i pro šetření příčin havárií a hledání původců havárií (a to ať už „běžného“ nebo mimořádného rozsahu). S ohledem na tuto skutečnost dlouhodobě zastáváme názor, že funkčním a účelným řešením je řízení prací při haváriích, šetření příčin havárií a ukládání opatření k nápravě svěřit České inspekci životního prostředí (ČIŽP). U vodoprávních úřadů (zejména u vodoprávních úřadů menších

nedostačující. Velice zajímavou analýzu⁶⁰ a statistiku provedl *Jihočeský kraj*. *Vysokou školu chemickotechnologickou* v Praze mají jen tři úředníci vodoprávních úřadů – z toho pak obor *technologie paliv a vody* 2 osoby. Ano – to je obor, který plně vyhovuje požadavkům na personální obsazení. Celkem čtyři osoby mají *Vysokou školu zemědělskou* v Praze. Z nich 2 osoby *provozně-ekonomickou fakultu*. *Českou zemědělskou univerzitu – zemědělské inženýrství* mají dvě osoby. *Lesnickou a dřevařskou fakultu* dvě osoby, *krajinné inženýrství* jedna osoba, *regionální*

obcí s rozšířenou působností) často není zajištěna operativní dostupnost mimo pracovní dobu, zaměstnanci vodoprávních úřadů nedisponují materiálním vybavením pro zajištění pohotovosti (např. vzorkovací sady) ani odborným vybavením pro řešení rozmanitých druhů havárií. Naopak jsou tyto předpoklady již nyní zajištěny u ČIŽP. Pokud by snad ve vybavení ČIŽP byly jakékoliv nedostatky, lze je mnohem operativněji řešit centrálně v rámci jednoho orgánu s celostátní působností, než prostřednictvím více než 200 (v tomto ohledu samostatných) vodoprávních úřadů. Z tohoto pohledu považujeme za nutné vyčíslit náklady na změnu kompetencí a srovnat s náklady na dovybavení ČIŽP.“ Ministerstvo vnitra uvádí: „Máme za to, že by bylo vhodnější vyšetřování příčin havárie mimořádného rozsahu zařadit do kompetencí inspektorům České inspekce životního prostředí, kteří mají více pravomocí, na základě kterých mohou provádět i další kontrolní úkony. Inspektori České inspekce životního prostředí mimo jiné nejsou vázáni pouze územím spadajícím pod jednotlivé obce s rozšířenou působností. Jednotlivé oblastní inspektoráty České inspekce životního prostředí drží tzv. pohotovostní dosahy, tedy jsou schopny na uvedené případy zareagovat a na místo havárie přijet. I zde však musí zaznít, že omezená působnost oblastních inspektorátů České inspekce životního prostředí je teritoriálně omezena na jednotlivé kraje a nejsou vyřešeny situace, kdy havárie přesahuje rámec několika krajů. To se projevilo v případě havárie na řece Bečvě, kde se na zjišťování příčin havárie podílel pouze oblastní inspektorát České inspekce životního prostředí Olomouc, který dostatečně provedl šetření jen po hranici kraje ve spolupráci se složkami Hasičského záchranného sboru České republiky. Naopak nikdo z inspektorů oblastního inspektorátu České inspekce životního prostředí Brno se nedostavil a vyšetřování příčin vzniku havárie nebylo provedeno v dostatečné míře. Daná situace poukázala na skutečnost, že ani inspektori České inspekce životního prostředí při rozsáhlých haváriích nesmí být omezováni hranicemi kraje, ale musí řídit vyšetřování jako celek, byť za pomoci dalších oblastních inspektorátů.“ Stejně ministerstvo též uvádí: „Vodoprávní úřady zejména na malých ORP nemají dostatečné personální obsazení (1 nebo 2 pracovníci), technické zázemí ani vybavení např. pro odběr vzorků a jejich agenda je mnohem užší. Netýká se např. provozů velkých firem, jejichž povolování spadá pod zákon o IPPC [zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci)], což přímo souvisí se šetřením některých z těch nejdůležitějších havárií. Kontrola v této i dalších obdobných oblastech přísluší ze zákona České inspekci životního prostředí (ČIŽP). ČIŽP má celostátní působnost, dostatečné personální, odborné a technické zázemí, nepřetržitou havarijní službu a je vybavena všemi potřebnými kompetencemi. Není zatížena povolovací činností jako vodoprávní úřady, je ze zákona kontrolním orgánem a má přehled zejména o rizikových provozech a zkušenosti s vedením následných řízení. Byť souhlasíme, že je v současné době plnění těchto povinností ze strany ČIŽP problematické, považujeme za nutné tento stav napravit organizačními a dalšími změnami v rámci ČIŽP, nikoli převedením těchto pravomocí na jiné instituce.“

⁶⁰ *Jihočeský kraj* ve svých připomínkách uvádí: „Zásadně nesouhlasíme s tím, aby havárie řešily vodoprávní úřady, protože jsou neustálým nárůstem dalších agend přetěžovány. Navrhujeme, aby řízení havárií přešlo do kompetence České inspekce životního prostředí a vodoprávní úřad měl postavení spolupracujícího správního orgánu. Personální obsazení většiny vodoprávních úřadů pro řešení havárií není na odpovídající úrovni, aby bylo možné držet pohotovost. V současné době je zde několik pouze dvoučlenných vodoprávních úřadů při ORP, to nepočítáme, že v případě obměny jednoho či obou pracovníků tu mohou být po poměrně dlouhou dobu nezkušení kolegové. Dále je třeba „havarijní pohotovost“ držet 24 hodin 7 dnů v týdnu. V jednočlenném týmu si to představit nelze, ve dvoučlenném těžko (dovolené, nemoc apod.). Znamená to mimo jiné – být v dosahu, vyvarovat se takových činností, které by havarijní pohotovost omezilo – nezapomenout si např. nedat pivo po dobrém obědě. Může se to jevit i úsměvně, ale úředník v havarijní pohotovosti je výrazně omezen a lze toto omezení po dvoučlenném týmu vůbec i z pracovněprávních hledisek požadovat. K tomu je dále třeba připomenout, že odbornost vodoprávních úřadů není upravena právním předpisem, (na rozdíl např. od stavebních úřadů), takže odborné vzdělání vodoprávních úřadů je různé, přitom správné řízení záchranných a likvidačních prací při zneškodňování havárie a v ten okamžik i současně šetření příčin havárie dle našeho názoru vyžaduje odbornost, „natrénovanost“ a zkušenost, včetně vlastní povahy osoby (být schopna současně jednat akčně, efektivně a odborně), pokud má být novela vodního zákona efektivní. Dle našeho názoru běžné vodoprávní týmy při ORP a i při KÚ pro takovou činnost prostě vybírány nebyly. V případě havárie jde o zcela jinou situaci než relativně obdobně pravidelně napadající žádosti vyřizované ve správním řízení po určitou dobu nikoliv v řádu hodin. Zjišťováním u vodoprávních úřadů ORP také víme, že řešení havárií z jejich strany mimo pracovní dobu jsou de facto postaveny na „dobrovolnické“ činnosti, nepokryté smlouvami, což zřejmě v máločlenných týmech ani asi možné není. Případné řešení, že do těchto vodoprávních týmu z důvodu malého počtu budou zahrnováni jiní úředníci odboru životního prostředí pracující v jiných oblastech mimo vodoprávní agendu, by nebylo správné a řádné řešení havárií by to nepřineslo.“

a environmentální správu též jedna osoba. Vyšší odbornou školu bankovníctví má jedna osoba. Fakultu stavební, obor vodní stavby a vodní hospodářství absolvovaly v Praze 3 osoby, v Brně pouze jedna. Tyto 4 osoby tedy splňují nezbytné kvalifikační předpoklady. Fakultu stavební – obor životní prostředí absolvovala jedna osoba. Integrovanou střední školu (centrum odborné přípravy) absolvovala jedna osoba. Nespecifikovanou vyšší odbornou školu 2 osoby, opět vyšší odbornou školu (obor zemědělské technologie a pozemkové úpravy) 2 osoby. Jihočeskou univerzitu (zdravotně sociální fakultu) absolvovaly 2 osoby. Zdravotně sociální fakultu (těže univerzity) ukončila jedna osoba, Biologickou fakultu jedna osoba, Zemědělskou fakultu dvě osoby, Pedagogickou fakultu 2 osoby, obor rybářství dvě osoby. Vyšší průmyslové školy (ne vysoké školy) absolvovalo celkem 10 osob. Univerzitu Karlovu – přírodovědeckou fakultu absolvovala jedna osoba. Masarykovu univerzitu (krajinné inženýrství) má jeden úředník vodoprávního úřadu. Vysokou školu ekonomickou v Praze má jedna osoba a vskutku „adekvátní“ Střední uměleckoprůmyslovou školu absolvovala jedna osoba. Celkem bylo v souboru 48 osob a pouze 2 plus 4 osoby – tedy 6 osob, které mají vyhovující kvalifikaci. Jde tedy jen o 12,5 % z celkového počtu. Odpovídá tato uvedená kvalifikace požadavkům kladeným v navrhované novele vodního zákona na pracovníky vodoprávních úřadů? Pravděpodobně nikoliv⁶¹.

⁶¹ Jihomoravský kraj ve svých připomínkách rovněž uvádí: „Nesouhlasíme s rozšířením pravomocí vodoprávních úřadů při haváriích. Pravomoc šetřit příčiny havárie má být u všech typů havárií svěřena vodoprávnímu úřadu. Z pravomocí České inspekce životního prostředí (ČIŽP) ukládat opatření k nápravě podle § 42 plyne i pravomoc šetřit příčiny, aby takové opatření mohla uložit, nápravná opatření však může ukládat i vodoprávní úřad. Takové nejasné štěpení kompetencí není u agendy s tak vážným dopadem vhodné. Příklady z praxe ukazují, že řešení a šetření havárií, které se stávají spíše ojediněle, je pro vodoprávní úřady, které se ve své praxi věnují především povolovací činnosti obtížné a vyžadující mimořádné odborné znalosti. Vodoprávní úřady nejsou schopny v tak závažných a stresových situacích reagovat vždy pružně a adekvátně, a to zejména s ohledem na malou četnost havárií, kdy pracovníkům vodoprávních úřadů chybí odpovídající praxe. S havárií se za dobu svého působení na vodoprávním úřadu setkají 1-2x, mnozí vůbec. Znalost území není jediným kvalifikačním předpokladem pro správné řešení havárie. Je to především zkušenost a erudice. Dále uvádíme, že vodoprávní úřady nemají kapacity zajistit důkazy (materiální ani personální). Jedná se o nahodilou událost, kdy větší havárii zažije úředník jednou za kariéru a nebude mít s tímto žádné zkušenosti. Navíc bude řídit nebo se podílet na zneškodňování havárie a nemůže zároveň zajišťovat důkazy. Za nejvhodnější proto považujeme, aby řešení havárií (řízení i šetření) bylo v gesci specializovaného dozorového a sankčního orgánu, a to ČIŽP, která má se shromažďováním důkazů značné zkušenosti a díky velikosti svých správních obvodů přichází do styku s takovými událostmi častěji než vodoprávní úřady. ČIŽP také disponuje informacemi z celého území ČR, neboť zároveň vede centrální evidenci havárií. ČIŽP také není vázána tak malým rozpočtem jako vodoprávní úřady a není ani odkázána na čerpání prostředků ze zvláštního účtu kraje. Vodoprávní úřady by naopak měly ČIŽP pouze poskytovat potřebnou součinnost.“ Olomoucký kraj uvádí: „Vodoprávní úřady zejména na malých ORP nemají dostatečné personální obsazení (1 nebo 2 pracovníci), technické zázemí ani vybavení např. pro odběr vzorků. Jsou zahlceny mnoha povinnostmi a agendami, které s novelami zákonů stále narůstají. Pracovníci těchto vodoprávních úřadů neznají provozy velkých firem, jejichž povolování spadá pod zákon o IPPC (zákon č. 76/2002 Sb., zákon o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů, a jejichž kontrola přísluší ze zákona České inspekci životního prostředí. Naproti tomu Česká inspekce životního prostředí má celostátní působnost, dostatečné personální, odborné a technické zázemí a je vybavena všemi potřebnými kompetencemi. Není zatížena povolovací činností jako vodoprávní úřady, je ze zákona kontrolním orgánem a má přehled zejména o rizikových provozech.“ Zcela jiný názor má samozřejmě Česká inspekce životního prostředí. Ta na svých internetových stránkách zveřejnila dokument „Česká inspekce životního prostředí k připravované novele zákona o vodách v oblasti havárií“ – v něm je mj. uvedeno: „V rámci přípravy novely vodního zákona se poměrně významně diskutuje o roli České inspekce životního prostředí v oblasti řešení havárií. Zejména ze strany některých krajů je uváděna celá řada skutečností týkající se inspekce, které zkrslují poměrně zásadním způsobem aktuální stav orgánů státní správy, personální i materiální, a to jak na obcích s rozšířenou působností, tak i na inspekci. Zmíněné kraje, a nejen ony, navrhuji, aby byla jednoznačně definována role ČIŽP jako orgánu, který je zodpovědný za šetření příčin havárie. Odůvodňují to tím, že inspekce má celostátní působnost, personální, odborné i technické zázemí a má přehled zejména o rizikových provozech. Skutečnost je taková, že inspekce je členěna na 10 oblastních inspektorátů. Je tedy zřejmé, že některé OI mají v gesci i dva kraje. Problematikou ochrany vod se zabývá cca 80 inspektorů, tzn. Průměrně 5 až 6 inspektorů na celý kraj. Naopak na území celé ČR je cca 200 obcí s rozšířenou působností (ORP) s cca 600 pracovníky, a je tak zřejmé, že vodoprávní úřady jednoznačně personálními kapacitami převyšují personální kapacity inspekce. Pouze pro příklad lze uvést, že ve Zlínském kraji a Olomouckém kraji (kde se řešila havárie na

K dalším závažným změnám by mělo dojít u § 42. Veškeré připomínky k předkládanému znění opět souvisejí se zcela chybnou koncepcí, že hlavním aktérem při haváriích by měly být vodoprávní úřady – nikoliv *Česká inspekce životního prostředí*. Navíc zde jsou opět nevyjasněny příslušné kompetence. Připomínky k § 59 a dalším měla v připomínkovém řízení příslušná ministerstva, kraje a další orgány státní správy. Věcně se předkládaného návrhu informačního systému veřejné správy a dalších podpůrných činností dotýkají jen okrajově.

Bečvě) je celkem 26 ORP, které disponují 84 pracovníky vodoprávních úřadů. Navíc oba krajské úřady disponují na svých odborech vodního hospodářství 12 pracovníky. ČÍŽP OI Brno, které má v gesci 2 kraje a ČÍŽP OI Olomouc disponují celkem 16 inspektory oddělení ochrany vod.“ Nebudeme tento evidentně účelový text raději komentovat. Dle našeho názoru 80 inspektorů není málo.

Příloha č. 5 – Znění Ministerstvem životního prostředí zaslaných dotčených ustanovení zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), s vyznačením navrhovaných změn (2023)

Paragraf 6 odst. 6 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodního zákona), ve znění pozdějších předpisů, by se měl změnit následovně⁶²:

(3) Při vydávání tohoto povolení se § 38 odst. ~~10 až 12~~ **9, 11 a 12** použijí obdobně.

Za § 19 se navrhuje vložit nový § 19a:

(1) Správci povodí a vodoprávní úřady vedou evidenci výpustí odpadních vod ze zdrojů znečištění do vod povrchových⁶³.

⁶² Ministerstvo vnitra uvedlo následující souhrnnou připomínku k tomuto již třetímu návrhu Ministerstva životního prostředí: „Oproti předešlému návrhu byla v nynější verzi odstraněna kategorie havárií mimořádného rozsahu. Ačkoli specifikace tohoto pojmu činila problémy, jeho úplné vynětí má zásadní dopad na koncepci celého zákona v kontextu havárií na vodách, a to zejména s ohledem na stanovené činnosti, které má podle návrhu zákona vykonávat Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen „HZS ČR“). V důsledku této úpravy má HZS ČR nově provádět záchranné a likvidační práce při všech haváriích na vodách [ustanovení § 41 odst. 4 návrhu má patrně být ve vztahu speciality k § 2 písm. b) zákona o integrovaném záchranném systému – tj. havárie na vodách bude vždy mimořádnou událostí s koordinací ze strany Hasičského záchranného sboru České republiky; pokud by tomu tak nemělo být vždy, ustanovení § 41 odst. 4 by pozbylo smyslu].“

⁶³ V připomínkách Českého úřadu zeměměřického a katastrálního je poukázáno na zákon č. 200/1994 Sb. – konkrétně na § 4b – tj. na digitální technické mapy kraje, kde jsou mj. údaje o druzích, umístění, průběhu a vlastnostech objektů a zařízení technické infrastruktury včetně údajů o jejich ochranných a bezpečnostních pásmech a dále údaje o umístění, průběhu a vlastnostech vybraných stavebních a technických objektů a zařízení. Vyhláška č. 393/2020 Sb. pak podrobněji stanoví obsah digitální technické mapy kraje, kterým jsou v případě kanalizace údaje o poloze trasy kanalizační sítě včetně objektů výústění kanalizační sítě. Veškeré údaje o lokalizaci výpustí odpadních vod by tak měly být k dispozici v digitální podobě jako součást digitální technické mapy kraje a vlastníci, správci a provozovatelé příslušných kanalizací by měli mít tato data k dispozici. Zcela zásadní připomínku měl i Jihočeský kraj. Ten poukázal na to, že zde je hovořeno jak o povolených výpustech (ty jsou ale vodoprávním úřadům i správcům toků a správcům povodí známe, tak proč je evidovat znovu v jiné evidenci), tak i o výpustech nepovolených (některé výpusti a na ně napojené kanalizace mohou být i opuštěné, některé budou černými stavbami, některé výústěmi drenážních systémů nebo dešťových kanalizací). Vzhledem ke vložení samostatného paragrafu s evidencí výpustí není zřejmé, zda se skutečně nová evidence bude (pouze) generovat z již zadaných i nově zadávaných údajů do CRVE (Centrálního registru vodoprávní evidence) – a pouze v případě nových výpustí samostatně doplňovat (pokud by data nešla převést do nového systému exportem, byl by systému kompletní do 10 let, což je max. délka pro vydání povolení. Rovněž Krajský úřad Královéhradeckého kraje vyjádřil nesouhlas: „Toto nové ustanovení zavádí do vodního zákona novou záležitost, a to evidenci výpustí odpadních vod. Tato evidence má zahrnovat zdroje a výpusti odpadních vod, ke kterým je vydáno povolení k nakládání s vodami podle § 8 odst. 1 písm. c) vodního zákona, jakož i další zdroje a výpusti odpadních vod do vod povrchových, ke kterým není vydáno povolení k nakládání s vodami podle § 8 odst. 1 písm. c) vodního zákona, a které zjistí správci povodí a vodoprávní úřady při výkonu činností podle § 47 a § 110 vodního zákona. Jak se dále dozvídáme, podrobnosti budou stanoveny prováděcí vyhláškou. Krajský úřad nesouhlasí s tímto postupem, který nejprve do právního řádu zavede nový institut a následně někdy k tomuto vytvoří prováděcí předpis. Vzhledem k reálné zkušenosti zdejšího krajského úřadu s určitou formou „podchycení“ výpustí do vodních toků na našem území víme, o jak náročnou akci se jedná. Z tohoto důvodu jsme jednoznačně přesvědčeni, že navržený postup: nejprve vytvořit zákonný rámec a následně připravit prováděcí předpis je krajně nevhodný. Teprve až při tvorbě vlastních procesů bude zjištěno, o jak rozsáhlé penzum práce se jedná(!). Bylo by pak velmi nevhodné dospět k závěru, že zákonem nastavené rámce nelze bez značného personálního, technického a finančního zajištění realizovat. Nepoměr vynaloženého úsilí na pořízení registru výústí vůči přínosům z existence informačního systému registru by tak mohl významně negativní. Navrhujeme tudíž uvedené ustanovení vypustit.“ Krajský úřad Plzeňského kraje ve svých připomínkách uvádí: „Nesouhlasíme se zavedením evidence výpustí odpadních vod, pokud není znám rozsah evidovaných údajů, povinnosti vyplývající z evidence pro pracovníky vodoprávních úřadů, potřebného technického a personálního vybavení. Jsme názoru, že tyto stavby podléhají režimu stavebního zákona, který má nástroje na zdokumentování popř. legalizaci těchto staveb. Z úřední činnosti však víme, že největším problémem je zjištění vlastnictví těchto historických staveb, jelikož vodní díla (až na výjimky) nejsou evidována v katastru nemovitostí. Pokud však bude tento bod přijat, navrhujeme, aby byl využit stávající Centrální registr vodoprávní evidence, do kterého již vodoprávní úřady informace o vydaných rozhodnutích ukládají.“ Krajský úřad

(2) Evidence zahrnuje zdroje a výpusti odpadních vod, ke kterým je vydáno povolení k nakládání s vodami podle § 8 odst. 1 písm. c), jakož i další zdroje a výpusti odpadních vod do vod povrchových, ke kterým není vydáno povolení k nakládání s vodami podle § 8 odst. 1 písm. c), a které zjistí správci povodí a vodoprávní úřady při výkonu činností podle § 47 a § 110.

(3) Ministerstvo zemědělství ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí vyhláškou stanoví rozsah a způsob vedení evidence podle odstavce 1, vymezí rozsah údajů, způsob jejich zjišťování a způsob jejich ukládání do informačního systému veřejné správy¹¹⁾ a způsob přechodu informací evidence podle § 19 do tohoto informačního systému.

(4) Správci povodí a vodoprávní úřady jsou povinni z jimi vedené evidence podle odstavce 1 ukládat údaje v rozsahu stanoveném vyhláškou vydanou podle odstavce 3 do informačního systému veřejné správy (§ 22 odst. 6) a předávat je průběžně v elektronické podobě Ministerstvu zemědělství⁶⁴.

Středočeského kraje uvádí: „Přestože myšlenka evidence výpustí je v zásadě správná, zavedení evidence tak, jak je uvedeno v návrhu, je nereálné. V zákoně (ani v důvodové zprávě; prováděcí vyhláška – ani její teze nebyly předloženy) není dostatečně jasně vymezena kompetence správců povodí a vodoprávních úřadů, a to zejména při zjištění dosud nepovolené výpusti (dle důvodové zprávy má jít o odběry vzorků, zjišťování zdrojových oblastí odtoků do těchto výpustí). V případě zjištění nepovolených výpustí musí následovat postup podle § 129 stavebního zákona (zcela jistě bude i problematické zjištění vlastníka stavby). Jedná se o výrazné navýšení agendy vodoprávních úřadů. Měl by být podrobně vyhodnocen dopad na navýšení administrativní zátěže vodoprávních úřadů spojené s evidencí výpustí.“ Kraj Vysočina uvádí: „Navrhujeme nově navržený § 19a buď zcela vypustit, nebo odložit jeho účinnost až na vydání prováděcí vyhlášky k tomuto ustanovení. Jedná se o další novou působnost, která způsobí velké zatížení vodoprávních úřadů I. stupně (obecních úřadů obcí s rozšířenou působností) vzhledem k před-pokládanému velkému množství výpustí odpadních vod do vod povrchových. Vytváření evidence nelegálních výpustí (bez platného povolení k nakládání s vodami) není v možnostech vodoprávních úřadů, neboť by prakticky okamžitě musely v každém jednotlivém případě zahájit šetření ve věci (zejména zjištění druhu výpusti a jejího majitele) a následně vést další vodoprávní řízení např. řízení o odstranění nepovolené stavby vodního díla nebo řízení o dodatečném povolení takové stavby. V mnoha případech se vlastníka výpusti kanalizace ani nepodaří vyhledat. Tato nová působnost by vyžadovala značné personální posílení vodoprávních úřadů. Efekt vedení další evidence a následného registru těžko přispěje ke zvýšení kvality povrchových vod a k prevenci havárií.“

⁶⁴ Zlínský kraj uvádí ve svých připomínkách následující: „V nově navrženém § 19a se řeší otázky evidence výpustí odpadních vod ze zdrojů znečištění do vod povrchových, čímž je míněno všech povrchových vod. Přesto však v Důvodové zprávě a v Závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace se při objasnění nové evidence uvádí výustě do významných vodních toků. Vzhledem k tomu, že vypouštění odpadních vod do vod povrchových je již nyní v části případů realizováno do tzv. drobných vodních toků, předpokládáme, že znění v zákoně bylo zacíleno na všechny vodní toky. Dále předpokládáme, že evidence bude naplňována v první fázi daty ze současně platných povolení, z čehož bude jasné, že evidence se týká všech vodních toků, ne jenom tzv. významných vodních toků.“ Ministerstvo zemědělství ve svých připomínkách souhrnně uvádí: „Evidence výpustí odpadních vod ze zdrojů znečištění do vod povrchových je zásadním bodem, který by rozhodně přispěl k prevenci i zdolávání havárií. Případnou legislativní úpravu je třeba nastavit na základě výsledku probíhajícího pilotního projektu inventarizace všech výpustí odpadních vod do vod povrchových. Teprve na základě výsledků tohoto projektu bude možné učinit kvalifikovaný odhad finanční a provozní náročnosti vytvoření této evidence. Důvodová zpráva ani neobsahuje zásadní informace o tom, jaké finanční prostředky by byly na zajištění této činnosti potřeba, jaký by byl zdroj financování této činnosti a předpokládaný časový a finanční harmonogram čerpání výše uvedených nákladů v následujících letech. Nejsou vyčísleny předpokládané finanční náklady orgánu státní správy, jemuž by tato činnost byla svěřena, související se zaváděním a provozem evidence a digitalizace všech výpustí odpadních vod ze zdrojů znečištění do vod povrchových na území České republiky a vytvořením Registru výpustí odpadních vod do vod povrchových.“ Svaz průmyslu a dopravy České republiky uvádí: „Pro kontinuální měření navržených látek v odpadních vodách není dle zkušeností našich členů ve všech případech dostupné technické řešení. Požadujeme doložit průzkum trhu, zda jsou vůbec dostupné dostatečně spolehlivé technologie pro kontinuální měření všech znečišťujících látek. Z pohledu Svazu průmyslu v současnosti nejsou pro řadu znečišťujících látek dostupné kontinuální analyzátoři vůbec, pro některé látky pak jsou dostupné pouze takové, které jsou silně zatíženy chybou v porovnání s laboratorním měřením. Docházelo by tedy často k chybám souvisejícím s chybou měření, a ne s faktickým stavem havárie. Řešení kontinuálního měření emisí konkrétních látek do vod je v praxi obtížně realizovatelné i díky značným rozptýlům hodnot, kdy analyzátoři jsou standardně nastaveny na rozsahy do max. 250 % běžně měřené hodnoty a skutečná emise znečištění zejména v případě havárie může být řádově vyšší. Očekávaným výstupem z kontinuálního monitoringu by měla být signalizace stavu havárie. Vzhledem k tomu, že se zde jedná o spojení

V § 22 se vkládá za odstavec 5 nový odstavec 6:

(6) Ministerstvo zemědělství spravuje jako samostatnou součást informačního systému veřejné správy podle § 21 odst. 2 písm. c) registr výpustí odpadních vod ze zdrojů znečištění do vod povrchových na základě údajů z vodoprávní evidence podle § 19a⁶⁵.

—(6) (7) Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí postupují při správě informačních systémů podle odstavců 3 a 4 podle zvláštního právního předpisu.¹⁵⁾ Tyto informační systémy slouží zejména pro účely podle § 21 odst. 1, § 23 až 26, § 54 a § 108 odst. 3 písm. w).

Do § 38 se vkládá za odstavec 9 nový odstavec 10 (následující odstavce se přečíslovávají):

(10) Při povolování vypouštění odpadních vod s obsahem zvlášť nebezpečných závadných látek, prioritních nebezpečných látek nebo nebezpečných závadných látek podle přílohy č. 1 části II bodů 1 a 9 do vod povrchových vodoprávní úřad uloží povinnost provádět kontinuální měření těchto vod v místě jejich vypouštění do vod povrchových. Znečišťovatel je povinen průběžně zaznamenávat, vyhodnocovat a uchovávat výsledky kontinuálního měření vypouštěných odpadních vod. Pokud lze z výsledků kontinuálního měření usuzovat na možnost vzniku havárie, je znečišťovatel povinen učinit odpovídající opatření k zabránění jejímu vzniku. Znečišťovatel je povinen zajistit a řádně provozovat technické prostředky pro

imisního stavu (tedy vznik stavu poškození životního prostředí) s emisí jako takovou (tedy koncentrací látky ve vypouštěném proudu) musela by být dle našeho názoru zpracována pro potřebu vodoprávních úřadů metodika, kterou by byly schopny se řídit při ukládání povinnosti vyhodnocování kontinuálního monitoringu. Mělo by být jednoznačně stanovitelné, při jakých limitech v místě vypouštění se bude jednat o havárii s reálným dopadem na životní prostředí. Z návrhu není jasné, jakým způsobem se s tímto chce předkladatel vypořádat. Není možné tuto povinnost dávat do zákona, když nemáme stanovené limity, které budou mít negativní dopad na ŽP. Upozorňujeme, že v případě falešných poplachů může dojít k řadě neoprávněných zásahů do provozů, což s sebou může nést významné náklady pro provozovatele. Očekávaným výstupem z kontinuálního monitoringu by měla být signalizace stavu havárie. Vzhledem k tomu, že se zde jedná o spojení imisního stavu (tedy vznik stavu poškození životního prostředí) s emisí jako takovou (tedy koncentrací látky ve vypouštěném proudu) musela by být dle našeho názoru zpracována pro potřebu vodoprávních úřadů metodika, kterou by byly schopny se řídit při ukládání povinnosti vyhodnocování kontinuálního monitoringu. Mělo by být jednoznačně stanovitelné, při jakých limitech v místě vypouštění se bude jednat o havárii s reálným dopadem na životní prostředí. Z návrhu není jasné, jakým způsobem se s tímto chce předkladatel vypořádat. Není možné tuto povinnost dávat do zákona, když nemáme stanovené limity, které budou mít negativní dopad na ŽP. Upozorňujeme, že v případě falešných poplachů může dojít k řadě neoprávněných zásahů do provozů, což s sebou může nést významné náklady pro provozovatele. Není znám žádný prováděcí předpis ani metodika, která by řešila vyhodnocování kontinuálního měření ve vztahu k pravidelnému provádění odběrů vzorků. Jak bude řešena situace, kdy budou rozdílná data z kontinuálního měření oproti stanovení v akreditované laboratoři. Stanovení emisí ve vodách je často obtížné i v rámci stávajícího vyhodnocování v akreditovaných laboratořích (s odběrem vzorků bez kontinuálního měření), požadavek na kontinuální měření povede k řádovému zvýšení problému s věrohodností naměřených dat, která by v případě řízení výroby pomocí těchto dat znamenala výrazný dopad na výrobu dotčených zařízení bez relevantního skutečného důvodu.“

⁶⁵ Krajský úřad Středočeského kraje uvádí: „S ohledem na skutečnost, že Ministerstvo životního prostředí vykonává působnost ústředního vodoprávního úřadu ve věcech ochrany jakosti povrchových nebo podzemních vod před závadnými látkami (§ 39) a zneškodňování havárií (§ 41) a odstraňování jejich škodlivých následků (§ 42) a s ohledem na provozování obdobných systémů v oblasti kvality vod (např. ISPOP) zajistí vedení Registru výpustí Ministerstvem životního prostředí komplexní legislativní přístup k řešení havárií na vodách.“ Kraj Vysočina uvádí: „Vzhledem k tomu, že se jedná o evidenci výpustí odpadních vod ze zdrojů znečištění do vod povrchových (pravidla do vodního toku), je na místě, aby tuto evidenci spravovalo Ministerstvo životního prostředí jako příslušný ústřední vodoprávní úřad na úseku ochrany vod. Ministerstvo životního prostředí podle § 108 vodního zákona vykonává působnost ústředního vodoprávního úřadu mimo jiné ve věcech ochrany množství a jakosti povrchových a podzemních vod (např. § 38), ve věcech ochrany jakosti povrchových nebo podzemních vod před závadnými látkami (§ 39), zneškodňování havárií (§ 41) a odstraňování jejich škodlivých následků (§ 42). Rovněž provozuje obdobný systém v oblasti kvality vod, kterým je Integrovaný systém plnění ohlašovacích povinností (ISPOP).“ Magistrát hlavního města Prahy též uvádí: „Správcem registru výpustí by podle našeho názoru mělo být Ministerstvo životního prostředí, jelikož se problematika týká zejména ustanovení vodního zákona řešících oblast kvality vod, která je v kompetenci Ministerstva životního prostředí.“

kontinuální měření vypouštěných odpadních vod. Náležitosti a způsob provádění kontinuálního měření, podmínky zjišťování úrovně znečišťování kontinuálním měřením, vyhodnocení kontinuálního měření a náležitosti technických prostředků pro jeho provádění stanoví vláda nařízením⁶⁶.

Stávající § 40 zákona č. 254/2001 Sb. by měl rovněž zcela přepracované znění:

...(1) Havárií je mimořádné závažné zhoršení nebo mimořádné závažné ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod.

(2) Havárií je vždy zhoršení nebo závažné ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod ropnými látkami, kyanidy, těžkými kovy, zvláště nebezpečnými závadnými látkami, prioritními nebezpečnými látkami, popřípadě radioaktivními látkami a radioaktivními odpady, nebo zhoršení nebo ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod v chráněné oblasti přirozené akumulace vod nebo v ochranném pásmu vodního zdroje.

(3) Za součást havárie⁶⁷ se považují rovněž technické poruchy a závady zařízení k zachycování, skladování, likvidaci, dopravě nebo odkládání závadných látek, které vlastní havárii předcházejí a jsou s ní v příčinné souvislosti.

Stávající § 41 zákona č. 254/2001 Sb. by měl rovněž zcela jiné znění⁶⁸:

⁶⁶ K uvedenému ustanovení byla vznesena zásadní připomínka Jihočeským krajem. Hovoří se o tom, že chybí přechodné ustanovení, realizace kontinuálního měření není pouze osazením přístroje na stávajícím potrubí, ale vyvolá nutnost vyprojektovat a realizovat toto měření, často také na cizích pozemcích. Dále pak o tom, že kontinuální měření je možné provádět např. u pH, rozpuštěného kyslíku, ale kontinuální měření a následné rozbory u zvláště nebezpečných závadných látek budou stát na rozbořech velmi vysoké částky. Krajský úřad Královéhradeckého kraje vyjádřil rovněž nesouhlas: „Je nutno uvést že, termín „kontinuální měření vypouštěných odpadních vod“ zprěsněný důvodovou zprávou ve smyslu měření kvality, lze chápat jako snahu o získávání dat o kvalitě odpadních vod v online režimu. To předpokládá ovšem existenci technických metod k měření každé látky či skupiny látek ze sledovaného souboru látek, tedy každé ze skupiny zvláště nebezpečných závadných látek, prioritních nebezpečných látek nebo nebezpečných závadných látek podle přílohy č. 1 části II bodů 1 a 9 vodního zákona. Velmi nepřesné a obecné stanovisko, obsažené v důvodové zprávě, že cit.: „může být realizováno mnohými technickými prostředky“ je naprosto nedostačující, zvláště v situaci, kdy zmíněné technické metody na některé látky ze souboru navrhovaných látek, nejsou vůbec k dispozici. Idea využití biologických metod monitoringu, in situ a navíc v režimu online, není též přesvědčivá a je velmi nekonkrétní. V navrženém ustanovení je uvedeno, že náležitosti a způsob provádění kontinuálního měření, podmínky zjišťování úrovně znečišťování kontinuálním měřením, vyhodnocení kontinuálního měření a náležitosti technických prostředků pro jeho provádění stanoví vláda nařízením. Krajský úřad je toho názoru, že zavedení institutu „kontinuálního“ měření určitých odpadních vod lze do vodního zákona zavést až v okamžiku, kdy bude současně připraven i prováděcí právní předpis. Při přípravě prováděcího předpisu bude zjištěno a ověřeno, zda-li vůbec jsou k dispozici technicky a ekonomicky dostupné metody kontinuálního měření určitých látek v odpadních vodách obsažených. Z tohoto důvodu požadujeme navržené ustanovení prozatím vypustit.“

⁶⁷ Krajský úřad Středočeského kraje uvádí: „Slova „součást havárie“ evokují rozšíření pojmu havárie definovaného v předchozích odstavcích § 40. V občanském právu slovo „součást“ znamená něco, co nemůže být samostatným předmětem občanskoprávních vztahů a vždy sdílí osud věci hlavní (viz § 505 NOZ: Součást věci je vše, co k ní podle její povahy náleží a co nemůže být od věci odděleno, aniž se tím věc znehodnotí.). Havárie je „stav“ jakožto důsledek případné poruchy zařízení. Navrhovaným zněním dochází k „přičtení“ příčiny k následku. Pokud (dle důvodové zprávy) je definice součásti havárie nezbytná pouze pro zjišťování příčin, měla by být tato potřeba upravena v § 41 odst. 5. Pro tento případ navrhuje do § 41 odst. 5 za větu prvou vložit větu: „Šetření příčin havárie zahrnuje zjišťování technické poruchy a závady zařízení k zachycování, skladování, likvidaci, dopravě nebo odkládání závadných látek, které havárii předcházejí a jsou s ní v příčinné souvislosti.““

⁶⁸ Krajský úřad Vysočina souhrnně komentuje navrhované znění § 41 následovně: „Navrhujeme nově navržené znění § 41 upravit tak, aby řízení prací při zneškodňování havárie a šetření jejich příčin bylo svěřeno prioritně České inspekci životního prostředí, která by si mohla vyžádat spolupráci vodoprávního úřadu. Vodoprávní úřad (obecní úřad obce s rozšířenou působností) není na řízení havárie na vodách dostatečně vybaven, a to ani materiálně (např. služební vozidla, mobilní telefony, vzorkovací hady ani jiné technické vybavení) ani odborně a mnohde ani personálně, jak se jasně uvádí v Závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace (RIA) i v důvodové zprávě. Řešení havárie může být a také je pro mnoho vodoprávních úřadů nad zkušenosti jeho pracovníků. Na mnoha vodoprávních úřadech je agenda výkonu přenesené působnosti zajištěna pouze na 1 či 1,5 úvazku. Pracovníci

(1) Ten, kdo způsobí havárii (dále jen „původce havárie“) nebo zjistí havárii, je povinen ji neprodleně hlásit Hasičskému záchrannému sboru České republiky.

(2) Původce havárie je povinen činit bezprostřední opatření k odstraňování příčin a následků havárie (dále jen „zneškodňování havárie“). Přitom se řídí schváleným havarijním plánem, popřípadě pokyny vodoprávního úřadu příslušného podle místa havárie nebo Hasičského záchranného sboru České republiky. Za místo havárie se považuje místo vzniku havárie nebo, není-li místo vzniku havárie známo, místo, kde byla havárie poprvé zjištěna.

(3) Hasičský záchranný sbor České republiky neprodleně informuje o jemu nahlášené havárii vodoprávní úřad příslušný podle místa havárie, správce povodí, Českou inspekci životního prostředí a Policii České republiky. Dojde-li k havárii v ochranném pásmu přírodního léčivého zdroje nebo zdroje přírodních minerálních vod nebo na povrchových vodách využívaných ke koupání podle § 34, informuje Česká inspekce životního prostředí neprodleně Ministerstvo zdravotnictví. Dojde-li při havárii k ohrožení nebo znečištění zdroje pitné vody, informuje vodoprávní úřad příslušný podle místa havárie neprodleně příslušnou krajskou hygienickou stanicí.

(4) Řízení záchranných a likvidačních prací⁶⁹ při havárii koordinuje Hasičský záchranný sbor České republiky. Řízení prací při zneškodňování havárie přísluší vodoprávnímu úřadu příslušnému podle místa havárie⁷⁰, který spolupracuje s Hasičským záchranným sborem

těchto menších vodoprávních úřadů zpravidla nemají a ani nemohou mít pohotovost pro řešení havárií mimo pracovní dobu (v noci a o víkendech) tj. řeší havárie ve svém osobním volnu se všemi riziky z toho plynoucími. Skutečností, o které ústřední vodoprávní úřady bezesporu ví, je, že vodoprávní úřady mají zcela nevhodně svěřenou působnost k řešení havárií již od účinnosti vodního zákona tj. 1. 1. 2022. Proto je více než potřebné při návrhu další změny vodního zákona tuto působnost znovu řešit tak, aby taková změna byla ku prospěchu řešení havárií. Ani v jednom z návrhů na změnu vodního zákona v části týkající se havárií (§ 40 až 42) v předchozích letech takové řešení předkladatelem předloženo nebylo. Není jasné, proč je v návrhu zákona Česká inspekce životního prostředí (ČIŽP) stále odsunuta při řešení havárií do pozadí a veškerá odpovědnost se nadále deleguje na vodoprávní úřad. ČIŽP je orgánem, který má pracovníky s dlouholetými zkušenostmi s řešením havárií včetně ekologických zátěží i s ukládáním nápravných opatření podle § 42 vodního zákona i s řešením přestupků podle vodního zákona. ČIŽP má zřízen oblastní inspektorát na území každého kraje, disponuje dostatečným personálním, odborným a materiálním vybavením pro řešení havárií a drží i služby pro případ havárií. Podle návrhu znění § 41 a § 42 by ČIŽP byla nadále upozaděna při řešení havárií, a to přes zkušenosti, které s jejich řešením prokazatelně má.“

⁶⁹ Krajský úřad Pardubického kraje ve svých připomínkách uvádí: „Doporučujeme jasně definovat pojmy „likvidační práce při havárii“ a „zneškodňování havárie“, použité v nově navrhovaném znění § 41. Podle návrhu řízení likvidačních prací koordinuje Hasičský záchranný sbor ČR, zatímco řízení prací při zneškodňování havárie přísluší vodoprávnímu úřadu příslušnému podle místa havárie. Je proto třeba jasně vymežit pojmy, aby se předešlo sporům v kompetencích.“

⁷⁰ Je zapotřebí poukázat na závažnou připomínku Ministra pro legislativu a předsedy Legislativní rady vlády. Ten uvádí: „Vodoprávní úřady zejména na malých ORP **nemají dostatečné personální obsazení (1 nebo 2 pracovníci), technické zázemí ani vybavení a jejich agenda je mnohem užší. Netýká se např. provozů velkých firem, jejichž povolování spadá pod zákon o IPPC (zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů), což přímo souvisí se šetřením některých z těch nejvážnějších havárií. Kontrola v této i dalších obdobných oblastech přísluší ze zákona České inspekci životního prostředí (ČIŽP). ČIŽP má celostátní působnost, dostatečné personální, odborné a technické zázemí, nepřetržitou havarijní službu a je vybavena všemi potřebnými kompetencemi. Není zatížena povolovací činností jako vodoprávní úřady, je ze zákona kontrolním orgánem a má přehled zejména o rizikových provozech a zkušenosti s vedením následných řízení.“ K uvedené úloze vodoprávního úřadu uvádí Jihočeský kraj: „Toto je již třetí návrh, ve kterém stále ze strany MŽP zůstává řízení při zneškodňování havárie na vodoprávním úřadu. Opakovaně jsme navrhovali, aby řízení havárií a šetření příčin havárií bylo dáno ČIŽP. Současný stav, kdy řízení havárií náleží vodoprávnímu úřadu není uspokojivý, tak by se mělo hledat takové řešení, kterým se dospěje ke stavu, který bude mít lepší výsledky než ten současný stav. Podstatou připomínky je to, aby řízení každé havárie přešlo do kompetence České inspekce životního prostředí a vodoprávní úřad měl postavení spolupracujícího správního orgánu.“ Jihočeský kraj též upozornil i na tuto okolnost že Česká inspekce životního prostředí zákonem č. 113/2018 Sb. přišla s účinností od 1. 1. 2019 kompletně o poplatkovou agendu, která tímto datem přešla na Státní fond životního prostředí. Současně touto novelou byla Česká inspekce životního prostředí od 1. 1. 2019 zbavena kontrol fyzických osob, jak dodržují povinnosti stanovené vodním zákonem nebo uložené podle vodního zákona. Od té doby mohou kontroly fyzických osob provádět pouze vodoprávní úřady. Krajský úřad**

České republiky. Vodoprávní úřad příslušný podle místa havárie si může vyžádat součinnost České inspekce životního prostředí, správce povodí a Policie České republiky. Při zneškodňování havárie spolupracují s vodoprávním úřadem příslušným podle místa havárie další vodoprávní úřady, jejichž správní obvody byly nebo mohou být havárií zasaženy⁷¹.

(5) Šetření příčin havárie přísluší vodoprávnímu úřadu⁷² příslušnému podle místa havárie. Při šetření příčin havárie si vodoprávní úřad může vyžádat součinnost České inspekce životního prostředí, správce povodí a Policie České republiky, případně dalších vodoprávních úřadů, pokud jejich správní obvody byly havárií zasaženy. Pro účely šetření příčin havárie správce povodí zajistí odběry vzorků havárií zasažené povrchové nebo podzemní vody včetně příslušných pevných matric a vypouštěných odpadních vod v havárii zasaženém území a jejich bezodkladné předání laboratoři⁷³ s příslušnou akreditací pro rozbor uvedených vzorků; tím není dotčena možnost odběru vzorků subjekty uvedenými v odstavci 4.

(6) Česká inspekce životního prostředí, správci povodí, Policie České republiky a vodoprávní úřady, jejichž správní obvody byly havárií zasaženy, jsou povinny poskytnout součinnost při řízení prací při zneškodňování havárie a při šetření příčin havárie⁷⁴.

Středočeského kraje uvádí: „Důvodová zpráva uvádí, že vodoprávní úřady nejsou k řízení likvidačních prací při havárii dostatečně vybaveny, a to zejména personálně, odborně a materiálně. Není tedy jasné, proč je navrženo, aby řízení prací při zneškodňování havárie (tj. odstranění příčin a následků havárie) příslušelo vodoprávnímu úřadu. Matoucí a nedostatečně provázané s činností vodoprávního úřadu je označení navržené činnosti Hasičského záchranného sboru „koordinuje řízení záchranných a likvidačních prací“. Důvodová zpráva na straně 3 uvádí, že Hasičskému záchrannému sboru přísluší řízení záchranných a likvidačních prací. Navrhujeme, aby řízení prací při zneškodňování havárie příslušelo vždy (nejen v případě havárií podléhajících zákonu o integrovaném záchranném systému) Hasičskému záchrannému sboru.“

⁷¹ Krajský úřad Ústeckého kraje uvádí: „Navržené znění je nekonzistentní a nejasné, a v praxi může být zdrojem výkladových problémů. Není zejména zřejmé, jaký je vztah mezi pojmy „koordinace řízení záchranných a likvidačních prací při havárii“ a „řízení prací při zneškodňování havárie“, a tím pádem je nejasné i vzájemné vymezení kompetencí HZS a vodoprávního úřadu. Navrhuje se proto jednoznačně podřídit postupy při zneškodňování havárie právní úpravě platné pro likvidaci mimořádných událostí. Alternativně je možné definovat v § 40 havárii přímo jako mimořádnou událost ve smyslu zák. č. 239/2000 Sb. Vodoprávnímu úřadu pak logicky nebude příslušet řízení prací při zneškodňování havárie, nýbrž pouze šetření příčin havárie podle odst. 5 a spolupráce s HZS při zneškodňování havárie podle odst. 4. Takové rozdělení kompetencí je jednoznačné a považujeme jej za správné i z praktického hlediska.“

⁷² Krajský úřad Libereckého kraje uvádí: „Vodoprávní úřady zejména na malých ORP nemají dostatečné personální obsazení (1 nebo 2 pracovníci). Jsou zahlceny mnoha povinnostmi a agendami, které s novelami zákonů stále narůstají. Pracovníci těchto vodoprávních úřadů neznají provozní velkých firem, jejichž povolování spadá pod zákon o IPPC (zákon č. 76/2002 Sb., zákon o integrované prevenci a o omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci) a jejichž kontrola přísluší ze zákona České inspekci životního prostředí. Naproti tomu Česká inspekce životního prostředí má celostátní působnost, dostatečné personální, odborné a technické zázemí a je vybavena všemi potřebnými kompetencemi. Není zatížena povolovací činností, jako vodoprávní úřady, je ze zákona kontrolním orgánem a má přehled zejména o rizikových provozech.“

⁷³ Magistrát hlavního města Prahy uvádí tuto připomínku: „Návrh, aby správce povodí odebíral vzorky v celém povodí, klade neúměrné nároky na personální zajištění této služby, ačkoliv každý správce vodního toku (vycházíme z praxe v hlavním městě Praze) má havarijní službu a uzavřenou smlouvu s akreditovanou laboratoří na vyhodnocování vzorků a v praxi se v případě zasažení vodního toku v jeho správě na místo havárie vždy dostaví. Máme za to, že je nutné využít těchto možností správce toku, které již jsou zajištěny částečně na základě zákonných povinností (§ 47 odst. 2 písm. a) a g) vodního zákona), a neklást nové povinnosti, které ve výsledku budou duplicitní k již zavedeným povinnostem. Potřebné je též při šetření havárie využít znalostí správce vodního toku na místě havárie.“

⁷⁴ Ministerstvo pro místní rozvoj uvádí: „Požadujeme § 41 odst. 5 upravit takto: (5) Šetření příčin havárie přísluší České inspekci životního prostředí. Při šetření příčin havárie si Česká inspekce životního prostředí může vyžádat součinnost vodoprávních úřadů, správce povodí a Policie České republiky, případně dalších subjektů. Pro účely šetření příčin havárie Česká inspekce životního prostředí ve spolupráci se správcem povodí zajistí odběry vzorků havárií zasažené povrchové nebo podzemní vody včetně příslušných pevných matric a vypouštěných odpadních vod v havárii zasaženém území a jejich bezodkladné předání laboratoři s příslušnou akreditací pro rozbor uvedených vzorků; tím není dotčena možnost odběru vzorků subjekty uvedenými v odstavci 4.“

(7) Původce havárie je povinen na výzvu orgánů a osob uvedených v odstavci 3 při provádění opatření při zneškodňování havárie s těmito orgány a osobami spolupracovat.

(8) Osoby, které se zúčastnily zneškodňování havárie, jsou povinny poskytnout potřebné údaje Hasičskému záchrannému sboru České republiky, vodoprávnímu úřadu příslušnému podle místa havárie a České inspekci životního prostředí, pokud si jejich poskytnutí vyžádá.

(9) Ministerstvo životního prostředí stanoví vyhláškou způsob a rozsah hlášení havárií, jejich zneškodňování, šetření jejich příčin, způsob odběru vzorků a odstraňování jejich škodlivých následků.

Paragraf 42 odst. 1 by byl rovněž pozměněn:

(1) ~~K odstranění následků nedovoleného vypouštění odpadních vod, nedovoleného nakládání se závadnými látkami nebo havárií (dále jen "závadný stav") uloží vodoprávní úřad nebo Česká inspekce životního prostředí tomu, kdo porušil povinnost k ochraně povrchových nebo podzemních vod nebo původci havárie (dále jen "původce závadného stavu"), povinnost provést opatření k nápravě závadného stavu (dále jen "opatření k nápravě"), popřípadě též opatření k zajištění náhradního odběru vod, pokud to vyžaduje povaha věci. K odstranění následků nedovoleného vypouštění odpadních vod, nedovoleného nakládání se závadnými látkami nebo havárií (dále jen „závadný stav“) uloží vodoprávní úřad nebo Česká inspekce životního prostředí tomu, kdo porušil povinnost k ochraně povrchových nebo podzemních vod nebo původci havárie (dále jen „původce závadného stavu“), povinnost provést opatření k nápravě spočívající v odstranění následků závadného stavu, popřípadě též v zajištění náhradního odběru vod, pokud to vyžaduje povaha věci. Za účelem uložení opatření k nápravě může být rovněž vyžádána součinnost Státního úřadu pro jadernou bezpečnost. Náklady na provedení opatření k nápravě nese ten, jemuž bylo opatření k nápravě uloženo. Pokud ten, komu byla uložena opatření, je neplní a hrozí nebezpečí z prodlení, zabezpečí opatření k nápravě vodoprávní úřad nebo Česká inspekce životního prostředí na jeho náklady. Pokud k havárii došlo v důsledku zásahu Hasičského záchranného sboru České republiky nebo jednotek požární ochrany, nepovažují se za původce havárie, jestliže k zásahu použili přiměřených prostředků⁷⁵.~~

Obdobně by došlo ke změně i u odstavce 4:

(4) Nelze-li opatření k nápravě uložit podle odstavců 1 až 3 a hrozí-li závažné ohrožení nebo znečištění povrchových nebo podzemních vod, zabezpečí nezbytná opatření k nápravě příslušný vodoprávní úřad z vlastního podnětu nebo z podnětu České inspekce životního prostředí. Může

⁷⁵ Magistrát hlavního města Prahy uvádí: „Požadujeme znění navrhovaného ustanovení nahradit zněním: „(1) K odstranění následků nedovoleného vypouštění odpadních vod, nedovoleného nakládání se závadnými látkami nebo havárií (dále jen „závadný stav“) uloží vodoprávní úřad, nebo v případech nedovoleného vypouštění odpadních vod či nedovoleného nakládání se závadnými látkami je oprávněna i Česká inspekce životního prostředí, tomu, kdo porušil povinnost k ochraně povrchových nebo podzemních vod nebo původci havárie (dále jen „původce závadného stavu“), povinnost provést opatření k nápravě spočívající v odstranění následků závadného stavu, popřípadě též v zajištění náhradního odběru vod, pokud to vyžaduje povaha věci.“ Máme za to, že ani tento návrh novely vodního zákona zcela neodstraní pochybnost v kompetenci vodoprávního úřadu a České inspekce životního prostředí (dále jen „ČIŽP“) ve věci ukládání opatření k nápravě v případech havárií (naopak ji ponechává). Z logiky věci je zřejmé, že pokud vodoprávnímu úřadu přísluší řízení prací při zneškodňování havárie (§ 41 odst. 4 vodního zákona) a též šetření příčin (§ 41 odst. 5 vodního zákona), není možné připustit, aby o provedení opatření při havárii rozhodovala ČIŽP. To by v důsledku popřelo kompetence vodoprávního úřadu a vneslo pochybnosti kdo a co má činit. Není možné, aby ten, kdo nebude šetřit havárii a nebude řídit práce (tj. nebude rozhodovat o tom, co bude předcházet opatření k nápravě), následně rozhodoval o těchto opatřeních. Tento postup by podle našeho názoru zcela popřel základní principy správního řízení (§ 3 správního řádu). Podle našeho požadavku bude vodoprávní úřad tím, kdo bude šetřit příčiny havárie, řídit práce a na základě jím zjištěných rozhodných skutečností bude tím jediným oprávněným k postupu podle § 42 odst. 1 vodního zákona v případě havárií, jelikož toto rozhodnutí musí být opřeno o výsledky předchozích zjištění, které vodoprávní úřad nashromáždil. Tím bude zachován celý kontext návrhu zákona, který dává ČIŽP postavení spolupracujícího orgánu. Vyloučena tím bude i absurdní situace, že by ČIŽP rozhodovala, aniž by se šetření zúčastnila od samého začátku anebo na místě vůbec nebyla a čerpala pouze ze zjištění převzatých, ale jí samotnou neověřených.“

~~k tomuto účelu uložit provedení opatření k nápravě právnické osobě nebo fyzické osobě podnikající podle zvláštních právních předpisů,²³⁾ nebo podnikající fyzické osobě, která je k provedení opatření k nápravě odborně a technicky způsobilá. Účastníkem řízení o uložení opatření je jen tato osoba; odvolání proti tomuto rozhodnutí nemá odkladný účinek. K tomuto účelu zřizuje kraj v rámci svého rozpočtu zvláštní účet ročně doplňovaný do výše 10 000 000 Kč. K účelu úhrady plateb za provedená opatření k nápravě zřizuje kraj v rámci svého rozpočtu zvláštní účet ročně doplňovaný do výše 10 000 000 Kč. Obec s rozšířenou působností, jejíž úřad plní funkci vodoprávního úřadu, který provedení opatření k nápravě uložil, požádá příslušný kraj o úhradu platby za provedené opatření k nápravě. Příslušný kraj zašle bez zbytečného odkladu peněžní prostředky v dohodnuté výši obci s rozšířenou působností, která je zašle osobě, která opatření k nápravě provedla⁷⁶.~~

K další změně by mělo dojít u § 47

(2) Správou vodních toků se rozumí povinnost

f) oznamovat příslušnému vodoprávnímu úřadu závažné závady, které zjistí ve vodním toku a jeho korytě, způsobené přírodními nebo jinými vlivy; současně navrhopvat opatření k nápravě, obnovovat přirozená koryta vodních toků, zejména ve zvlášť chráněných územích²⁷⁾ a v územních systémech ekologické stability;²⁸⁾ závažnou závadou se rovněž rozumí přítomnost dalších zdrojů a výpustí odpadních vod do vod povrchových, ke kterým není vydáno povolení k nakládání s vodami dle § 8 odst. 1 písm. c),

Nově je koncipován i § 59 odst. 1 písm. a):

(1) Vlastník vodního díla je povinen

a) dodržovat podmínky a povinnosti, za kterých bylo vodní dílo povoleno a uvedeno do provozu, zejména dodržovat provozní řád a schválený manipulační řád, neprodleně oznamovat vodoprávnímu úřadu změny mající vliv na obsah provozního řádu vodního díla pro čištění odpadních vod s povoleným vypouštěním odpadních vod s obsahem zvlášť nebezpečných závadných nebo nebezpečných závadných látek podle přílohy č. 1 do vod povrchových nebo manipulačního řádu a předkládat vodoprávnímu úřadu ke schválení návrh na úpravu manipulačního řádu tak, aby byl v souladu s komplexním manipulačním řádem podle § 47 odst.

⁷⁶ Krajský úřad Královéhradeckého kraje ve svých připomínkách uvádí: „Požadujeme ponechat stávající znění vodního zákona. Z navrženého znění předmětného ustanovení lze dovodit, že kraj bez zbytečného odkladu zašle nárokované finanční prostředky na účet obce s rozšířenou působností. Nutno si ale uvědomit, že o poskytnutí finančních prostředků z rozpočtu kraje rozhoduje zastupitelstvo s tím, že tento proces projednání v orgánech kraje, a to s ohledem na časovou náročnost (cca 30 měsíce), nebude z pohledu navrhovaného znění „bezodkladný“. Současně navrhované znění § 42 odst. 4 hovoří o jakési „dohodnuté“ výši, přičemž není zřejmé, jakou dohodu má předkladatel novely na mysli. Navrhovanou novelou ustanovení § 42 odst. 4 vodního zákona se „bezodkladné“ poskytování prostředků ze zvláštního účtu kraje v zásadě nezmění.“ Krajský úřad Středočeského kraje uvádí: „Z navrženého znění není jasné, kdy a jak má dojít k dohodě o výši platby. ORP má požádat krajský úřad o úhradu platby za provedené opatření k nápravě, ale není výslovně stanoveno, co všechno má ORP doložit tak, aby krajský úřad mohl posoudit účelnost vynaložených nákladů. Není ani řešeno, jak postupovat v případě, že požadavek na úhradu finančních prostředků je vyšší než disponibilní prostředky na zvláštním účtu kraje. Kraji se nedává vůbec možnost posoudit, zda je požadavek na proplacení finančních prostředků oprávněný. Navíc o přidělení finančních prostředků musí rozhodovat Zastupitelstvo kraje. Navrhujeme zřízení centrálního fondu na Ministerstvu životního prostředí nebo na Státním fondu životního prostředí, ze kterého by se tyto prostředky čerpaly. Podmínky by byly stejné pro území celé České republiky a došlo by tak k odstranění v důvodové zprávě popsanych rozdílu a ve svém důsledku k zajištění rovnosti před zákonem.“ Krajský úřad Ústeckého kraje uvádí: „V rozporu s důvodovou zprávou navržené znění nereflektuje nezbytnou podmínku, aby poskytovaná částka ve veřejném zájmu odpovídala účelně vynaloženým nákladům na provedená opatření. Podle našich dosavadních zkušeností je riziko neúčelně vynaložených nákladů při zneškodňování havárií cestou veřejných zakázek na služby ve skutečnosti enormní. Neurčitý termín „dohodnutá výše“ v navrženém znění zároveň implikuje, že výše úhrady může (nebo by měla) být předmětem dohadování – aniž by přitom byla, jakkoliv, určena pravidla takového dohadování a kritéria dohody.“

4 písm. g); *náležitosti manipulačních a provozních řádů stanoví Ministerstvo zemědělství vyhláškou,*

Odstavec 2 téhož paragrafu 59 by měl mít opět zcela jiné znění:

(2) Vodoprávní úřad může uložit vlastníkovvi vodního díla zpracovat a předložit mu ke schválení provozní řád vodního díla pro čištění odpadních vod s povoleným vypouštěním odpadních vod s obsahem zvlášt' nebezpečných závadných nebo nebezpečných závadných látek podle přílohy č. 1 do vod povrchových nebo manipulační řád vodního díla; může též stanovit podmínky, za kterých rozhodnutí o schválení vydá, a lhůtu k předložení nebo k předloženému provoznímu nebo manipulačnímu řádu uložit provést doplnění nebo jiné úpravy. Dále může uložit provést změnu schváleného provozního nebo manipulačního řádu vodního díla a jeho předložení ke schválení. Provozní nebo manipulační řád schvaluje vodoprávní úřad na časově omezenou dobu.

Ke změně má dojít i u § 107, a to v odst. 1 písm. b) a s):

(1) Do působnosti krajských úřadů patří

d) činit za mimořádné situace, zejména při nedostatku vody a při haváriích, opatření, a to v případech přesahujících území správního obvodu obce s rozšířenou působností nebo možností obecního úřadu obce s rozšířenou působností; v případě mimořádné situace přesahující území správního obvodu jednoho kraje činí opatření ten z krajských úřadů, v jehož správním obvodu mimořádná situace vznikla nebo, není-li známo místo vzniku mimořádné situace, činí opatření ten z krajských úřadů, jehož správní obvod je mimořádnou situací nejvíce zasažen. S krajským úřadem, který činí opatření, spolupracuje krajský úřad, jehož správní obvod byl havárií zasažen,

s) schvalovat provozní řády vodních děl pro čištění odpadních vod s povoleným vypouštěním odpadních vod s obsahem zvlášt' nebezpečných závadných nebo nebezpečných závadných látek podle přílohy č. 1 do vod povrchových a manipulační řády vodních děl, která povoluje, včetně mimořádných manipulací na nich a komplexní manipulační řády, v případě, že do jeho působnosti patří povolení k nakládání s vodami alespoň pro jedno z vodních děl, na něž se komplexní manipulační řád bude vztahovat,

K další změně by mělo dojít u § 115 odst. 17:

(17) Manipulační řád vodního díla a provozní řád vodního díla pro čištění odpadních vod s povoleným vypouštěním odpadních vod s obsahem zvlášt' nebezpečných závadných nebo nebezpečných závadných látek podle přílohy č. 1 do vod povrchových schvaluje vodoprávní úřad rozhodnutím.

Následují rovněž změny u § 116 (pojednávajícím o přestupcích), § 119 (porušení povinností vlastníků a stavebníků vodních děl), § 122 (porušení povinností při zacházení se závadnými látkami), § 123 (porušení povinností při haváriích), § 125, § 125c, § 125d, § 125g, 125h a §125l. Jde spíše jen o administrativní záležitosti (ukládání pokut) – věcně tato ustanovení s pojednávanou problematikou této podkladové studie nesouvisí. Zcela na závěr si dovolíme uvést velmi výstižné stanovisko Magistrátu hlavního města Prahy:

Stávající vodoprávní evidence je spíše místem, kde se hromadí množství dat, které vodoprávní úřady nemohou využívat podle svých potřeb (nelze hledat podle ulice, katastru, parcelního čísla, říčního kilometru, názvu provozovny apod.). Není žádoucí, aby vznikla shodná evidence, do které se budou vkládat data bez možnosti následného praktického využití (další zátěž vodoprávního úřadu s nulovým přínosem). Navíc evidence slouží pouze k ukládání údajů z pravomocných rozhodnutí, nikoliv k evidenci nepovolených nakládání s vodami. Již nyní jsou vodoprávní úřady zatíženy vkládáním dat do stávající evidence, a to neúměrně k jejich následnému využití. Naším zájmem je získat nástroj, který bude v praxi využitelný v potřebném rozsahu, nebude zatížen nepotřebnými informacemi, které by jej činily nepřehledným nebo

pomalým, a subjekty podílející se na vkládání dat budou motivovány právě jeho účelností a praktičností, což u stávající evidence bohužel není. Pokud má být účelem evidence výpusti její skutečné využití při šetření příčin a zdroje znečištění, pak se musí jednat podle našich představ o interaktivní mapu, kterou bude moci vodoprávní úřad otevřít ideálně přes aplikaci v telefonu (nelze se domnívat, že pracovníci budou k haváriím jezdit s notebookem s připojením na internet nebo budou mít v dosahu další osobu, která by s evidencí pracovala v kanceláři, zejména mimo pracovní dobu). Přístup k datům musí být snadný, nenáročný na technické vybavení vodoprávního úřadu a uživatelsky příjemný na vyhledávání. Za ideální považujeme aplikaci s mapou (dnes jsou mapy v aplikacích mobilů běžně dostupné), kdy pracovník havárie snadno najde lokalitu (ideálně mapa podle GPS najde sama podle polohy mobilu) a následně uvidí zaznamenané výpusti a pokud klikne na danou výpust, tak se v mapě označí kanalizace ústící do této výpusti a provozy, které do této výpusti odvádí odpadní vody nebo dešťové vody. Je potřeba vzít v potaz, že znečištění nemusí pocházet jen z provozů, které mají vydaná povolení podle § 8 odst. 1 písm. c) vodního zákona, to je podle nás polovičaté řešení, protože k únikům dochází nejen nedovoleným vypouštěním odpadních vod ze stavby sloužící k čištění odpadních vod, ale často v případech, kdy do dešťové kanalizace vnikají závadné látky v důsledku špatné manipulace (úmyslně i z nedbalosti). Za důležité považujeme evidovat nejen výpusti, ale i připojené zdroje, což z návrhu zákona zcela nevyplývá. Dále je třeba nesledovat při práci s touto aplikací jen dohledání zdroje znečištění vytékajícího do konkrétní výpusti, ale i opačně – ke zdroji znečištění dohledat příslušnou výpust, kde by bylo možno provést opatření k zamezení šíření znečištění povrchovými vodami. Tato aplikace by byla navázána na zdroj dat, který budou vodoprávní úřady a správci povodí, ideálně i správci toku, naplňovat daty. Důležité je však uvědomit si, že zdrojem dat nemůžou být jen povolení k nakládání s vodami podle § 8 odst. 1 písm. c) vodního zákona, ale i havarijní plány schvalované podle § 39 vodního zákona, integrovaná povolení, závazná stanoviska vydávaná k zacházení se závadnými látkami (pokud nevznikne povinnost zpracovat havarijní plán) – to však vyžaduje znalost, zda následně byl záměr realizován a zkolaudován. Lze připustit, že by se evidovaly i dočasné zdroje (např. provádění staveb), které také bývají zdrojem znečištění (nejedná se o výjimky). Nelze opomenout ani skutečnost, že potřebnými daty budou disponovat i krajské úřady podle zákona o integrované prevenci. Naplnění takové databáze samozřejmě nemůže být nikdy stoprocentní a bude vyžadovat čas a zpětné vyhledání stávajících rozhodnutí. Avšak i částečné naplnění databáze (zejména u dešťových kanalizací) může zásadně zlehčit a zefektivnit práci při šetření havárií. Proto je podstatné pevně stanovit povinnosti ze strany subjektů, které se na naplnění a průběžné aktualizaci budou podílet, a zejména pak i následnou kontrolu a pravidelné doplňování informací zjištěných při místních šetřeních apod. Zásadní je využít co nejvíce zdrojů, proto máme za to, že by se na tvorbě měli podílet i správci toků, zejména proto, že předpokladem je evidence všech možných zdrojů, nejen těch, které disponují povolením podle § 8 odst. 1 písm. c) vodního zákona. Vzhledem k účelu aplikace lze připustit evidenci i nepovolených vypouštění, protože podstatou bude zmapovat skutečný stav a zaevidovat všechny zdroje možného znečištění, bez ohledu na to, zda jsou legální či ne, protože to není při zneškodňování havárie a provedení nápravných opatření zásadní. Obdobně tak je nutné zvážit rozsah údajů, které budou evidovány, protože při šetření příčiny a původce znečištění není podstatné získání informace o rozsahu povolení k nakládání s vodami (vzhledem k tomu že se bude jednat o havárii, tak bude zřejmé, že došlo k překročení limitů, vše lze dohledat zpětně z jiných zdrojů), ale zásadní budou informace o možných zdrojích znečištění (umístění, typ zařízení, název, IČO, kontakt) tak, aby mohla být prvotně přijata opatření k zamezení dalšího znečišťování. Jsme přesvědčeni, že při přípravě prováděcí vyhlášky k vodnímu zákonu je nutné celou problematiku podrobně analyzovat a až poté stanovit rozsah, způsob a také technické provedení této aplikace. Na základě výše uvedeného požadujeme, aby vodním zákonem byla stanovena pouze povinnost vedení evidence a oprávnění k vydání prováděcí vyhlášky. Dáváme též ke zvážení, zda tento registr musí být součástí informačního systému veřejné správy a zda je nutné jeho provázání se stávající evidencí.“

Příloha č. 6 – Společná schůzka s pracovníky HZS Plzeňského kraje ve Výzkumném ústavu vodohospodářském T. G. Masaryka

Předtím proběhla 12. října 2022 exkurze pracovníků *Hasičského záchranného sboru Plzeňského kraje* a následný společný seminář ve *Výzkumném ústavu vodohospodářském T. G. Masaryka, veřejné výzkumné instituci*, kterého se zúčastnili za *Hasičský záchranný sbor Plzeňského kraje*: Ing. Václav Smítka, PhD., Ing. Henryk Sikora, PhD., Ing. Jana Nohejlová, Ing. Zuzana Smetáková, Mgr. Daniel Lepič, Ing. Tomáš Bátek, Ing. Jiří Nohejl. Z *Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka* byli přítomni: Ing. Věra Očenášková, Ing. Barbora Sedlářová, Mgr. Pavel Rosendorf, Mgr. Pavel Kožený, Mgr. Daniel Fiala, Ing. Eva Juranová, Ph.D., Jindra Kurfířtová, Ing. Jiří Dlabal, Mgr. Lucie Jašíková, Ph.D., Ing. Hana Nováková, Ph.D., Mgr. Aleš Zbořil, Ing. Dagmar Vološinová, RNDr. Diana Marešová, Ph.D., RNDr. Jitka Svobodová. Byl přítomen i bývalý pracovník *Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka, veřejné výzkumné instituce*, – Ing. Arnošt Kult. Schůzku iniciativně zorganizoval Mgr. Aleš Zbořil.

Za *Hasičský záchranný sbor Plzeňského kraje* byli přítomni především pracovníci *Školícího střediska a laboratoře Třemošná*. Jde především o vzdělávací zařízení. Zejména připravuje, organizuje a provádí odbornou přípravu pracovníků hasičského záchranného sboru, velitelů a vedoucích složek integrovaného záchranného systému a pověřených osob v oblasti krizového řízení, požární ochrany a ochrany obyvatelstva a poskytuje odbornou a metodickou pomoc. Zabezpečuje rovněž hotovostní službu s případným výjezdem z titulu řešení detekce neznámých látek v rámci řešení událostí. V jeho čele stojí vedoucí školícího střediska, který je přímo podřízen náměstkovi krajského ředitele pro integrovaný záchranný systém. *Školící středisko a laboratoř Třemošná* se člení na *oddělení laboratorní činnosti a pracoviště provozní*. *Chemická laboratoř Školícího střediska a laboratoře Třemošná* je akreditována dle normy ČSN EN ISO/IEC 17025:2005.

Mezi pracovníky *Výzkumného ústavu vodohospodářského T. G. Masaryka* a pracovníky *Hasičského záchranného sboru Plzeňského kraje* následně proběhla velmi plodná diskuse. Ryze výzkumně orientovaní pracovníci ústavu se tak seznámili s mnoha zkušenostmi z reálné provozní praxe. S ohledem na vodohospodářské havárie je zcela evidentní, že činnost pracovníků všech hasičských záchranných sborů je v rámci celé České republiky plně profesionální a zcela nezastupitelná.

Z následné diskuse vyplynulo, že chystaná urychlená novela *zákona č. 254/2001 Sb. o vodách a o změně některých zákonů (vodního zákona)*, ve znění *pozdějších předpisů*, je neuvážená. Je zjevné, že bude nutné provést nejen „kosmetické“ změny pouze „papírové“ – současně s tím je nezbytné zajistit i příslušnou (skutečně) reálnou koordinaci všech činností *Hasičského záchranného sboru České republiky, České inspekce životního prostředí, všech vodoprávních úřadů a správců povodí*. Na základě tohoto zjištění se rozhodl širší tým pracovníků *Výzkumného ústavu vodohospodářského* rozhodl zpracovat tuto podkladovou studii.

Příloha č. 7 – Návrh nové přílohy vyhlášky č. 431/2001 Sb.

Příloha č. 3 k vyhlášce č. 431/2001 Sb.

VYPOUŠTĚNÁ VODA

Stav k 31. 12.

Název vypouštění:

Zdroj vypouštění:

Trvalý pobyt – sídlo povinného subjektu:

Trvalý pobyt – sídlo provozovatele:

IČ:

IČ:

CZ-NACE:

CZ-NACE:

01	Identifikační číslo vypouštění vody			<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
02	Horní maticové číslo úseku toku	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Číslo polohy na úseku toku	<input type="text"/>
03	Číslo hydrologického pořadí	<input type="text"/>							
04	Název vodního toku	<input type="text"/>							
05	Říční kilometr	<input type="text"/>							
06	Břeh	☐ Levý	☐ Střed	☐ Pravý					
07	Okres / Obec / Katastrální území	<input type="text"/>							
08	Stanovení množství vypouštěné vody	☐ Měření	☐ Výpočet	☐ Odhad					
09	Stanovení jakosti produkované odp. vody	☐ Měření	☐ Výpočet	☐ Odhad					
10	Stanovení jakosti vypouštěné odp. vody	☐ Měření	☐ Výpočet	☐ Odhad					
11	Typ rozborů / Počet rozborů	☐ P	☐ S2	☐ S8	☐ S24	☐ S24p	<input type="text"/>		
12	Čištění odpadní vody	☐ Mechanické	☐ Biologické	☐ Chemické					
13	Rozhodnutí o povolení k vypouštění vody								
	vydal:	dne:							
	pod č.j.:	platnost do:							
	v množství:	v jakosti:							
	_____ max. l/s	BSK ₅ hodnota "p" "m"			CHSK _{Cr} hodnota "p" "m"				
	_____ tis. m ³ /měs	_____ mg/l			_____ mg/l				
	_____ tis. m ³ /rok	_____ t/rok			_____ t/rok				
14	Souřadnice X (S-JTSK)	<input type="text"/>	Souřadnice Y (S-JTSK)	<input type="text"/>					
15	Žádáme o přiložení platného rozhodnutí k vypouštění vod								Ano / Ne
16	V příloze se předává kopie mapy k zakreslení místa vypouštění								Ano / Ne

Vyřizuje:
Telefon:
Fax:
e-mail:

Datum:
Razítko a podpis:

POČET HODIN VYPOUŠTĚNÍ ZA ROK (nevyplňovat, pokud je vypouštění nepřetržité)

Identifikační číslo vypouštění vody

17

MNOŽSTVÍ VYPOUŠTĚNÉ VODY (v tis. m³/měsíc) (vyplňovat vždy – jak u průtočného chlazení, tak v případě, že nejde o odpadní, důlní či minerální vodu)

Rok	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Celkem
18	a)												
19	b)												

VYPOUŠTĚNÉ ZNEČIŠTĚNÍ (v mg.l⁻¹) (nevyplňovat u průtočného chlazení a v případě, že nejde o odpadní, důlní či minerální vodu)

Rok	BSK ₅	CHSK _{Cr}	NL	RAS	N-NH ₄ ⁺	N _{anorg}	N _{celk}	P _{celk}		
20	a)									
21	b)									

PRODUKOVANÉ ZNEČIŠTĚNÍ (v mg.l⁻¹) (nevyplňovat u průtočného chlazení a v případě, že nejde o odpadní, důlní či minerální vodu)

Rok	BSK ₅	CHSK _{Cr}	NL	RAS	N-NH ₄ ⁺	N _{anorg}	N _{celk}	P _{celk}		
22	a)									
23	b)									

POČET SKUTEČNĚ PŘIPOJENÝCH OBYVATEL (komunální ČOV, jiná ČOV (průmyslová (část)), volná výpusť (nikoliv zaměstnanci, nikoliv EO))

24

DRUH A MNOŽSTVÍ VODY (v tis. m³/rok) (nevyplňovat u průtočného chlazení a v případě, že nejde o odpadní, důlní či minerální vodu)

Odváděno kanalizací pro veřejnou potřebu							Důlní voda	Minerální voda
Domácnost a služby	Průmysl		Ostatní uživatelé (zemědělství)	Voda srážková (a balastní)	Z toho pouze voda balastní			
Splašk. odp. voda	Průmysl. odp. voda	Splašk. odp. voda						
1	2	3	4	5	6	7	8	
25								

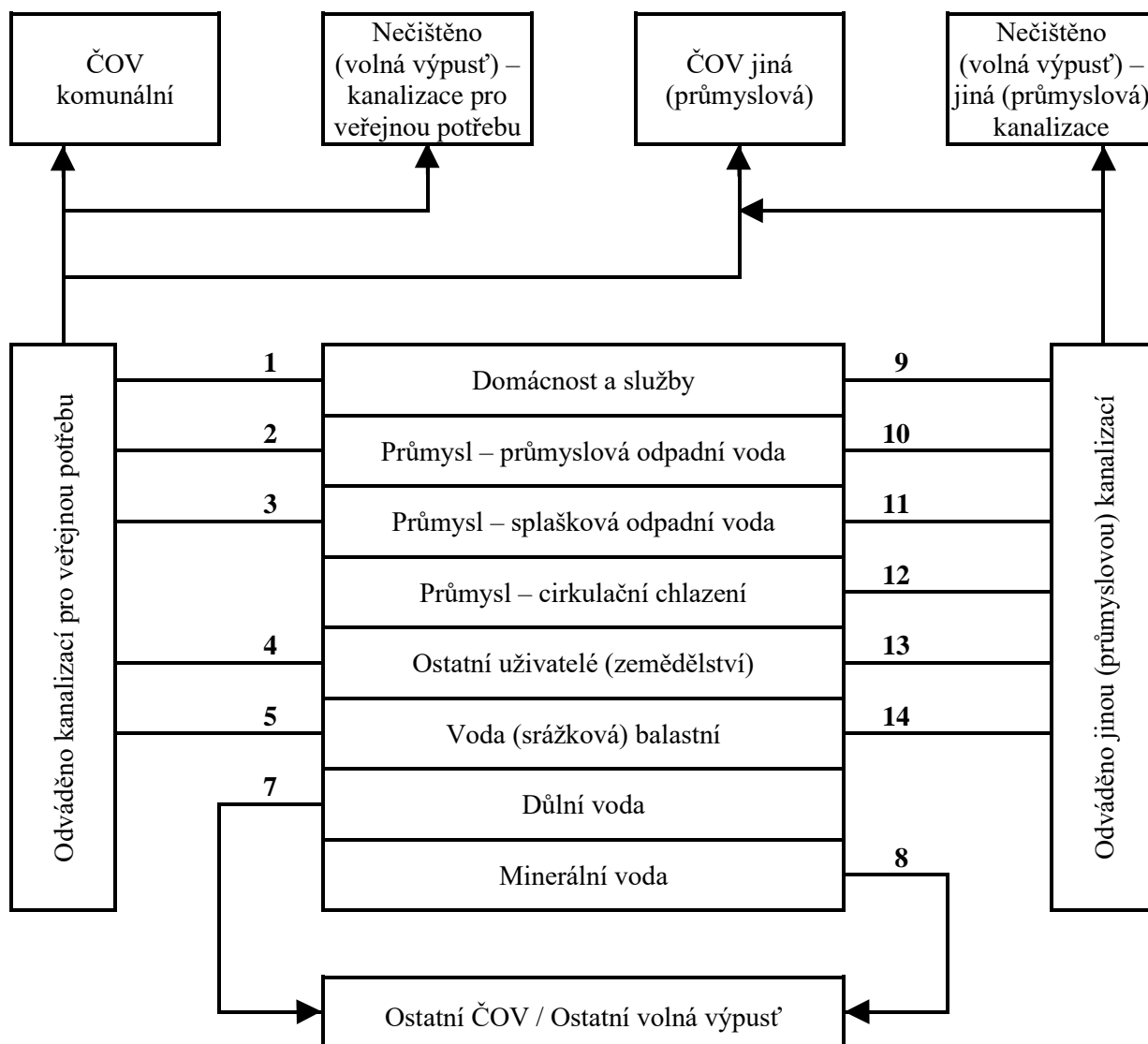
Odváděno jinou (průmyslovou) kanalizací							Celkem (bez 6 a 15)
Domácnost a služby	Průmysl		Ostatní uživatelé (zemědělství)	Voda srážková (a balastní)	Z toho pouze voda balastní		
Splašk. odp. voda	Průmysl. odp. voda	Splašk. odp. voda					Cirkulační chlazení
9	10	11	12	13	14	15	16

CHARAKTER VYPOUŠTĚNÉ VODY (vždy zaškrtnout jen jedno pole – pokud je více možností, je nutné zpracovat tiskopisy samostatně!)

26 ČOV komunální ČOV jiná Nečištěno – kanalizace pro veřejnou potřebu Nečištěno – jiná kanalizace Průtočné chlazení Nejde o odpadní, důlní či min. vodu

a) minulý rok, b) dlouhodobý výhled – 5 let

Přehledné schéma pro vyplnění položky č. 24

Vysvětlivky k tiskopisu VYPOUŠTĚNÁ VODA

Tiskopis se vyplňuje samostatně pro každou výpust'. Lze vyplnit jeden tiskopis pro více výpustných objektů za podmínky, že všechny identifikační údaje uváděné v prvních šesti řádcích tabulky na první straně tiskopisu jsou stejné (s výjimkou menších diferencí u tzv. čísla polohy či říčního kilometru). Odlehčovací objekty kanalizačních sítí se považují za výpust' jen v tom případě, odtéká-li z nich voda i v období bez srážek. Pokud je více výpustí, které jsou velmi blízko položeny, pak je možné uvést údaj o říčním kilometru, číslu polohy či souřadnice X a Y (S-JTSK) tak, aby byla označena výpust' s největším množstvím odpadních vod (více než 50 % z celkového množství). Pokud je více malých výpustí, uvede se říční kilometr, číslo polohy a souřadnice té výpusti, která je na příslušném vodním toku nejnižše položena.

První strana tiskopisu

Identifikační údaje uvedené v záhlaví tiskopisu:

- ◆ **Název vypouštění:** celý název vypouštění, včetně upřesnění místa vypouštění vod, tj. název provozovatele + název místa vypouštění (např.: VHS Benešov Čerčany ČOV), názvy nezkracovat do neznámých zkratk;
- ◆ **Zdroj vypouštění:** doplňující popis – např. volná výpusť;
- ◆ **Trvalý pobyt-sídlo povinného subjektu:** úplná adresa povinného subjektu;
- ◆ **Trvalý pobyt-sídlo provozovatele:** úplná adresa povinným subjektem zmocněného zástupce (dále jen provozovatel);
- ◆ **IČ (identifikační číslo):** identifikační číslo povinného subjektu;
- ◆ **CZ-NACE (druh ekonomické činnosti):** číselný kód druhu ekonomické činnosti povinného subjektu podle ČSÚ;
- ◆ **IČ (identifikační číslo):** identifikační číslo provozovatele;
- ◆ **CZ-NACE (druh ekonomické činnosti):** číselný kód druhu ekonomické činnosti provozovatele podle ČSÚ;

Identifikační údaje uvedené v tabulce na první straně tiskopisu:

- 01 Identifikační číslo vypouštění vody:** přiřazuje příslušný správce povodí;
- 02 Horní maticové číslo úseku toku:** identifikátor polohy místa vypouštění vody podle Strukturálního modelu povodí a vodních toků;
Číslo polohy na úseku toku: identifikátor polohy místa vypouštění vody podle Strukturálního modelu povodí a vodních toků;
- 03 Číslo hydrologického pořadí:** číslo dílčího povodí (ve smyslu klasifikace povodí podle ČHMÚ), ve kterém je umístěno vypouštění vody (podle posledního vydání základní vodohospodářské mapy v měř. 1:50 000);
- 04 Název vodního toku:** název vodního toku, na kterém je umístěno vypouštění vody;
- 05 Říční kilometr:** říční kilometr vodního toku, na kterém je umístěno vypouštění vody;
- 06 Břeh:** zaškrtnout odpovídající břeh, na kterém je umístěno vypouštění vody;
- 07 Okres / Obec / Katastrální území:** název okresu, název obce a název katastrálního území, ve kterém je umístěno vypouštění vody;
- 08 Stanovení množství vypouštěné vody:** zaškrtnout odpovídající způsob stanovení skutečného množství vypouštěných vod v minulém roce;
- 09 Stanovení jakosti produkované odpadní vody:** zaškrtnout odpovídající způsob stanovení jakosti produkované vody v minulém roce;
- 10 Stanovení jakosti vypouštěné odpadní vody:** zaškrtnout odpovídající způsob stanovení jakosti vypouštěné vody v minulém roce;
- 11 Typ rozborů / Počet rozborů:** zaškrtnout odpovídající typ rozborů stanovení jakosti vypouštěné vody v minulém roce. Na konci řádku tabulky (vyznačené pole) je pak zapotřebí uvést číslovkou počet sledování v minulém roce;

Zkratky typů rozborů:

- P:** prostý vzorek;
- S2:** směsný dvouhodinový vzorek, získaný sléváním 8 objemově stejných dílčích vzorků, odebraných v intervalu 15 minut;
- S8:** směsný osmihodinový vzorek, získaný sléváním 8 objemově stejných dílčích vzorků, odebraných v intervalu jedné hodiny;
- S24:** směsný 24hodinový vzorek, získaný sléváním 12 objemově stejných dílčích vzorků, odebraných v intervalu 2 hodin;

S24p: směsný 24hodinový vzorek, získaný sléváním objemů 12 dílčích vzorků, úměrných průtoku vypouštěných vod, v intervalu 2 hodin;

- 12 Čištění odpadních vod:** zaškrtnout odpovídající skutečnost;
- 13 Rozhodnutí o povolení k vypouštění vod:** údaje z posledního platného rozhodnutí o povolení k nakládání s vodami
vydal: zkratka názvu příslušného vodoprávního úřadu;
pod č.j.: číslo jednací rozhodnutí;
dne: datum vydání rozhodnutí;
platnost do: datum ukončení platnosti rozhodnutí;
v množství: povolené hodnoty množství vypouštěných vod (v předepsaných jednotkách);
v jakosti: povolené hodnoty jakosti vypouštěných vod (v předepsaných ukazatelích a jednotkách);
- 14 Souřadnice X a Y (S-JTSK):** uvedou se příslušné hodnoty (v případě více výpustí – viz úvodní vysvětlivky k tiskopisu „Vypouštěná voda“ – příloze č. 3 vyhlášky).
- 15 Žádáme o přiložení platného rozhodnutí k vypouštění vod:** správce povodí zaškrtně, zda požaduje zaslání rozhodnutí o povolení k vypouštění vod;
- 16 V příloze se předává kopie mapy k zakreslení místa vypouštění:** správce povodí zaškrtně, zda požaduje zakreslení místa (míst) vypouštění. Nově evidovaným povinným subjektům (u ostatních povinných subjektů pouze v případě potřeby upřesnění místa vypouštění) předá správce povodí kopii výseku mapy se žádostí o zakreslení místa (míst) vypouštění. Tuto mapu, s výrazně zakresleným místem (místy) vypouštění vody, zašle provozovatel spolu s vyplněným tiskopisem zpět správci povodí;

Vyřizuje: **jméno odpovědného pracovníka;**
Telefon: **číslo telefonu odpovědného pracovníka;**
Fax: **číslo faxu odpovědného pracovníka;**
e-mail: **mailová adresa odpovědného pracovníka;**
Datum: **datum vyplnění tiskopisu;**
Podpis: **razítko povinného subjektu, případně provozovatele a podpis odpovědného pracovníka.**

Druhá strana tiskopisu

Tato strana není předem vyplněna – provozovatel vyplní hodnoty podle skutečnosti v minulém roce a hodnoty odpovídající předpokládanému výhledu.

Tiskopis platný pro více výpustných objektů se vyplní pouze výjimečně. V takovém případě je vždy zapotřebí si vyžádat stanovisko příslušného správce povodí. Pokud nastane například situace, že do stejného vodního toku v kratším úseku je vyústěno více tzv. volných výustí, je možné vyplnit pouze jeden formulář. Pokud však nastane situace, že by při zaškrtování políček uvedených u položky č. 26 byly v daném případě relevantní například i jen dvě možnosti, pak je nutné u daného zdroje znečištění vyplnit odděleně dva samostatné tiskopisy. V žádném případě nesmí nastat situace, že celkové množství vykazované odpadní vody v sobě zahrnuje jak vody čištěné na ČOV, tak vody nečištěné (vypouštěné volnou výustí přímo do vodního toku (recipientu)) – nerozhoduje přitom vzdálenost míst vypouštění. Pokud je nečištěná a čištěná voda odváděna do vodního toku stejnou kanalizační stokou či otevřeným kanálem, je zapotřebí vyplnit dva samostatné tiskopisy – jeden pro odpadní vody čištěné, druhý pro nečištěné. Správce povodí zajistí přidělení dalšího identifikačního čísla vypouštění vody (i přes tu

okolnost, že umístění na vodním toku je shodné – tedy i souřadnice X a Y (S-JTSK)). Obdobně je tomu u vody vypouštěné ze systému průtočného chlazení. Pokud je do tohoto systému zaústěna odpadní voda (nejen se změněnou teplotou, ale i jakostí), je rovněž zapotřebí vyplnit dva samostatné tiskopisy. Zcela stejné pravidlo platí pro vodu, která není vodou odpadní, důlní či minerální a je smíšená s vodou odpadní.

Pokud jde o srážkovou vodu vypouštěnou přes odlehčovací objekty, platí, že tato se nevykazuje. Do celkového množství se započítá pouze srážková (balastní) voda, která přitekla na ČOV. Množství vypouštěné přes odlehčovací objekty se vykáže pouze tam, kde je trvalý odtok vody přes tyto objekty, a jde v daném případě (dle stanoviska vodoprávního úřadu) o vodu odpadní. S ohledem na položku č. 26 půjde o nečištěné vody.

Identifikační číslo vypouštění (viz první strana tiskopisu – přiřazuje příslušný správce povodí);

17 Počet hodin vypouštění za rok: počet hodin vypouštění za minulý rok – hodnoty vyplnit zaokrouhlené na celé hodiny (pokud je vypouštění nepřetržité není zapotřebí vyplňovat);

18 Množství vypouštěné vody: množství vypouštěné vody v jednotlivých měsících a celkový součet pro uvedený rok (skutečnost za minulý rok), hodnoty vyplnit v tisících m³, vyplnění je závazné ve všech případech – a to jak u průtočného chlazení, tak v případě, že nejde o odpadní, důlní či minerální vodu; vyplněná hodnota v posledním sloupci tabulky (celkem) musí být zcela shodná s hodnotou sloupce č. 16 položky č. 25;

19 Množství vypouštěné vody: množství vypouštěné vody – celkový součet pro uvedený rok (pětiletý výhled), hodnoty vyplnit v tisících m³, vyplnění je závazné ve všech případech – a to jak u průtočného chlazení, tak v případě, že nejde o odpadní, důlní či minerální vodu;

20 Vypouštěné znečištění: průměrné roční hodnoty koncentrace vypouštěného znečištění v jednotkách mg/l pro ukazatele uvedené v záhlaví sloupců pro uvedený rok (skutečnost za minulý rok), uvedená tabulka se nevyplňuje u průtočného chlazení (voda z průtočného chlazení je sice vodou odpadní podle § 38 vodního zákona (změna teploty) – s ohledem na vodohospodářskou bilanci se však uvažuje pouze s jejím množstvím) a v případě, že nejde o odpadní, důlní či minerální vodu; pokud byly sledovány i další ukazatele, uvedou se u nich zjištěné hodnoty do volných sloupců;

21 Vypouštěné znečištění: dtto (řádek 20) jako výhled na 5 let;

22 Produkováno znečištění: průměrné roční hodnoty koncentrace produkovaného znečištění v jednotkách mg/l pro ukazatele uvedené v záhlaví sloupců pro uvedený rok (skutečnost za minulý rok) (produkovaným znečištěním se rozumí znečištění vod, ke kterému dochází po průběhu výrobního procesu nebo, v případě splaškové odpadní vody, znečištění, které je vypouštěno přímo do kanalizační sítě; s ohledem na tento tiskopis se za produkované znečištění považuje znečištění, které je přivedeno na ČOV toho subjektu, který má oprávnění k vypouštění odpadní vody do vody povrchové nebo podzemní – neuvažuje se případný efekt dílčích čistících zařízení v zájmové oblasti dotčené ČOV); pokud byly sledovány i další ukazatele, uvedou se u nich zjištěné hodnoty do volných sloupců;

23 Produkováno znečištění: dtto (řádek 22) jako výhled na 5 let;

Zkratky v záhlaví sloupců a metody stanovení ukazatelů:

BSK ₅	biochemická spotřeba kyslíku pětidenní s potlačením nitrifikace,
CHSK _{Cr}	chemická spotřeba kyslíku dichromanem,
NL	nerozpuštěné látky,
RAS	rozpuštěné anorganické soli,
N–NH ₄ ⁺	amoniakální dusík,
N _{anorg}	celkový anorganický dusík (vypočítaný jako součet hmotnostních koncentrací dusíku amoniakálního, dusitanového a dusičnanového,
N _{celk}	celkový dusík,
P _{celk}	celkový fosfor;

24 Počet skutečně připojených obyvatel: počet připojených obyvatel na komunální ČOV, jinou ČOV (většinou průmyslovou ČOV – kde je kromě části čištěných průmyslových odpadních vod čištěna i příslušná část splaškových od obyvatelstva a služeb) a na tzv. volné výpusti (nečištěná odpadní voda); v žádném případě se nevyplňuje počet zaměstnanců či vypočtená hodnota EO (z produkovaného BSK₅);

25 Druh a množství vody: množství vypouštěné vody pro jednotlivé kategorie užívání vody – hodnoty vyplnit v tisících m³ z celkového ročního množství uvedeného v položce č. 18;

Vysvětlivky k údajům vyplňovaným do jednotlivých sloupců tabulky:

- 1) Splašková odpadní voda, domácnost a služby – kanalizace pro veřejnou potřebu:** množství vody, které se obvykle zjistí z fakturované pitné vody, odebrané jak domácnostmi, tak službami; pokud není zásobovaná a odkanalizovaná oblast zcela shodná, postupuje se tak, že se zjistí průměrné množství fakturované vody na jednoho obyvatele – to se násobí počtem obyvatel připojených na příslušnou kanalizaci; splaškovou odpadní vodou je (v souladu s § 16 vyhlášky č. 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění vyhlášky č. 146/2004 Sb. a vyhlášky č. 515/2006 Sb.) voda z obytných budov a budov, v nichž jsou poskytovány služby (její znečištění vzniká převážně na základě lidského metabolismu a činností v domácnostech); v daném případě jde o odpadní vody (obdobně i v sloupci 2–6), které jsou napojeny na sběrný systém klasifikovaný v souladu s § 1 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů, jako kanalizace pro veřejnou potřebu – není rozhodující, zda tento systém je následně napojen na jinou (průmyslovou) ČOV (viz položka 26);
- 2) Průmyslová odpadní voda – kanalizace pro veřejnou potřebu:** množství vody, které se obvykle zjistí z fakturované pitné vody; pokud je v dané lokalitě průmysl, který část vody nenávratně spotřebuje – odpovídající množství se od vody fakturované danému průmyslovému podniku (provozovně) odečte (do průmyslu se zahrne rovněž energetika);
- 3) Splašková odpadní voda z průmyslových podniků – kanalizace pro veřejnou potřebu:** množství vody, které se obvykle zjistí na základě příslušného množství fakturované pitné vody určeného pro zaměstnance (včetně závodního stravování – jde jen o splaškovou (viz sloupec č. 1) nikoliv technologickou či chladicí vodu); pokud toto množství není známo, vyplní se pouze souhrnná hodnota v sloupci č. 2 (do průmyslu se zahrne rovněž energetika);
- 4) Ostatní uživatelé (zemědělství) – kanalizace pro veřejnou potřebu:** množství vody, které se obvykle zjistí z fakturované pitné vody určené ostatním uživatelům (ty není možné zařadit do průmyslu nebo služeb); jde o odpadní vodu, která obvykle nemá charakter vody splaškové (viz sloupec č. 1); pokud se část vody nenávratně spotřebuje, toto množství se odečte (může jít např. o velkoobchodní sklady, dopravu, stavebnictví, koupaliště, chov zoologických zvířat, parkovou úpravu, zahradnictví atp.);
- 5) Voda srážková (a balastní):** množství vody je u kanalizace pro veřejnou potřebu věcně totožné s obdobnou položkou statistického ročního výkazu o vodovodech a kanalizacích VH 8b-01 – jde o množství přiváděných vod na ČOV, které prošlo alespoň mechanickým stupněm; výpočet se provádí tak, že se od naměřeného množství přivedeného na ČOV v daném roce odečte veškerá fakturovaná voda (jak domácnostem a službám, tak průmyslu či ostatním uživatelům); pokud je na danou kanalizaci pro veřejnou potřebu napojen průmysl, který část vody nenávratně spotřebuje, toto množství se odečte; u průmyslu jde o srážkovou vodu odváděnou z daného areálu na průmyslovou ČOV včetně vody balastní (drenážní, která vniká na základě netěsností do jednotlivých kanalizačních stok);

- 6) **Z toho pouze voda balastní:** jde o množství vody, které vniká na základě netěsností do jednotlivých kanalizačních stok; výpočet se provede obdobně jako u předešlého sloupce č. 5; nepoužije se celý kalendářní rok, ale pouze období (nejlépe 1 měsíc) ve kterém se srážky nevyskytovaly (nebo jen v zanedbatelném množství); je možné postupovat i tak, že se od vypočtené hodnoty sloupce 5 odečtou všechna nadbilanční množství, která prošla (navíc) alespoň mechanickým stupněm ČOV (rozdíl mezi množstvím v daném dni a dlouhodobým průměrem), která se vyskytovala ve dnech, kdy byly zaznamenány srážky;
- 7) **Důlní voda:** jde o vodu definovanou v § 4 vodního zákona;
- 8) **Minerální voda:** jde o vodu definovanou v § 4 vodního zákona;
- 9) **Splašková odpadní voda, domácnost a služby – jiná (průmyslová) kanalizace:** jde o odpadní vodu od obyvatelstva a služeb, kde není naplněn limitní požadavek § 1 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů – vychází se z množství vody, které bylo odebráno – pokud toto množství není měřeno (a rovněž není měřeno vypouštěné množství – např. u obyvatel či služeb zásobovaných individuálně ze studní), pak se postupuje podle směrných čísel potřeby vody (uvedeny ve vyhlášce č. 428/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění vyhlášky č. 146/2004 Sb. a vyhlášky č. 515/2006 Sb.); v daném případě jde o odpadní vody (obdobně i v sloupci 9–15), které jsou napojeny na sběrný systém, který nesplňuje podmínky § 1 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů (zákon o vodovodech a kanalizacích), ve znění pozdějších předpisů;
- 10) **Průmyslová odpadní voda – jiná (průmyslová) kanalizace:** vychází se z množství vody, které bylo odebráno z příslušných zdrojů pro technologické potřeby; pokud se část vody nenávratně spotřebuje – odpovídající množství se od vody odebrané daným průmyslovým podnikem (provozovnou) odečte (do průmyslu se zahrne rovněž dobývání nerostných surovin (pokud nejde o vodu důlní) a energetika);
- 11) **Splašková odpadní voda z průmyslových podniků – jiná (průmyslová) kanalizace:** vychází se z množství vody, které bylo odebráno z příslušných zdrojů – jde jen o splaškovou (viz sloupec č. 1) nikoliv technologickou či chladicí vodu; pokud toto množství není známo (na základě bilance dodané vody či měření množství splaškové odpadní vody), vyplní se pouze souhrnná hodnota do sloupce č. 10 (do průmyslu se zahrne rovněž dobývání nerostných surovin (pokud nejde o vodu důlní) a energetika);
- 12) **Voda z cirkulačního chlazení v průmyslu – jiná (průmyslová) kanalizace:** vychází se z množství vody, které bylo odebráno z příslušných zdrojů a využito pro potřeby chlazení (tzv. přídavná voda do chladicího okruhu); většinou se část vody nenávratně spotřebuje (výpar na chladicích věžích (obecně výparných chladičích)) – toto množství se odečte (1,5–3 % z množství, které bylo odvedeno na chladicí věže – nikoliv z množství přídavné vody doplňované do systému chlazení (vyšší hodnota se použije pro ventilátorové věže – bez eliminátorů kapének s vyšším únosem)); v případě měření množství odluhu z cirkulačního systému chlazení se přímo použije naměřené odluhované množství (to je též možné spočítat na základě tzv. zahuštění chladicí vody, pokud je měřena její jakost a množství přídavné vody do systému chlazení) (do průmyslu se zahrne rovněž dobývání nerostných surovin (pokud nejde o vodu důlní) a energetika);
- 13) **Ostatní uživatelé (zemědělství) – jiná (průmyslová) kanalizace:** vychází se z množství vody, které bylo odebráno z příslušných zdrojů (uživatelé není možné zařadit do průmyslu nebo služeb); jde o odpadní vodu, která obvykle nemá charakter vody splaškové (viz sloupec č. 1); pokud se část vody nenávratně spotřebuje, toto množství

se odečte (může jít např. o velkoobchodní sklady, dopravu, stavebnictví, koupaliště, živočišnou a rostlinnou výrobu, zahradnictví, úpravu a rozvod vody, atp.);

14) **Voda srážková (a balastní) – jiná (průmyslová) kanalizace:** viz sloupec č. 5;

15) **Z toho pouze voda balastní – jiná (průmyslová) kanalizace:** viz sloupec č. 6;

16) **Celkem:** vyplněná hodnota musí být shodná s hodnotou uvedenou v posledním sloupci tabulky v položce (řádku) č. 18;

26 Charakter vypouštěné vody: je možné zaškrtnout pouze jedinou možnost (podrobný komentář je uveden v úvodních vysvětlivkách k této druhé straně tiskopisu „Vypouštěná voda“ – příloze č. 3);

Vysvětlivky k jednotlivým zaškrťávaným polím:

- **ČOV komunální (ČOV kanalizace pro veřejnou potřebu):** jde o vyčištěnou odpadní vodu z komunální ČOV vypouštěnou do příslušného vodního toku (recipientu);
- **ČOV jiná:** jde o vyčištěnou odpadní vodu z jiné ČOV (většinou z průmyslové) vypouštěnou do příslušného vodního toku (recipientu);
- **Nečištěno – kanalizace pro veřejnou potřebu:** jde o nečištěnou komunální odpadní vodu (volná výpust') vypouštěnou do příslušného vodního toku (recipientu);
- **Nečištěno – jiná kanalizace:** jde o nečištěnou jinou (většinou průmyslovou) odpadní vodu (volná výpust') vypouštěnou do příslušného vodního toku (recipientu);
- **Průtočné chlazení:** vypouštěná voda z průtočného chlazení je sice podle § 38 vodního zákona vodou odpadní (změna teploty) – s ohledem na vodohospodářskou bilanci se uvažuje pouze s jejím množstvím; v daném případě se nevyplní údaje o jakosti (položka 20–23), rovněž tak údaje položky 25 – pokud je do systému průtočného chlazení zaústěna odpadní voda (nejen se změněnou teplotou – ale i jakostí), je vždy zapotřebí vyplnit dva samostatné tiskopisy;
- **Nejde o odpadní důlní či minerální vodu:** v daném případě se nevyplní údaje o jakosti (položka 20–23), rovněž tak údaje položky 25 – jde například o vodu ze sanačního čerpání, vypouštěnou vodu z vodní nádrže (rybník) a převod vody (pro tuto vodu platí stejné pravidlo jako pro vodu z průtočného chlazení (viz výše uvedená poznámka), pokud dojde ke smísení s vodou odpadní).

Třetí strana tiskopisu

Tato strana není předem vyplněna – provozovatel vyplní jak hodnoty dané na základě rozhodnutí vodoprávního úřadu, tak hodnoty odpovídající skutečnosti v minulém roce. Tiskopis platný pro více výpustných objektů se vyplní pouze výjimečně. V takovém případě je vždy zapotřebí si vyžádat stanovisko příslušného správce povodí. Vyplňují se všechny hodnoty u ukazatelů, které je povinen znečišťovatel sledovat na základě § 38 odst. 4. Vyplněním tohoto formuláře je splněna povinnost daná v tomto ustanovení jak s ohledem na předání údajů správci povodí, tak pověřenému odbornému subjektu. Po zpracování těchto údajů do informačního systému veřejné správy podle § 22 odst. 3 písm. b) vodního zákona, předává tyto údaje správce povodí na vyžádání rovněž pověřenému odbornému subjektu.

27 Vypouštěné znečištění: vyplní se hodnoty povolených koncentrací u vypouštěného znečištění v jednotkách mg/l či µg/l (zvolí se vždy vhodnější jednotka s ohledem na platné rozhodnutí vodoprávního úřadu) pro ukazatele uvedené jak názvem, tak značkou, zkratkou nebo číslem CAS v souladu s nařízením vlády č. 61/2003 Sb., ve znění pozdějších předpisů;

28 Poznámka: uvede se upřesňující informace v případě, že jde pouze o část vypouštěného množství odpadních vod či o vypouštění odpadních vod s obsahem zvlášť nebezpečné závadné látky do kanalizace – jde většinou o případ, kdy je do hlášení zahrnuto více výpustných objektů, nebo tehdy, kdy jsou sledovány odpadní vody s obsahem zvlášť nebezpečné závadné látky pouze před vyústěním do příslušné kanalizace.

Příloha č. 8 – Shrnutí poznatků o havárii na řece Bečvě (září 2020)

Byl zpracován dokument: *Posouzení havárie na řece Bečvě v září 2020 a případného jejího zavinění vypouštěním odpadních vod z a. s. Energoaqua*. Z něj lze dovodit následující poznatky:

- (1) Na základě provedeného monitoringu je zřejmé, že koncentrace kyanidů v řece Bečvě nebyly tak vysoké, aby mohly způsobit téměř stoprocentní úhyn ryb. Nejvyšší hodnota byla naměřena v Choryni v neděli 20. září 2020 ve 12:30 ve výši 0,386 mg/l kyanidů celkových (tomu odpovídá cca 0,31 mg/l kyanidů volných). V profilu Špičky však byla naměřena hodnota 0,223 mg/l kyanidů volných – v Hustopečích dokonce jen 0,183 mg/l. Přesto i zde byl téměř stoprocentní úhyn ryb. Z dostupných dat bylo vypočteno proteklé množství kyanidů volných (vodním tokem Bečvou v profilu Choryně) o hodnotě 20 kg za 24 hodin (poté už byly koncentrace v podstatě zanedbatelné). Soudní znalec Ing. Jiří Klicpera dospěl k podobné hodnotě ve výši 22,5 kg. Doba expozice ve výši 0,3 mg/l (později toxikologicky posuzovaná ve Znaleckém posudku v trestní věci poškození životního prostředí řeky Bečvy Choryně – poškození a ohrožení životního prostředí z nedbalosti podle § 294/1 trestního zákoníku, zpracovaného Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích, Fakultou rybářství a ochrany vod) byla poměrně krátká (max. 1 hodinu) – navíc jen v profilu Choryně (hodnoty naměřené Státním veterinárním ústavem v Olomouci v profilu Ústí jsou evidentně nesprávné – hodnoty kyanidů celkových, snadno uvolnitelných i volných jsou „nelogické“ – i s ohledem na příslušnou chybu stanovení je hodnota kyanidů volných nepřiměřeně vysoká v porovnání s měřením Hasičského záchranného sboru – snadno uvolnitelné kyanidy zde musely být menší než 0,26 mg/l – spíše dokonce nepřekročily 0,2 mg/l).
- (2) Při obdobné havárii na Labi v roce 2006 byly koncentrace kyanidů volných mnohem vyšší (hodnota naměřená až ve velmi vzdáleném Nymburce, více než tři dny od úniku odpadních vod z podniku Lučební závody Draslovka, a. s., činila 0,316 mg/l – dne 9. ledna 2006 musely být koncentrace pod Kolínem ve výši až 1 mg/l – přesto uhynula max. 3 % z celkové rybí obsádky).
- (3) Z havárie byla obviněna pouze a. s. Energoaqua. Důvod je zřejmý – musela být „odkloněna“ pozornost od a. s. DEZA, protože bylo širší veřejnosti známo, že a. s. Energoaqua s kyanidy nakládá – jednalo se o „mediální“ trik. Mnozí občané z Valašského Meziříčí a okolí stále mají v paměti havárii na Rožnovské Bečvě, při které došlo 24. 4. 1979 (díky nedostatečně zabezpečenému objektu galvanizovny – a též díky chybné manipulaci) k úniku mědicí kyanidové lázně (64 kg kyanidů) z n. p. Tesla Rožnov pod Radhoštěm do řeky Bečvy. Nebezpečná závadná látka se dostala do kanalizace a následně pak do Olšovského potoka. V sedmikilometrovém úseku Rožnovské Bečvy došlo k totálnímu úhynu ryb – po nezbytnou dobu byl též odstaven odběr vody pro Valašské Meziříčí. Koncentrace kyanidů v Bečvě činila 3,2 mg/l. Vyšetřování havárie v roce 2020 a 2021 evidentně směřovalo k tomu, aby přesvědčilo veřejnost o tom, že havárie v září 2020 byla způsobena obdobným selháním – a to opětovně jen v areálu bývalé Tesly. Od té doby však došlo k mnohanásobnému poklesu produkce povrchově upravovaných výrobků. Též byla v roce 2008 definitivně ukončena výroba barevných obrazovek.
- (4) V dokumentu *Posouzení havárie na řece Bečvě v září 2020 a případného jejího zavinění vypouštěním odpadních vod z a. s. Energoaqua* byla provedena podrobná bilance nakládání s kyanidy. Ty technologicky používá v areálu bývalé Tesly Rožnov pouze a. s. LISS. Za devět měsíců (leden–září) spotřebovala tato firma ve formě CN⁻ jen celkem 92 kg. Za celý rok tomu odpovídá 126 kg kyanidů celkových a asi 50 kg kyanidů volných. Od této hodnoty je zapotřebí bilančně odečíst odpadní vody, které jsou odváděny chemickou kanalizací. Tím se dostaneme k množství 37 kg kyanidů volných za celý rok, které bylo obsaženo v odpadních vodách přečerpávaných do CN jímek (v areálu a. s. Energoaqua, kde dochází k likvidaci kyanidů – v roce 2020 to bylo 146 IBC kontejnerů, které mají objem 1 000 l). Při porovnání s výše uvedeným proteklým množstvím kyanidů (vodním tokem Bečvou) o hodnotě 20 kg je tak zřejmé,

že by a. s. *Energoaqua* musela jednorázově vypustit „najednou“ (ne déle než v intervalu 2–3 hodin) více než půlroční množství nečištěných odpadních vod obsažených v IBC kontejnerech – tj. přibližně 80 000 l. Takový objem však CN jímky nemají (navíc jsou využívány vždy jen dvě ze tří). Takže ve zkratce – někdo najednou vylil přímo do odvaděče a. s. *Energoaqua* celkem 80 IBC kontejnerů? K tomu by však bylo nutné vzít i do úvahy dotokovou dobu odvaděčem a dotokovou dobu po profil *Choryně* (cca 10 hodin). Kyanidy se v teplém počasí poměrně rychle odbourávají – takže „vylité“ množství by muselo být ještě vyšší.

- (5) Naopak s velkým množstvím kyanidů je nakládáno v a. s. *DEZA*. Nejvíce kyanidů se nachází, dle bakalářské práce Petry Langhammerové (*Průmyslové odpadní vody s obsahem kyanidů*), v odpadní vodě fenolové 1 – surové (OVF1-S). Zde je uvedena průměrná koncentrace v roce 2015 ve výši 466 mg/l. Jde evidentně o kyanidy celkové. Použili jsme též další bakalářskou práci Petra Krejčířika (*Nakládání s odpadními v DEZA, a. s.*) – též obhájené na *Vysoké škole báňské Technické univerzity Ostrava*. Na straně 41 je uvedeno, že celkové roční množství vod OVF1 činí 31 735 m³/rok (2017). Jde sice o jiný rok, než v práci Langhammerové – nicméně za běžný rok docházíme přibližně k více než 14 000 kg. Tomu odpovídá cca 40 kg kyanidů celkových za den. S ohledem na poměr koncentrací naměřených kyanidů celkových a volných v řece *Bečvě* v průběhu havárie (0,8) tomu odpovídá cca 36 kg kyanidů volných. Takže k havárii na *Bečvě* by postačovalo množství vyprodukované za pouhých 13 hodin. Ve vzorku (odebraném VÚV TGM) byla zjištěna hodnota kyanidů celkových u OVF1-S ve výši 578 mg/l. Hodnota kyanidů snadno uvolnitelných byla „extrémně“ vysoká – a to 432 mg/l. Poměr snadno uvolnitelných kyanidů k celkovým (0,747) tak plně odpovídá obdobnému poměru naměřenému v povrchové vodě (zde kyanidy jednoduché k celkovým) řeky *Bečvy* v neděli 20. září 2020.
- (6) Na základě svědectví mnoha rybářů a dalších osob (např. i starostky *Milotic*, pracovnice s. p., *Povodí Moravy* a příslušníka *Policie ČR*), které byly přítomny při havárii v neděli 20. září 2020, je zřejmé, že byl cítit výrazný zápach chlóru („SAVO“). S ohledem na další okolnosti (viz níže) je evidentní, že neznámý pachatel použil chlornan sodný, aby „zahladil stopy“ – je totiž všeobecně známo, že chlornan kyanidy likviduje (avšak až při vyšším pH). V integrovaném povolení a. s. *DEZA* je uvedeno: „Chlornan sodný: Biocidní prostředek k potlačení biologického oživení chladicí vody. Do závodu je dodáván v obalech z plastické hmoty o objemu 1 000 litrů.“ V rámci areálu závodu jsou provozovány celkem tři chladicí okruhy: chladicí okruh A (zásobuje provozy benzol a chemickou čistírnu odpadních vod), chladicí okruh B (zásobuje zbytek závodu) a tzv. smolný chladicí okruh (určen pro přímé chlazení při granulaci smoly).
- (7) Akreditovanou centrální laboratoří a. s. *Vodovody a kanalizace Vsetín* byla ve vzorku odebraném v neděli 20. září 2020 ve 12:30 v profilu *Choryně* naměřena extrémně vysoká hodnota amoniakálního dusíku ve výši 2,43 mg/l. Naopak v nejbližše vzdáleném profilu (od *Choryně*) – tj. v *Hustopečích* (most) – činila koncentrace ve stejném dni ve 13:30 (jednu hodinu po odběru provedeném v *Choryni*) pouze 0,24 mg/l. K tak radikální oxidaci mohlo dojít jen na základě vysoké koncentrace celkového aktivního chlóru. Neexistuje lepší oxidant. Dle bakalářské práce Petry Langhammerové *Průmyslové odpadní vody s obsahem kyanidů* se vyskytují u odpadní vody fenolové 1 – surové (OVF1-S – provoz *DEZA, a. s.*) vysoké hodnoty amoniakálního dusíku. Obdobná hodnota je uvedena i v další bakalářské práci Petra Krejčířika *Nakládání s odpadními v DEZA, a. s.* (rovněž obhájené na *Vysoké škole báňské Technické univerzity Ostrava*). Odpadní vody fenolové 1 – surové (OVF1-S), se kterými je nakládáno v areálu a. s. *DEZA* v tzv. „fenolce“ mají koncentraci amonných iontů přibližně 2 000 mg/l.
- (8) Kromě vysoké hodnoty koncentrace amoniakálního dusíku (amonných iontů) byla zjištěna v *Choryni* pod mostem v neděli 20. září 2020 v 12:30 též vysoká hodnota CHSK_{Cr}. Laboratoří *Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje* byla ve vzorku 29/4 (most v *Hustopečích*) v neděli 20. září ve 13:30 naměřena hodnota CHSK_{Cr} ve výši pouze 23,9 mg/l. Došlo zde ke značnému odbourání CHSK_{Cr} na úseku dlouhém pouze 5,1 km. Je bezpochyby

zřejmé, že k tak radikální oxidaci organických látek mohlo dojít pouze na základě vysoké koncentrace celkového aktivního chlóru. Dle bakalářské práce Petry Langhammerové (*Průmyslové odpadní vody s obsahem kyanidů*) se u odpadní vody fenolové 1 – surové (OVF1-S) vyskytují výjimečně vysoké hodnoty CHSK v provozu DEZA, a. s. Na straně 29 je uvedena průměrná koncentrace u $CHSK_{Mn}$ (nikoliv $CHSK_{Cr}$) v roce 2015 ve výši 9 600 mg/l. Tomu odpovídá (přibližně) hodnota $CHSK_{Cr}$ o velikosti 20 000 mg/l.

- (9) Na straně 104 znaleckého posudku Ing. Jiřího Klicpery je uvedeno, že „*současně s kyanidy šel v čele toxické vlny také šestimocný chrom*“. Protože v odpadních vodách a. s. Energoaqua se tato forma chromu vyskytuje – bylo z toho zjednodušeně dovozováno, že havárii mohla způsobit výhradně jen tato společnost. V *laboratorním protokolu č. 29/2020 o neakreditované zkoušce laboratoře Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje* je však prokazatelně obsažena evidentní nesrovnalost (pravděpodobně jde i o pokus o podvod). Nebyl měřen chrom šestimocný, ale celkový. Kvalitu vody v *Bečvě* měřila rovněž akreditovaná laboratoř a. s. *Vodovody a kanalizace Vsetín* – celkový chrom pak v subdodávce významná laboratoř 1271 (*GEOtest, a. s.*). Naměřená hodnota celkového chromu v profilu Choryně byla řádově nižší. Pripusťme (i když jde o zcela nepodloženou hypotézu Ing. Jiřího Klicpery) věcnou souvislost mezi koncentrací kyanidů (volných či celkových) a koncentrací šestimocného chromu v odpadních vodách a. s. *Energoaqua*. Lze takovou možnost jakýmkoliv způsobem zcela jednoznačně doložit v rámci provozu vodního hospodářství a. s. *Energoaqua*? Odpadní vody *Keram V3* měly v roce 2020 pouze vyšší koncentraci u třímocného (nikoliv šestimocného) chromu. Za jediný „vstup“ šestimocného chromu do NČOV tak lze označit pouze ICB kontejnery Cr^{6+} . V dubnu a červnu 2017 odtékaly tyto odpadní vody do nádrže Si–koncentrátu ($52 m^3$) – následně potrubím do akumulární nádrže Si z BO – z té pak na Si reakční nádrž ($3 \times 112 m^3$ – též v roce 2017 – zde samozřejmě došlo k příslušné detoxikaci šestimocného chromu). Od roku 2017 až po červen 2021 se Cr^{6+} vody stále nalézaly ve velkokapacitní akumulární nádrži PVA (o objemu $334 m^3$). V žádném případě nebyly nikdy v roce 2020 vypouštěny do Si reakční nádrže – následně pak do usazovacích a dosazovacích nádrží a poté do tzv. odvaděče a *Bečvy*. Vše lze doložit údaji z provozních deníků a dokumentace. Z uvedených faktů vyplývá, že hypotéza o šestimocném chromu je nejen mylná – ale i účelově zmanipulovaná (rovněž za pomoci vysoce pravděpodobného podvodu /pokud nejde o zcela zásadní neúmyslnou chybu/ provedeného laboratoří *Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje*). Rovněž samosoudkyně Mgr. Ludmila Gerlová v *Usnesení Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 9. 5. 2022* v bodu 13 velmi výstižně uvádí: „*Znalec také na straně 104 znaleckého posudku uvedl, že za významné je třeba považovat zjištění, že současně s kyanidy šel v čele také šestimocný chrom se dvěma vlastnostmi: maskuje stanovení kyanidů a je toxický k rybám. Ovšem ve vztahu k šestimocnému chromu je třeba poukázat na to, že v místě, kde byla zjištěna druhá nejvyšší koncentrace volných kyanidů v řece dne 20. 9. 2020 u lávky u Špiček, kde byl vzorek odebrán ve 13:30 hodin (0,223 mg/l Cn^-) nebyl naměřen žádný šestimocný chrom (0 mg/l). V místě nejvyšší zjištěné koncentrace volných kyanidů 0,300 mg/l v Ústí nebyl šestimocný chrom měřen. V dalších místech, kde byly téhož dne měřeny jak volné kyanidy, tak šestimocný chrom, neodpovídá vzájemný poměr volných kyanidů a šestimocného chromu tomu, že zdrojem znečištění těmito dvěma látkami byly tytéž vody. Například ve vzorku z Ústí odebraném dne 20. 9. 2020 ve 12:45 hodin bylo zjištěno 0,138 mg/l volných kyanidů a zároveň 15 $\mu g/l$ šestimocného chromu, ale ve vzorku odebraném dne 20. 9. ve 13:00 hodin u mostu v Teplicích bylo zjištěno 0,096 mg/l volných kyanidů a 23 $\mu g/l$ šestimocného chromu, tedy tam, kde koncentrace volných kyanidů byla nižší, tam koncentrace šestimocného chromu byla vyšší. Nejvyšší koncentrace šestimocného chromu 29 $\mu g/l$ byla zjištěna ze vzorku z Ústí odebraném dne 20. 9. 2020 v 18:30 hodin pod mostem směrem na Opatovice, kde zároveň koncentrace volných kyanidů klesala a činila 0,115 mg/l. Tedy zatímco v Ústí (vzorky byly odebírány 1 km od sebe) koncentrace kyanidů v řece od 12:45 hodin do 18:30 klesla, koncentrace šestimocného chromu stoupla dvojnásobně.*“

- (10) Ve Znaleckém posudku v trestní věci poškození životního prostředí řeky Bečvy Choryně – poškození a ohrožení životního prostředí z nedbalosti podle § 294/1 trestního zákoníku, zpracovaného Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích, Fakultou rybářství a ochrany vod jsou obsaženy evidentní nesrovnalosti – a to mezi vlastním textem posudku a přílohou. Podrobnosti jsou obsaženy v dokumentu *Posouzení havárie na řece Bečvě v září 2020 a případného jejího zavinění vypouštěním odpadních vod z a. s. Energoaqua*. Znalecký posudek bude nutné zcela přepracovat či pověřit jinou nezávislou výzkumnou institucí zpracováním zcela nového (již bezchybného) odborného posudku. Navíc testované ryby měly řádově stokrát nižší kusovou hmotnost (proti údajům Pavla Jurajdy a Zdeňka Adámka – *Zpráva o ichtyologickém a hydrobiologickém průzkumu řeky*). Rovněž doba expozice (při koncentraci 0,3 mg/l kyanidů volných) netrvala v průběhu havárie v žádném profilu 8 hodin (pouze v profilu Choryně šlo o cca jen 1 hodinu).
- (11) Mnohem blíže ke zjištěnému úhynu ryb (nad mostem v Choryni) se nalézá a. s. DEZA. Proto bylo nutné „vymyslet“ koncept tzv. mísicí zóny – tedy přesvědčit laickou veřejnost o tom, že zvláště nebezpečná závadná látka se v řece od výusti a. s. Energoaqua až po první zaznamenaný úhyn (nad mostem v Choryni) v příčném profilu Bečvy vůbec nemísila (protože v daném úseku zcela jednoznačně nedošlo k žádnému úhynu ryb) – ryby se prý „schovaly“ u levého břehu – a tak „přežily“. Soudní znalec Ing. Jiří Klicpera pro stanovení mísicí zóny použil nestandardně fluorescein (místo měření vodivosti). Došel k závěru, že tato zóna (od vyústění a. s. Energoaqua) činí cca 3,5 km. Snímek z Facebooku Ing. Jiřího Klicpery (později smazaný) však dokumentoval jeho vlastní test s fluoresceinem poněkud odlišně. Šlo o záběr jezu *Juřinka II*. Na fotografii bylo patrné, že barvivo zde bylo již plně rozprostřeno v celé šíři koryta řeky. Vše bylo později smazáno – nicméně předtím zdokumentováno *Deníkem Referendum* (DR). Tento snímek Ing. Jiřího Klicpery je však v rozporu s tím, co on sám tvrdí – a to, že viníkem je a. s. Energoaqua. Zcela evidentní důkaz, že jde o podvod lze prokázat rovněž z videa *Policie ČR* (součást spisu). Zde lze zaznamenat hlas vsetínského vyšetřovatele Jiřího Hovorky. Ten při pokusu s fluoresceinem dne 20. listopadu 2020 řekl následující závažná slova: „Čas 11:03, evidujeme lehce zelené zbarvení vody. Čas 11:05, evidujeme zelené zbarvení v šířce celé řeky. V místě pod splavem je evidentní masivní zelené probarvení uprostřed. 11:07, záběr na celou šíři řeky, kdy je pod jezem evidentní probarvení z levého na pravý břeh.“
- (12) Další experiment realizoval prof. RNDr. Jakub Hruška 27. července 2020. Do tzv. rožnovského kanálu byl v místě jeho ústí do Bečvy, zhruba v půl desáté ráno, vylit rozpuštěný chlorid sodný. Následně pod prvním jezem po proudu (zhruba čtyři metry od levého i pravého břehu) byla měřena elektrická vodivost. Takto se zjistilo, že už v těchto místech je chlorid sodný rozmíchaný v celé šíři koryta řeky. Tento pokus byl sice Ing. Jiřím Klicperou rozporován – nicméně šlo o „detaily“. Důležité je to zjištění, že délka mísicí zóny je přibližně pětkrát kratší, než uvádí Ing. Jiří Klicpera. Navíc existuje celá řada svědectví rybářů z neděle 20. září 2020 o úseku Bečvy nad Choryni po jezu *Juřinka I*. Dokonce i na pravém břehu (kudy by měla téci „nesmíšená“ odpadní voda z a. s. Energoaqua) lovil rybář Foltýn v neděli 20. září 2020 ryby.
- (13) S ohledem na zcela „plánované“ odvrácení veškeré pozornosti od a. s. DEZA byla obviněna a. s. Energoaqua. Vymýšlelo se, co by mohlo posloužit k jejímu obvinění. A tak se našel (v příslušné provozní evidenci NČOV a. s. Energoaqua) záznam o vypouštění odpadních vod (které byly žlutě zbarveny) z tzv. Si reaktoru. Podrobnosti jsou uvedeny v dokumentu *Posouzení havárie na řece Bečvě v září 2020 a případného jejího zavinění vypouštěním odpadních vod z a. s. Energoaqua*. Jako časově relevantní se jeví pouze až tzv. pátý díl o objemu 60,8 m³, který byl vypouštěn do směšovací nádrže okolo půlnoci mezi 18. zářím a 19. zářím 2020, a to v intervalu 22:34–1:38. Na základě podrobných výpočtů je zcela zřejmé, že havárie nemohla být způsobena „nažloutlými“ odpadními vodami z reaktoru Si. Navíc by ještě po části (a) vytékala i část (b), která by působila na kvalitu vody v řece Bečvě až do večerních hodin. To je však v rozporu s tím, že 20. září bylo už v 17:30 naměřeno v Choryni u fotbalového hřiště pouze 0,012 mg/l kyanidů celkových. Zdrojem enormního obsahu kyanidů by mohlo být navíc

pouze množství cca 20 m³ tzv. kalové vody (jednorázově čerpané 17. září 2020). Jde však jen o vody mající původ v přebytečné vodě (filtrátu) z kalolisu Netzsch (koncentrace kyanidů je zde většinou pod mezí stanovitelnosti /detekce/ – v dané době zde navíc ani nemohly být vody z nádrže AK koncentráty – vše lze doložit údaji obsaženými v provozních záznamech).

- (14) Pokud by skutečně byly vody z Si reaktoru příčinou tak výjimečné havárie, musely by tzv. kalové vody mít „neuvěřitelnou“ koncentraci kyanidů volných – vyšší než 1 000 mg/l. S ohledem na tzv. pátý díl pak 3 000 mg/l – při započítání odvětrání kyanidů (též fotochemického a biologického působení) v usazovacích nádržích, dosazovacích nádržích, odvaděči a v úseku Bečvy k místu prvního úhynu ryb nad mostem v Choryni pak docházíme k hodnotě cca 5 000 mg/l. „Podivné“ je i to, že nikdo z provozu NČOV neumřel na otravu kyanidovými parami. Z výše uvedených, zcela jednoznačných, argumentů je téměř stoprocentně jisté, že havárii *a. s. Energoagua* způsobit nemohla (pokud platí zákon o zachování hmotnosti).
- (15) Zásadní poznatky se podařilo zjistit Jakubovi Patočkovi a Zuzaně Vlasaté (*Odhaleno: V den otravy Bečvy se v Deze stala havárie. Proč zůstala utajena? – Deník Referendum, 2020*). Mimořádná událost v areálu tohoto podniku nastala po půlnoci ze soboty na neděli 20. září 2020. Šlo o provoz tzv. kaustifikace (jednotka se sestává ze dvou reaktorů, ve kterých střídavě dochází k reakci). Zde se vyrábí louh sodný (NaOH) na základě reakce uhličitanu sodného (Na₂CO₃ – jde o běžnou sodu nebo tzv. kalcinovanou sodu) a hydroxidu vápenatého (Ca(OH)₂ – tradičně nazývaného hašené vápno či vápenný hydrát). Uhličitán sodný však není dovážen – je používán velmi znečištěný produkt, který vzniká při zpětném převedení fenolátů (vzniklých po extrakci 10% roztokem NaOH z karbolového oleje). Pro převedení fenolátů na fenol se používá saturace oxidem uhličitým. Kromě fenolu vzniká jako odpadní produkt právě uhličitán sodný (Na₂CO₃). U odpadní vody fenolové 1 – surové (OVF1–S) jsou vysoké koncentrace kyanidů (samozřejmě i fenolů). Podle Jakuba Patočky a Zuzany Vlasaté spustil dotyčný pracovník někdy před půlnocí ohřev směsi. Pak ale usnul – směs se přehřála a začala vřít. Navíc byla s nejvyšší pravděpodobností při „explozi“ zasažena i sousední tzv. „fenolka“. Kyanidy jsou totiž obsaženy v karbolovém oleji, což je jedna z frakcí vznikající při frakční destilaci černouhelného dehtu. Pokud vezmeme do úvahy to, o co se asi *a. s. DEZA* snažila při „zahlazování stop“ – pak při přibližně 140 kg volného chlóru obsaženého v 1 000 kg balení (sudu) chlornanu sodného (za předpokladu aplikace 8 sudů – o tom se „hovoří“ všude ve *Valašském Meziříčí*) docházíme k cca 1 000 kg volného chlóru.
- (16) Na základě zjištění Lukáše Gerly, lze téměř stoprocentně tvrdit, že odpadní vody s vysokým obsahem jak kyanidů, tak především volného chlóru unikly dešťovou kanalizací obce *Lešná (části Lhotka) – Bečva* tam dělá „zátáčku“. Jako jediná nebyla v době havárie obrostlá mechy ani řasami – ale vybělená. Z důvěrného zdroje jsme se dozvěděli, že se v době havárie dešťová kanalizace v areálu *a. s. DEZA* „překopávala“. Rovněž byla jedna z kolejí železniční trati vedoucí do Valašského Meziříčí odstavena – osazoval se zde i nový trativod. Tím se dle všeho havarijní voda dostala až k nádraží ve Lhotce. Existuje záznam dvou inspektorů ČIŽP (Ing. Vít Špaček a Zdeněk Tesař) ve kterém je uvedeno: „*Vrátili jsme se k nádraží ve Lhotce nad Bečvou, přičemž někdo ze skupiny říkal, že tam mohly v souvislosti s rekonstrukcí drážního tělesa probíhat výkopové práce... Zde byla dohledána pouze jedna jáma o velikosti cca 3 × 3 m, ve které mohlo být cca 1,8 m vody...*“ K tomu je nutné poznamenat, že nejen v neděli 20. září 2020, ale i v předešlých dnech vůbec nepršelo (též i do pátku 25. září 2020). Nedaleko od této „jámy“ dohledal Lukáš Gerla koncovou šachtu výše zmíněné dešťové kanalizace obce *Lešná (části Lhotka)*. Policie ČR však uvedeným okolnostem vůbec nevěnovala jakoukoliv pozornost. K úhynu ryb v *Bečvě* docházelo již v nedělních dopoledních hodinách bezprostředně pod vyústěním právě této kanalizace. Žádná „mísící zóna“ na to neměla žádný vliv.

Stručné závěrečné shrnutí

Z výše uvedeného bodu 0 je zřejmé, že koncentrace kyanidů v průběhu havárie v září 2020 nebyly v řece Bečvě tak vysoké, aby mohly způsobit téměř stoprocentní úhyn ryb. Ve znaleckém posudku Jihočeské univerzity (viz bod (10)) bylo uvažováno s dobou expozice koncentrace 0,3 mg/l kyanidů volných na testované ryby v délce 8 hodin. Ta však v reálné situaci činila – a to jen v profilu Choryně – cca 1 hodinu. Z uvedeného je jisté, že kromě kyanidů musel existovat i další polutant, který způsobil tak enormní úhyn ryb (viz též porovnání s havárií na Labi z roku 2006).

Snahou soudního znalce a Policie ČR (včetně tehdejšího ministra životního prostředí a ČIŽP) bylo zaměřit pozornost výhradně na a. s. Energoaqua – a to tak, aby bylo „odkloněno“ jakékoliv podezření od níže po toku ležící a. s. DEZA – viz bod (3). Proto se využila ta okolnost, že v roce 1979 došlo k havárii na Rožnovské Bečvě díky úniku nebezpečných kyanidů z tehdejšího n. p. Tesla Rožnov pod Radhoštěm. Provedli jsme podrobné porovnání bilance nakládání v a. s. Energoaqua a v a. s. DEZA. Podle bodu (4) je zcela zřejmé, že a. s. Energoaqua by musela jednorázově vypustit (ne déle než v intervalu 2–3 hodin) více než půlroční množství nečištěných odpadních vod. Retenční kapacita (IBC kontejnery) o hodnotě minimálně 80 000 l však v areálu není k dispozici. Naopak s velkým množstvím kyanidů je nakládáno v a. s. DEZA – viz bod (5). K havárii by postačovalo přibližně jen půldenní množství odpadních vod fenolových 1 – surových (OVF1-S). Půl roku – nebo půl dne? Kdo způsobil havárii? Každý si na tuto otázku snadno sám odpoví.

Je zcela zřejmé, že samotné kyanidy nemohly být příčinou tak masivního úhynu ryb. To ostatně připustil i ve svém předběžném stanovisku Ing. Jiří Klicpera (později své názory zcela „přehodnotil“). Existuje řada svědectví od mnoha rybářů a dalších osob, které byly přítomny při havárii v neděli 20. září 2020 – ty cítily výrazný zápach chlóru (SAVO). Vysoký obsah volného chlóru v *Bečvě* lze dovést i z toho, že došlo na poměrně krátkém úseku Bečvy (od *Choryně* po *Hustopeče*) ke zcela výraznému poklesu hodnoty koncentrace amonných iontů. K tak radikální oxidaci mohlo dojít jen na základě vysoké koncentrace celkového aktivního chlóru – viz bod (7). Obdobně došlo i ke značnému odbourání CHSK_{Cr} na úseku dlouhém pouze 5,1 km – viz bod (8). Odpadní vody z a. s. *Energoaqua* vysokou hodnotu CHSK_{Cr} nemají – naopak u odpadní vody fenolové 1 – surové (OVF1-S) se vyskytují (v rámci provozu a. s. *DEZA*) výjimečně vysoké hodnoty.

K tomu, aby mohla být obžalována a. s. *Energoaqua*, „vymyslel“ soudní znalec Ing. Jiří Klicpera hypotézu o souvislosti mezi koncentrací šestimocného chromu a obsahem kyanidů v řece Bečvě – viz bod (9). Z *laboratorního protokolu č. 29/2020 o neakreditované zkoušce laboratoře Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje* je možné dovést velmi pravděpodobný pokus o podvod. Evidentně byl měřen pouze chrom celkový. Za jediný „vstup“ šestimocného chromu v rámci areálu a. s. *Energoaqua* lze označit pouze ICB kontejnery Cr^{6+} . Z provozní dokumentace lze však doložit, že od roku 2017 až po červen 2021 se Cr^{6+} vody stále nalézaly ve velkokapacitní akumulaci nádrží PVA (v budově NČOV).

Za další „manipulaci“ (pokud nejde o podvod) s daty lze označit *Znalecký posudek v trestní věci poškození životního prostředí řeky Bečvy Choryně – poškození a ohrožení životního prostředí z nedbalosti podle § 294/1 trestního zákoníku*, zpracovaný *Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích, Fakultou rybářství a ochrany vod*, kde je možné doložit evidentní nesrovnalosti při porovnání vlastního textu posudku s přílohou – viz bod (10). Navíc měly testované ryby řádově stokrát nižší kusovou hmotnost (proti *Zprávě o ichtyologickém a hydrobiologickém průzkumu řeky*).

Blíže k místu prvního úhynu ryb se samozřejmě nalézá a. s. *DEZA*. Proto byla „vymyšlena“ tzv. mísící zóna. Šlo o to – dokázat „nedokazatelné“ – a to, že odpadní vody a. s. *Energoaqua* se smísily s povrchovou vodou *Bečvy* až po cca 3,5 km. Přitom jde o úsek se dvěma jezy a četnými peřejemi – viz bod (11). Naopak experiment prof. RNDr. Jakuba Hrušky prokázal, že mísící zóna je přibližně pětikrát kratší. Navíc existuje celá řada svědectví rybářů z neděle 20. září 2020 z úseku *Bečvy* nad *Choryní* po *jez Juřinka I*, která dokládá, že k žádnému úhynu ryb v daném úseku nedošlo, a navíc

na pravém břehu (kudy by měly téci „nesmíšené“ odpadní vody) lovil rybář Foltýn v neděli 20. září 2020 ryby – viz bod (12).

Aby bylo možné obvinít *a. s. Energoaqua* (a tím „odklonit“ podezření od *a. s. DEZA*) byla „vymyšlena“ teorie „nažloutlých“ odpadních vod z reaktoru Si. V těch se však žádné kyanidy nemohly vyskytovat – navíc pokud by tomu tak bylo, tak by podle podrobně zpracovaného časového harmonogramu musely hynout ryby v profilu *Choryně* i ve večerních hodinách. To je však v rozporu s tím, že 20. září byla už v 17:30 naměřena v *Choryni* u fotbalového hřiště pouze mizivá koncentrace kyanidů celkových – viz bod (13). Navíc by musely mít tzv. kalové vody „neuvěřitelnou“ koncentraci kyanidů, která by v uzavřeném prostoru NČOV způsobila úmrtí obsluhy – viz bod (14).

Naopak je zcela jisté, že v areálu *a. s. DEZA* nastala po půlnoci ze soboty na neděli 20. září 2020 mimořádná událost. Šlo o provoz tzv. kaustifikace – *Policie ČR* vše zcela bagatelizovala. Evidentně došlo ke značnému úniku kyanidů, které chtěli následně pracovníci *a. s. DEZA* detoxikovat za pomoci chlornanu sodného – avšak neodborně. Havárii na *Bečvě* tak nakonec způsobil právě volný chlór, který měl naopak „zahladit“ stopy po kyanidech – viz bod (15). Havarijní voda unikla zcela jednoznačně (případně upřesnění trasy by měla došetřit *Policie ČR*) do dešťové kanalizace obce *Lešná (části Lhotka)*. Jako jediná nebyla v době havárie obrostlá mechy či řasami, ale „vybělená“ – viz bod (16). K úhynu ryb pak docházelo jen několik stovek metrů pod jejím vyústěním do řeky *Bečvy*.

Zhodnocení postupu jednotlivých orgánů veřejné správy a pověřených osob

Pokud jde o *Policii ČR* lze konstatovat, že příslušný vyšetřovatel vůbec nezohlednil obsah kyanidů, se kterými je nakládáno v *a. s. DEZA*. *Policie ČR* rovněž neprověřila celou řadu informací v souvislosti se zcela prokazatelným výskytem chlóru v povrchové vodě řeky *Bečvy*. Pokud jde o soudního znalce Ing. Jiřího Klicperu – tam lze doložit nejen účelovou manipulaci, ale též pokus o podvod. Určité selhání lze doložit i v textu posudku zpracovaném *Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích, Fakultou rybářství a ochrany vod*. Možné podezření z podvodu „padá“ i na laboratoř *Hasičského záchranného sboru Moravskoslezského kraje*. Nestandardní postup lze shledat rovněž u pracovníků ČIŽP – jak centrálního pracoviště, tak i u obou oblastních inspektorátů (v *Olomouci* a *Brnu*). Lze např. zmínit pozdní příjezd inspektorů, znehodnocení vzorků odebraných rybáři, jen povšechné šetření prováděné v *a. s. DEZA* – a naopak neúměrně důkladné v *a. s. Energoaqua*.

Poněkud „zvláštní“ postoj zaujal rovněž tehdejší ministr životního prostředí, Mgr. Richard Brabec, který v září 2020 na tiskové konferenci Ministerstva životního prostředí a České inspekce životního prostředí tvrdil: „*Můžu říct, že smyčka se utahuje kolem areálu Tesla Rožnov, kolem kanálu, který odsud teče do Bečvy. Nebudu uvádět konkrétní jména, ale působí zde několik podniků, které podle našich informací nakládají s kyanidy.*“ Jako další „podivnost“ v celé kauze lze označit rovněž tzv. informační embargo České inspekce životního prostředí a dalších orgánů veřejné správy – jak v roce 2020, tak 2021. JUDr. Petr Svoboda, Ph.D., přitom v článku *Máme právo vědět – zvedněte mlhu nad Bečvou*, poukázal na to, že § 8b trestního řádu dopadá pouze na informace, které by dostala *Česká inspekce životního prostředí* od policie nebo jiného orgánu činného v trestním řízení – nikoliv na ty které získala v rámci své vlastní činnosti (obdobně se toto ustanovení vztahovalo např. na *Povodí Moravy, s. p.*, či na příslušné další veřejné instituce). Neoficiálně uvalené informační embargo tak navozuje zcela oprávněný dojem, že byl na (v té době působící) orgány státní správy vyvíjen neúměrný politický tlak. Je více než evidentní, že tehdejší ministr životního prostředí si nepřál, aby určité informace byly jak širší, tak odborné veřejnosti k dispozici.

Pokud jde o státní zastupitelství ve *Vsetíně* – i zde lze shledat poněkud „nestandardní“ postup. Ten by měl být zhodnocen příslušným *Vrchním státním zastupitelstvím Olomouc* – případně i *Nejvyšším státním zastupitelstvím*.

Doporučení k dalšímu postupu orgánů veřejné správy a příslušných institucí

Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky se doporučuje obnovit opětovné zřízení Vyšetřovací komise k ekologické katastrofě na řece Bečvě. V úzké spolupráci s ní by mělo působit i Ministerstvo životního prostředí. Doporučuje se, aby ve Výzkumném ústavu vodohospodářském T. G. Masaryka (spadajícím do resortu Ministerstva životního prostředí) byla vytvořena pracovní skupina složená z příslušných odborných pracovníků (ichtyologie, hydrochemie, hydraulika, hydrologie aj.). V případě potřeby by byli přibráni rovněž další pracovníci Českého hydrometeorologického ústavu či některých s. p. Povodí. Skupina by zhodnotila jak výsledky a závěry obsažené jak v dokumentu Posouzení havárie na řece Bečvě v září 2020 a případného jejího zavinění vypouštěním odpadních vod z a. s. Energoaqua, tak v této souhrnné zprávě – Shrnutí poznatků o havárii na Bečvě – září 2020. Rovněž by byla podrobně stanovena délka mísicí zóny při minimálně dvou průtocích v řece Bečvě (při průtoku shodném jako byl v době havárie a při průtoku dvakrát vyšším). Bude zcela nezbytné (měla by se zvážít i případná spolupráce s dalšími odbornými pracovišti) podrobně zhodnotit závěry Znaleckého posudku v trestní věci poškození životního prostředí řeky Bečvy Choryně – poškození a ohrožení životního prostředí z nedbalosti podle § 294/1 trestního zákoníku, zpracovaného Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích, Fakultou rybářství a ochrany vod. Následně pak bude nutné opětovně provést toxikologickou studii na příslušných rybách (parma obecná a ostroretka stěhovavá) o hmotnosti odpovídající uhynulým rybám (v souladu s údaji Pavla Jurajdy a Zdeňka Adámka – Zpráva o ichtyologickém a hydrobiologickém průzkumu řeky).

Pokud jde o postup vyšetřovatele, k tomu se vyjadřovat nebudeme. Jedno je však zcela jisté – existuje značné podezření z účelové podjatosti vůči a. s. Energoaqua – naopak lze zaznamenat značně benevolentní průběh šetření v a. s. DEZA – ve značném časovém odstupu od vlastní havárie. Vyšetřovací komise k ekologické katastrofě na řece Bečvě (znovu ustavená Poslaneckou sněmovnou Parlamentu České republiky) by též měla uložit jak Ministerstvu vnitra, tak Ministerstvu spravedlnosti prověření postupu jak vyšetřovatele, tak příslušného dozorového státního zástupce.